

Wschodzenia

Pratyka

sa Sserbow
na lieto

1856.

W nastabom macijny serbskeja.
W kommissi w Smolerjowej kniharni.

W tutym 1856 ljezi po Khrystufu, kotrej je pshestupne ljetu a 366 dnjom wopshija, liczi so

wot stworenja swjeta . . . . . 5805 ljet
 wot wustajenja julianskeje protyzy . . . . . 1901 .
 wot czerpenja a horjestacija Khrystufoweho . . . . . 1823 .
 wot spocjatka kshezjanstwa w Eserbach . . . . . 891 .

wot satozenja budyskeho tachanstwa . . . . . 636 ljet
 wot spocjatka reformacije . . . . . 338 .
 wot naroda frala Jana . . . . . 55 .
 wot satozenja maczij herbskeje . . . . . 8 .

Zyrfwinske ljetne snamenja.

W poredbenej Rehorjowej . . . . . W starej julianskej
 protyzy. . . . . protyzy.

XIV	stota liczba	XIV
XVII	wobwod stónza	XVII
XXIII	Epakty	IV
XIV	Rómste danke cšišto	XIV
F, E	Wišmik nedželsti	AG
1	nedzela po 3 kralow	2.
23. mjerza	jutrownička.	15. haperl.
28. nedzelse wot swjatf. do 1. adv.	25. —	

Schtyri ljetne cžaby.

Sapocjatt naljecja: 20. mjerza 10 hodj. 31 min. dop.
 . . . . . ljecja: 22. junija 7 hodj. 18 min. rano.
 . . . . . nashm: 22. septemb. 9 hodj. 25 min. wecž.
 . . . . . symy: 21. dezembr. 3 hodj. 21 min. pop.

Schtyri kwatembry.

W poredbj. Rehorjowej a w starej julianskej protyzy,
 13. februara . . . . . Reminiscere . . . . . 7. mjerza
 14. meje . . . . . swi. trojizy . . . . . 6. junija
 17. septembra . . . . . kšhiza . . . . . 19. septemb.
 17. dezembra . . . . . Luzije . . . . . 19. dezemb.

Sacznicze stónčka a mješacžka.

W l. 1856 budža 4 sacznicja stónčka a mješacžka; dwójzy so stónčko, dwójzy so mješacžk saczni; jenož druhe sacznicze mješacžka budže so pola naš widzicj.

Prjene zyte sacznicze stónčko 5. haperl. je jenož we nowej Hollandskej widzicj.

Prjene sacznicze mješacžka 20. haperl. dopolnja budže jenož w Amerizy, w nowej Hollandskej a s djelom we raniskej Afiskej k widzenju.

Druhe sacznicze stónčka 29. sept. rano móže jedyn jenož we polnóznoraniškej Europi, we zytej Afiskej a w polnóznowecžornej Amerizy widzicj.

Druhe sacznicze mješacžka 13. oktobra wecžor budže so widzicj dacž w Europi a Afrizy, s djelom tež w Afiskej, nowej Hollandskej a w Ameriskej. Sapocjatt sacznicja budže pola naš wecžor: 10 hodj. 11 min., kónz teho sameho 14. oktobra rano 1 hodj. 17 min.

Jutrowna tabella.

1857 12. haperleje	1865 16. haperleje
1858 4. haperleje	1866 1. haperleje
1859 24. haperleje	1867 21. haperleje
1860 8. . . . . psch. lj.	1868 12. . . . . psch. lj.
1861 31. mjerza	1869 28. mjerza
1862 20. haperleje	1870 17. haperleje
1863 5. haperleje	1871 9. haperleje
1864 27. mjerz. psch. lj.	1872 31. mjerza psch. lj.

12 nebeste snamenja.

 boran,	 raf,	 waha,
 kosorožl,	 byl,	 law,
 shkorpion,	 wodny muž,	 dwóinkaj,
 knežna,	 tšjelnik,	 rybi.

W ljezi 1856 kneži stónžo. ☉

Stoljerna protyfa praji, so su te ljeta, we kotrychž stónžo kneži, suče se křjenej cžopiotu.

Naljeto je kšjetro motre, wosebje we haperleji budže webro jara nestajne; meja budže rjana a suča a smijeje pšehi kónzu šylne mrošy a mersnenja, kotrej traja hačž do kředž junija.

W ljezju budže suči cžas a syma w nožach. S wetskeho pak budže wišitko renje rozž a pschi kónzu ljecja jasfo wjefiskojte a deščkiskojte webro nastane.

Nasyma a syma budžetej rjanej a sučež; tola pak semja sahje samersne; snjeħa mafo ale druhdy wele wjetra.

Naljetny šym dyrbi so sahje wobstaradž. Wows a jecžmenš budžetej stupje rozž, tola budžetej rjanej we fornach. Zahly budža rjane, hdyž so sahje wušpyja. Len nebudže so

derje radžicj. Rožka a pschenža budžetej derje dawacž. Mato syma, ale wele wotawy. Wžazy křuschwow dylži jabukow, wišchnjom, worechow, slómkow a jobjdžow.

Tuto ljetu swetscha ranischi a polnóžny wjetr duje, porjedfo wecžorny a polonschi; tež budže wele hrimanjow a newedrow, kotrej polam a plodam škodnu hroža. —

Abbreviatury aby pschikřótsenja stóww:

☉ stónčko,	stħ. pop stħadjenje popolnjsu
☽ mješacžk,	stħ. dop. stħadjenje dopolnja
☽ polny mješacžk,	stħ. pop. křowanje popolnjsu
☽ pošleni bjertlik,	stħ. dop. křowanje dopolnja
☽ mlody mješacžk,	hod. hodžina
☽ přjeni bjertlik.	min. minuta
	*. Stocjaze wifl.

1856. Januar, wulki rózſ, ma 31 dnjów.

Mjeſackſowe
pſchemjenenje.
W e b r o .

Hermanſki a
ſſocjaze wulki.

Tydjenje a dnj.	Poredžena protyka		Stara julianska. Dezember 1855.	☉		D ſwjećj.	☾
	evangelſka.	katholſka.		ſſhabj. hod.m.	ſhor. hod.m.		
1. tydžen. Terty; Math. 16, 24—26. Pſ. 102, 26—29. Febr. 10, 35—36.							
1 wut.	Rowe lieto	Rowe lieto	20 Ignaza	8	7 4 0		ſſh. dop.
2 ſreda	Matcharja	Mafaria	21 Julja	8	7 4 1		1 57
3 ſchtw.	Kaſchpra	Genoveſa	22 Anaſtaſije	8	7 4 2		3 11
4 pjat	Balzarja	Tita	23 Dagoberta	8	7 4 3		4 31
5 ſobota	Simeona	Telesfora	24 Šad. a Jevy	8	6 4 4		5 52
2. tydžen. Jan. 1, 4, 5. Jeſ. 55, 3—5. Romſ. 10, 14—18.							
6 nedj.	Iſioch fratow	Šw. 3 fratow.	25 Boži džen	8	6 4 6		7 10
7 pónđj.	Julianj	Božibara	26 Bož. macj.	8	6 4 7		ſh. pop.
8 wut.	Erharda	Severina	27 Šcijep. mari	8	5 4 9		4 18
9 ſreda	Gjezjomjera	Juliana	28 2000 mart.	8	5 4 10		5 49
10 ſchtw.	Zachariſa	Agathona	29 new. djjeczi	8	4 4 11		7 22
11 pjat	Alroyſije	Hygina	30 Anjſije	8	4 4 13		8 51
12 ſobota	Reinholba	Leontia	31 Melanije	8	3 4 14		10 20
3. tydžen. 1 Moſſ. 28, 10—17. Pſ. 139, 7—12. Col. 2, 18.							
13 nedj.	1. nedj. v. 3 frat.	1. n. po 3 frat.	1. n. l. 1856.	8	3 4 15		11 43
14 pónđj.	Felira	Hilaria	2 Sylveſtra	8	2 4 16		ſh. dop.
15 wut.	Bohunjera	Pawowa	3 70 japoſcht.	8	2 4 17		1 6
16 ſreda	Erdmuthj	Marczella	4 Theofanta	8	1 4 19		2 30
17 ſchtw.	Antonia	Antonia	5 Malechijaſa	8	0 4 21		3 53
18 pjat	Felicity	Petr. ſtow. Rom.	6 Ijoch frat.	7	5 9 4 23		5 13
19 ſobota	Briſki	Kanuta	7 Jan. tčen.	7	5 8 4 24		6 23
4. tydžen. 1. Kron. 18, 15—20. Jer. 9, 23—24. 1 Pietr 5, 6—7.							
20 nedj.	Septuageſima	Septuageſima	8 1. n. p. 3 frat.	7	5 7 4 26		7 22
21 pónđj.	Šanije	Šanije	9 Polymutha	7	5 6 4 28		ſſh. pop.
22 wut.	Vinzenja	Vinczenja	10 Rehorja R.	7	5 5 4 30		4 35
23 ſreda	Charity	Marije ſlubeña	11 Theodoſta	7	5 4 4 31		5 49
24 ſchtw.	Timotheja	Timotheja	12 Tajana	7	5 2 4 33		7 2
25 pjat	Nawole wobr.	Nawome wobr.	13 Hermyla	7	5 1 4 35		8 13
26 ſobota	Polyſarpa	Polyſarpa	14 Zacheja	7	5 0 4 37		9 22
5. tydžen. 2. Sam. 12, 1—7. Ezech. 18, 20. 1. Kor. 6, 19—20.							
27 nedj.	Erageſima	Erageſima	15 2. n. po 3 tr.	7	4 9 4 39		10 31
28 pónđj.	Karolinj	Ežerilla	16 Marzella	7	4 7 4 40		11 40
29 wut.	Theobolda	Francaja Sal.	17 Antona	7	4 6 4 42		ſſh. dop.
30 ſreda	Adelgundy	Martine	18 Athanaſije	7	4 5 4 44		0 54
31 ſchtw.	Birgilla	Petra Kol.	19 Maſaria	7	4 4 4 45		2 9

☉ Młody
mjeſ. 8. jan.
rano 0 hodj.
6 min. wjetr
a ſnjeh pſchi-
neſe.

☾ Prjeni
bjert. 14. jan.
weczor 4 hod.
32 min. po-
kaze na ſnjeh,
deſhej a hro-
ſne wedro.

☽ Poſny
mjeſ. 22. jan.
rano 4 hodj.
18 min. ma
merſnenje a
jaſne wedro.

☾ Poſl.
bjert. 30. jan.
rano 9 hodj.
24 min. jaſne
nebj a mer-
ſnenje.

**Stoljetna
protyka.**

Wulki rózſ
ſo ſe ſymu
ſapocjne; 16.
ſymny džen;
20. haćj do
27. deſhej-
ſojte wedro a
ſnjeh haćj do
tónja.

1. Ripſt.
2. Neſwa-
cijdło. *
7. Raſezy.
7. Rinsbórf. *
8. Bart * a
lane wifl.
19. Budy-
ſchin. *
19. Lukow. *
22. Rinsbórf.
28. Rumburg.
28. Lubañ.
28. Pſchibus. *

**Burſke pro-
widla a
pſchiplowa.**

Raniſcheſerja
na prjenim
dnju
Załoſa a nuſu
pſchineſu.

Šdžj na Vin-
zenja ſtónceſko
ſwjećji, móže
ſo bur rjaneje
rožtinabjjećj.

Šdžj žona
nima drewa,
dha bórejji eji
kaćj cjmeka.

Kaſtj je:
pomhaj Bóh,
Taſte je
werſch po-
maſj.

Šorboſj ma
darmo, draſtu
dyrbi ſupicj.

1856. Februar, mały różk, ma 29 dnjów.

Mieściłowe
přemienjenje.
Wedro.

Hermanki a
flocjaze wist.

Tydjenje a dnj.	Poredjena protyka		Stara julianska. Januar.	☉		Mesečne lunetla	☾ fsh. fpo. hobj. nitn
	evangeljska.	katholfska.		fshadj. hob.m.	fhow. hob.m.		

1 piatk	Brigity	Ignacja	20 Guthymia	7 42	4 47		fsh. dep.
2 sobota	Marije wucziš.	Swětzj Marije	21 Triobionia	7 41	4 49		4 47

6. tydjen. Tert: dop. 1 Kral 2, 1-4. Přjed. Sal. 7, 3-5. Hebr. 13, 7.

3 nedj.	Estomihl	Quinquagesim.	22 3. n. po 3 fr.	7 39	4 51		5 59
4 pónđj.	Beronikf	pónitczj	23 Klemensa	7 37	4 53		6 57
5 wutor.	Pónitny	pónitczj	24 Kenije	7 36	4 55		7 40
6 šreda	Esafna fr.	papelná šreda	25 Jurja Zh.	7 34	4 56		fsh. pop.
7 šctw.	Richarda	Romyalba	26 Fenosona	7 32	4 58		6 21
8 piatk	Honorata	Jana mart.	27 Jana Chr.	7 30	5 0		7 54
9 sobota	Apollonije	Sapta	28 Cuf. S.	7 28	5 2		9 22

7. tydjen. Tert: dop. 1 Kral. 3, 5-15. Př. 85, 8-14. Romf. 12, 7-8.

10 nedj.	Invocavit	1. nedj. posta	29 4. n. po 3 fr.	7 28	5 3		10 48
11 pónđj.	Cufrosiny	Defideria	30 Kreof.	7 26	5 5		fsh. pop.
12 wut.	Jordana	Eulallje	31 Cyriaka	7 24	5 7		0 17
13 šreda	Kwatemb.	Euche dne	1 Februara	7 22	5 9		1 40
14 šctw.	Valentina	Valentina	2 Mar. wucj.	7 20	5 11		3 3
15 piatk	Faustina	Faustina	3 Blažija	7 18	5 13		4 18
16 sobota	Dnesima	Juliané	4 Šfadora	7 17	5 13		5 20

8. tydjen. Terty: pop. Ezech. 33, 7-9. Jef. 58, 6-9. 2 Pjetra 1, 19-21.

17 nedj.	Reminiszere	2. nedjela posta	5 Triobium	7 15	5 15		6 7
18 pónđj.	Konfordije	Konfordije	6 Doroteje	7 13	5 17		6 42
19 wut.	Susanny	Gabina	7 Barthemaš.	7 11	5 19		7 7
20 šreda	Leberechta	Eucharja	8 Theofila	7 9	5 21		fsh. pop.
21 šctw.	Eleonory	Abelheidé	9 Rifefory	7 7	5 23		6 0
22 piatk	Polutny piatk	Pětr. stow. Ant.	10 Charalamp.	7 5	5 25		7 11
23 sobota	Lazara	Romané	11 Blažija	7 3	5 27		8 19

9. tydjen. Terty: pop. Nehem. 9, 30-34. Př. 77, 8-14. 1 Pjetra 1, 13-16.

24 nedj.	Ocul	3. nedjela posta	12 Septuagel.	7 0	5 29		9 29
	Pšest. džen	Pšest. džen					
25 pónđj.	Mateja	Mateja	13 Marcjina	6 58	5 30		10 41
26 wut.	Wiktoria	Rorfira	14 Awrenzia	6 56	5 32		11 53
27 šreda	Restoria	Restora	15 Dnesima	6 54	5 34		fsh. dop.
28 šctw.	Polprechta	Leandra	16 Pamfila	6 52	5 36		1 10
29 piatk	Mafaria	Euche dne	17 Konstanzije	6 50	5 38		2 28

☉ Mledu
mješ. 6. febr.
přchipot. 11 h.
25 min. sapo-
cjne šo se
šnjehojstym a
wštržjwřtym
wedrom.

☽ Přjeni
bjertl. 13 febr.
rano 3 hodj.
1 min. pokazje
na nestajne
wedro.

☽ Polny
mješ. 20. febr.
wečor 10 h.
30 min. dešč-
cjojtj.

☽ Pšesteni
bjertl. 29 febr.
rano 2 hodj.
31 min. jasne
nebjó a mer-
šnenje pšchi-
neše.

Stoljetna
protyka.
Februar šo
sapocjne f
deščcjojtym
wedrom, 9. a
10. cješe a
cjoplšchedny,
na to fš dnj
šnješ dje a
je jara šyma,
tola pať 18.
šafšo deščc
pšchindje, fš
hačj do kónzj
traje.

1. Kalawa.*
4. Biskopi-
zy.*
4. Wojere-
zy.*
4. Nowořaz-
y.*
4. Zwry.*
4. Zarow.*
6. Nefwa-
cjdio.*
9. Trjebulje.*
11. Šhorek.*
11. Šródf.*
12. Barschj.*
16. Žitawa.*
18. Štolpnjo.*
18. Rošbórf.*
19. Dobrořug.*
25. Šalsch-
trow.*
25. Ryšwaf.*
25. Lubin.*
25. Jafsona.*
25. Draždja-
ny.*
27. Kuland.*

Buršte pra-
widla a
pšchiflowa.
Šdžj na
šnječj Mari-
riju šo šnje-
ka nandje,
oša cji šyma
bóřy šandje.
Šdžj pať ne-
bjó jasne je,
Kališeto ščje
nepšchindje.
—
Šwječj
Marije we
djecielu, ju-
try we kóju-
ču.
—

1856. Mierz, naljetnik, ma 31 dnjow.

Mje facifkowne
pſchemjenjenje.
W e d r o .

Hermanki a
ſſocjaze wtkl.

Tydjenje a dnj.	Poredjena protyka		Stara julianska.	○		Mjeſte namjaka.	D ſſh. ſho. hodj. min.
	evangelſka.	katholiſka.	Februar.	ſſhabj. hod m.	ſſhow. hod. m.		
1 ſobota	Albina	Albina	18 Orthodora	6 47	5 40		ſſh. dop.
10. tydjen. Terty dop.	Hiob 22, 21—30.	Pſ. 23, 2.	2 Korinth. 53, 4—5.				
2 nedj.	Katere	4. nedzela poſta	19 Mjaſopuſka	6 45	5 42		4 45
3 pondj.	Kunigundj	Kunigundé	20 W. fat.	6 43	5 43		5 33
4 wut.	Hadriana	Adriana	21 Timotheja	6 41	5 45		6 8
5 ſreda	Bedriča	Bedriča	22 Eugena	6 38	5 47		6 32
6 ſchw.	Fridolina	Fridolina	23 Klemenza	6 36	5 49		ſh. pop.
7 piatk	Perpetuy	Domascha Aqu.	24 Polykarpa	6 35	5 50		6 49
8 ſobota	Filemona	Filemona	25 Głowy Jan.	6 33	5 51		8 20
11. tydjen. Terty: dop.	Jef. 53, 4, 5.	Pſ. 73, 23—26.	1 Jan. 3, 5, 6.				
9 nedj.	Judica	5. nedzela poſta	26 Eſyropuſka	6 30	5 53		9 51
10 pondj.	Alexandra	Kaja	27 Porſyra	6 28	5 55		11 20
11 wut.	Koſtyn	Koſtiné	28 Proſopa	6 25	5 57		ſh. dop.
12 ſreda	Kehorja	Kehora	29 Eſasna hr.	6 23	5 59		0 48
13 ſchw.	Salomona	Niceſora	1 Mierza	6 21	6 1		2 8
14 piatk	Abigailje	Mathilde	2 Theodata	6 18	6 2		3 16
15 ſobota	Kryſtofa	Longina	3 Eutropia	6 17	6 3		4 9
12. tydjen. Terty: dop.	Jef. 53, 11, 12.	Pſalm 118, 16—22.	Febr. 5, 7—9.				
16 nedj.	Balmarum	Bowonitſka	4 1 Duabrag.	6 15	6 5		4 46
17 pondj.	Ferty	Patriczia	5 Konona	6 12	6 7		5 14
18 wut.	Anſelma	Czerilla	6 42 mart.	6 10	6 9		5 33
19 ſreda	Joſefa	Joſefa	7 Kwatember	6 8	6 10		5 48
20 ſchw.	El. ſchwórk	El. ſchwórk	8 Theofilakta	6 5	6 12		6 0
21 piatk	Czich piatk	Wulki piatk	9 40 mart.	6 3	6 14		ſſh. dop.
22 ſobota	Kaſmira	Oktawiana	10 Kdrata	6 1	6 15		7 18
13. tydjen. Terty: dop.	Luf. 24, 1—9.	2 Tim. 1, 9—10.	Jan. 11, 25, 26.				
23 nedj.	1. ſwiedz. jutrow	1. ſw. džen jutr.	11 2. n. poſta	5 58	6 17		8 29
24 pondj.	2. ſwiedz. jutrow	2. ſw. džen jutr.	12 Theſona	5 56	6 19		9 43
25 wut.	Marije pſchipow.	Marije pſip.	13 Niceſora	5 54	6 21		10 58
26 ſreda	Kaſtula	Ludgera	14 Benedikta	5 52	6 22		ſſh. dop.
27 ſchw.	Ruperta	Ruperta	15 Agarita	5 50	6 23		0 16
28 piatk	Angelſki	Guntrama	16 Sabina	5 47	6 25		1 30
29 ſobota	Euſtachia	Euſtachia	17 Aleria	5 45	6 26		2 36
14. tydjen. Terty: dop.	Sj. Jana 14, 1—6.	Romſk 1, 4.	Koloſſ. 3, 1—4.				
30 nedj.	Quaſſimodogeniti	Wewa nedzela	18 3. n. poſta	5 43	6 28		3 29
31 pondj.	Dellawa	Balbiné	19 Joſefa	5 40	6 30		4 5

Mody 3. Polczi-
mjeſ. 6 mjer- ja.*
za wecor 9 h. 3. Rychdach.*
28 min. poſa- 3. Dubj.*
je na deſchcij 3 Grabin.*
a ſnieh. 3. Zaban.*
B Prjeni 4. Bart * I. w.
bjert. 13. mi- 5. Reſwaczi-
popoſn. 3 hod. dlo.*
26 min. neda- 10. Lubij.*
žane liepſche 10. Muza-
wedro dočza- kow.*
facj. 10. Lubnjoj.*
C Polny 10. Wóplint*
mjeſ. 21. mi- 13. Kamenž.*
wecor 4 hod. 15. Budy-
54 min. ſo- ſchin.*
wujaſni a 15. Trebulje.*
ſhietro wulka 17. Kulow.*
ſyma. 18. Warſchj.*
P Poſl. 25. Schjera-
bjert. 29. mi- chow.
popoſn. 3 hod. 25. Dziejje.*
21 min. poſa- 29. Stara.*
je hiſchczen- Dabna.*
na wulku 31. Wóſport*
ſymn. 31. Khorje-
bus.*
31. Póžtown.
20. Shorež.*

Stoljetna
protyka.

Mierza ſapo-
czatk ſmieje
jara deſchczi-
kojte wedro ſe
ſniehom hacj
do 20., 22. a
23. budje
twerda ſyma;
wot 25. hacj
do kónza kóž-
be ranje lób
a wo dnjo
tacje.

Burſke
prawidła a
pſchiſłowa.
Eſtónčko
ſwiczj na
Joſefa,
So ſo burjo
weſela,
Eſwiczj tej
na Ruperta
renje,
So ſo neſfor-
ži wo ži-
ženje.

1856. Haperleja, jutrownik, ma 30 dnjow.

Mjesiaczowe
pshemjenenje.
W e d r o.

Hermanki a
sfocjaze wifl.

Tydjenje a dny.	Poredjena protyka		Stara julianska. Mierz.	☉		Stofe famejta.	☾ sth. fh. hobi min.
	evangeliska.	katholiska.		shabj. hob.m.	shov. hob.m.		
1 wut.	Theodory	Hugo	20 Jana Scr.	5 38	6 32		sth.dop.
2 sreba	Rosamundy	Francza Pawl.	21 Jafuba W.	5 36	6 34		4 55
3 schtw.	Daria	Richarda	22 Basilia	5 33	6 35		5 11
4 pjatf	Ambrosia	Isidora	23 Mikobema	5 31	6 37		5 24
5 sobota	Marima	Marima	24 Gabriela	5 29	6 38		fh. pop.

15. tydjen. Terty dop. Matth. 18, 10—14. Pshifl. Gal. 22, 17—19. Ezech. 6, 1—14.

6 nedj.	Maric. Lemim	2. nedj. po jut.	25 1. sw. jutr.	5 27	6 40		8 47
7 pondj.	Lufy	Herm. Josefca	26 Kortula	5 25	6 41		10 18
8 wut.	Colestina	Mansweta	27 Ruperta	5 23	6 43		11 45
9 sreba	Theofila	Mar. Kleop.	28 Hilaria	5 20	6 45		fh. dop.
10 schtw.	Daniela	Mechthilde	29 Marka	5 18	6 46		1 2
11 pjatf	Julia	Leona wulf.	30 Jana Klim.	5 16	6 48		2 4
12 sobota	Eustorgla	Julia	31 Hygaza	5 13	6 50		2 47

16. tydjen. Terty dop. Jana 12, 24—26. 2 Korinth. 4, 7—11. 1 Kor. 15, 19.

13 nedj.	Rubilate	3. nedj. po jut.	1 hap. 5. n. penta	5 11	6 52		3 18
14 pondj.	Tiburza	Tiburza	2 Ita	5 9	6 53		3 40
15 wut.	Paterna	Paterna	3 Jos. a Reh.	5 7	6 55		3 57
16 sreba	Arona	Arona	4 Miketafa	5 4	6 57		4 10
17 schtw.	Rudolfa	Rudolfa	5 Theodula	5 2	6 59		4 19
18 pjatf	Khrystofoma	Cleuthera	6 Gutycha	5 0	7 0		4 30
19 sobota	Hermogena	Timona	7 Jurija	4 58	7 2		4 39

17. tydjen. Terty dop. Sj. Jan. 5, 28, 29. 1 Korinth. 15, 40—44. Sj. Jan. 21, 4.

20 nedj.	Gantate	4. nedj. po jut.	8 Baj	4 56	7 4		sth. pop.
21 pondj.	Abolara	Anselma	9 Gutycha	4 53	7 5		8 46
22 wut.	Sotera	Sotera	10 Terenza	4 51	7 7		10 4
23 sreba	Jurija	Jurija	11 Antirafa	4 49	7 9		11 21
24 schtw.	Alberta	Fibela	12 Basilia	4 48	7 10		sth. dop.
25 pjatf	Marka	Marka	13 Artemona	4 46	7 11		0 30
26 sobota	Kleta	Kleta	14 Mjercjina	4 44	7 13		1 26

18. tydjen. Terty dop. Matth. 7, 7—11. Jerem. 5, 24. Jaf. 5, 7, 8.

27 nedj.	Kogate	5. nedj. po jut.	15. 1. sw. jutr.	4 42	7 15		2 7
28 pondj.	Bitalla	Bitala	16 2. sw. jutr.	4 40	7 17		2 37
29 wut.	Sibylse	Petra	17 Simeona	4 38	7 18		2 59
30 sreba	Eutropia	Rhaté Sien.	18 Jana Dej.	4 36	7 20		3 19

☉ Mtody
miej. 5. hap.
rano 6 hodj.
42 min. se
facimiczom
stoncza, fi
so pola nas
widzicj neda,
moſtre wedro
lubi.

☽ Prieni
bjert. 12. hap.
rano 5 hodj.
42 min. pshi-
neſe czopli-
ſche a reniſche
dny.
Boſny
miej. 20. ha-
perl. dopotn.
10 hodj. 3 m.
ma jenaf czop-
pe a rjane
dny.

☾ Poſl.
bjert. 28. ha-
perl. rano 0
hodj. 16 min.
ma ſymny po-
wjetr a deſch-
czifoje wedro.
Stoljetna
protyka.

Pſchi ſapo-
czatku je hap.
ſymna; 4 rja-
ny a czoply
džen; 8. wjet-
ſikoje ſwul-
fim deſchczj-
fom; 9. hacj
do 11. czopto;
18. hrimanje,
19. renje; na
to hrimanje a
moſkota; 25.
a 26 ſymne a
hacj do konza
pomroczene.

☽ Schtjof wof-
leni do mje-
cha,
Je prieni
ſ mjecha.

2. Reſwa-
czidlo*
5. Drjowf*
7. Nowofafz
7. Brody*
14. Rakezy
14. Name-
njow*
14. Wjeto-
ſchov.

15. Szy Ko-
morow*
21. Wojerezy
21. Lufow*
25. Kalama*
28. Kameſz*
28. Lubij*
28. Gubin.

Burſke
prawidła a
pſchiflowa.
Schtjof hroſny
mierz nežere,
To haperleja
k ſebi bere.
Moſtra ha-
perleja wete
plodow lubj,
hymotata
haperleja
mroſy ſa-
czjert.

Wjetſkoſtra
Rosamunda
czjchu Sy-
billu porodzi.
—
Swar je
Bozi dar;
Puſi ſu czj-
towe ſuſki.

—
Schtjof wof-
leni do mje-
cha,
Je prieni
ſ mjecha.

1856. Meja, rôzumnik, ma 31 dnjów.

Mjeſiacilowe
pſchemjenenje.
Wedro.

Ŗermant a
ſtoczaje witi.

Lpjenje a dnj.	Poredjena protyfa		Stara julianska. Saperleja.	☉		Mjeſte lunarna.	☾ ſſh. ſh.ow. hodj. min.	☾ mjeſ. 4. meje pop. 3 hodj. 32 min. wje- ſchezi neſtajne wedro.	☽ Prjeni bjert. 11. meje weczor 9 ho- djin. 35 min. pſcheneſe deſchez a wjetr. Potny mjeſ. 20. meje rano 6 hodj. 23 min. wo- ſtane pſchi- rjanym cjo- pſtym wedri.	1. Bart.* 2. Piſhibuſ.* 3. Ztawa.* 5. Gród.* 5. Lubin.* 5. Zahań.* 5. Sły Ro- morow.* 5. Kinsburt.* 6. Rariſchj.* 7. Neſwaczi- dio.* 13. Kulow.* 13. Wolbra- moſy.* 13. Zybain. 19. Biſkopi- 39.* 19. Kuland.* 19. Piżń.* 23. Stara Darbna. 24. Lubin.* 26. Šholerz.* 26. Lubnjow. 29. Ditrand.*
	evangelſka.	katholſka.		ſſhodj. hod. m.	ſh.ow. hod. m.					
1 ſchw.	Bože ſtricieje	Božoh ſtriceja	19 Hermogena	4 35	7 21		ſſh. dop.			
2 piatf	Ŗigmunda	Athanaſia	20 Anttona	4 33	7 23		3 43			
3 ſobota	Kſchj nam.	Kamaſ. ſiv. kija	21 Januaria	4 31	7 24		3 57			
19. tydzien: Terty dop. Sz. Jan. 14, 12—17. 2. Pietra. 1, 2—4. Hebr. 8, 1, 2.										
4 nedj.	Grabi	6. nedj. po jut.	22 Quafimod.	4 29	7 26		ſh. pop.			
5 pónđj.	Goſharba	Pia pat.	23 Jurija	4 27	7 27		9 13			
6 wut.	Jana Pfort.	Jana Pfort.	24 Salweſa	4 25	7 29		10 38			
7 ſreda	Bohuwjera	Stanſwawa	25 Marka Ev.	4 23	7 31		11 49			
8 ſchw.	Ditriča	Michawa ziew.	26 Baſtila	4 21	7 32		ſh. dop.			
9 piatf	Benigny	Jurija Naz.	27 Jaſona	4 20	7 34		0 42			
10 ſobota	Biſtorije	Jſidora	28 9 matr.	4 19	7 35		1 18			
20. tydzien: Terty dop. Sz. Jana 14, 23—27. 1. Kor. 12, 3—7. Hebr. 2, 2—4.										
11 nedj.	1. ſw. ſw.	1. dzien ſwatkow	29 Miſeric. D.	4 17	7 36		1 44			
12 pónđj.	2. ſw. ſw.	2. dzien ſwatkow	30 Jaſ. Jap.	4 16	7 38		2 3			
13 wut.	Ŗewaja	Ŗewaja	1 Meje	4 14	7 39		2 16			
14 ſreda	Smateंबर	Suche dne	2 Athanaſia	4 12	7 41		2 28			
15 ſchw.	Ŗeſije	Ŗeſije	3 Thimoteja	4 11	7 42		2 38			
16 piatf	Sary	Jana Nepom.	4 Belagia	4 9	7 44		2 49			
17 ſobota	Jodoka	Bruna	5 Jreny	4 8	7 46		2 59			
21. tydzien: Terty dop. 1 Jana. 4, 12—16. 1. Kor. 2, 10, 11. 2. Kor. 13, 13.										
18 nedj.	Ŗw. ſw. trojizy	Ŗw. trojize	6 Jubilate	4 6	7 47		3 11			
19 pónđj.	Potenziana	Petra Coleſt.	7 Kſchj nam.	4 4	7 49		3 26			
20 wut.	Thereſy	Baſtilje	8 Jan. Theob.	4 3	7 50		ſh. pop.			
21 ſreda	Prudenza	Donata	9 Jeſajaſa	4 2	7 51		10 20			
22 ſchw.	Heleny	Božoh cjewa	10 Ŗhim. Sel.	4 1	7 53		11 22			
23 piatf	Deſideria	Deſideria	11 Nazja	3 59	7 54		ſh. pop.			
24 ſobota	Hany	Johané	12 Pantraza	3 58	7 56		0 8			
22. tydzien. Terty dop. Luſ. 17, 20—21. Pf. 78, 1—7. Hebr. 10, 23—25.										
25 nedj.	1. nedj. po ſw. tr.	2. ned. po ſwatk.	13 Cantate	3 57	7 57		0 41			
26 pónđj.	Bedy	Bede	14 Jſidora	3 56	7 58		1 5			
27 wut.	Florenza	Wylema	15 Bečona	3 55	8 0		1 22			
28 ſreda	Wylema	Germana	16 Sary	3 54	8 1		1 37			
29 ſchw.	Manilia	Marimiliana	17 Androniſa	3 53	8 1		1 51			
30 piatf	Wiganda	Ferdinanda	18 Theodeta,	3 51	8 2		2 3			
31 ſobota	Petronelje	Petronelle	19 Potenziana	3 50	8 4		2 17			

Stoljetna
protyfa.

1. a 2. meje je
hroſne a wje-

Burſte

prawidla a
pſchiſlowa.
Moſtra meja,
Krurow
reja.
Trawa jim
ſlodzi
Ŗſyno je w
hrodzi.
Pantraž,
Ŗewaja a Bo-
niſaſ ſu
iſſo mužojo ſ
loboiſteho
moria.
Starſchi wot
Zwerſi rôh.

1856. Junij, śmaznik, ma 30 dnjów.

Miejsczowe
pikemjenenje.
W edro.

Hermanti a
floczaje wifki.

Tydzień a dnj.	Porządza protyka		Stara julianska. Meja.	☉		Mieście fiamentia.	☾ fsh. fhow. hodz. min.
	ewangeliska.	katholiska.		fsh. hod. m.	fhow. hod. m.		

23. tydzień. Terty dop. Śz. Jana 5, 23—24. Jerem. 7, 25—28. 2 Kor. 13, 8.

1 nedz.	2 n. po św. troj.	3. n. po św. św.	20 Rogate	3 50 8 5		fsh. dp.
2 póndz.	Margelina	Grasma	21 P. P. S.	3 49 8 6		2 58
3 wut.	Grasma	Klotilde	22 Basilišta	3 49 8 7		fh. pop.
4 średa.	Karpasia	Karpasia	23 Sap. Pj. p.	3 48 8 8		10 30
5 śchw.	Bonifaza	Bonifacza b.	24 Boże śpiczje	3 48 8 9		11 14
6 pjat	Benigna	Norberta	25 Śłow. Jan.	3 47 8 10		11 45
7 śobota	Lutrezije	Lutrezije	26 Karpa	3 46 8 11		fh. dop.

24. tydzień. Terty dop. Śz. Jan. 5, 39—44. Matth. 5, 13—16. 2 Tim. 3, 15—17.

8 nedz.	3. n. po św. troj.	4. nedz. po św. św.	27 Graudi	3 46 8 12		0 6
9 póndz.	Prima	Prima	28 Rizetaša	3 46 8 13		0 21
10 wut.	Dnofria	Dnofria	29 Theodosije	3 45 8 13		0 34
11 średa.	Barnabaš.	Barnabasa	30 Izaaka	3 45 8 14		0 45
12 śchw.	Basilida	Basilida	31 Ćerminy	3 45 8 14		0 55
13 pjat	Tobiaša	Antonia Pab.	1 Junija	3 44 8 15		1 6
14 śobota	Elifeja	Basilida	2 Nifezora	3 44 8 16		1 16

25. tydzień. Terty dop. Śz. Jana 6, 47—51. Matth. 7, 24—27. 1 Tim. 1, 18. 19.

15 nedz.	4. n. po św. troj.	5. nedz. po św. św.	3 1. św. św.	3 44 8 16		1 30
16 póndz.	Engelberta	Rainera	4 2. św. św.	3 44 8 17		1 49
17 wut.	Lawry	Marka	5 Dorotheje	3 44 8 17		2 14
18 średa.	Arnolfa	Mark. ha Marcz.	6 Kwatember	3 44 8 18		fsh. pop.
19 śchw.	Gervafia	Gervafia	7 Theodata	3 44 8 18		10 5
20 pjat	Sylveria	Sylveria	8 Bozidara	3 44 8 18		10 42
21 śobota	Filipiny	Mloňša	9 Ćyryll. Mler.	3 44 8 19		11 9

26. tydzień. Terty dop. Śz. Jana 8, 31—36. Matth. 6, 22. 23. Ćebr. 13, 9.

22 nedz.	5. n. po św. troj.	6. nedz. po św. św.	10 Wschit. św.	3 44 8 19		11 28
23 póndz.	Bařilla	Agriptsne	11 Bartromja	3 44 8 19		11 44
24 wut.	Jana fšchczenka	Jana fšczenka	12 Dnofria	3 45 8 19		11 56
25 średa.	Glogla	Prospera	13 Atwiliny	3 45 8 19		fsh. dop.
26 śchw.	Zeremiaša	Jana ha Paw.	14 Elifeja	3 46 8 19		0 10
27 pjat	7 Ńpanzow	Kreścenczja	15 Amořa	3 46 8 19		0 23
28 śobota	Lea	Lea druh.	16 Tyřhona	3 47 8 19		0 40

27. tydzień. Terty dop. Śz. Jan. 10, 23—30. Matth. 5, 44—48. 1 Jan. 1, 8—10.

29 nedz.	6. n. po św. troj.	7. nedz. po św.	17 2. n. po św.	3 47 8 19		1 0
30 póndz.	Paw. wopomn.	Paw. wopomn.	19 Leonzja	3 48 8 18		1 28

☉ Młody
miej. 3. jun.
rano 0 hodz.
29 min. rjane
a cjopte dnj
lubi.

☽ Prjeni
bjert. 10. jun.
popof. 2 hodz.
40 min. deřch-
cjozjoite wedro
wjeřchczi.

☾ Pořny
miej. 18. jun.
přchypotn. 0
hodz. 41 min.
ma cjopte
wedro.

☾ Pořl.
bjert. 25. jun.
přchypotn. 11
hodz. 7 min.
pořajana cjo-
ptotu a hri-
manja.

Stolzetna
protyka.

2. junij renje,
3. deřchc; wot
4. hac; do 8. Ńma;
9. rjany cjopty
džen; 10. ne-
řtajne wedro;

11. hac; do 14.
Ńymne dnj;
15. wodnjo
a w nozy
deřchc; 20.

rano jara Ńy-
ma; 22. a 23.
jara cjopto;
24. a 25. Ńyl-
ne deřchc; žiti;

wot 26. hac;
do řonza luty
deřchc;.

2. Brody*.
4. Neřwa-
czido*.

9. Grabin.*
9. Ćubin.*
16. Rych-
waid.*

23. Ćuczina.*
23. Ćařch-
trow*.

23. Muřatow.*
24. Weleczin*
24. Wöřlinf*.

25. Ćarom.
30. Rychbach.
30. Drjowf*.
30. Rořbörk*.

Burřte
prawidła a
přchifłowa.
Deřchc;it, řiz
na Ćita, 15.,
dže, jećmjenej
řchfodzi.

Řařřiz koreň,
tařřiz wufo-
reň.

Ćdny stare
woły Ćraja,
chje řo wedro
přchemjenicz.

Ćdny je juřch-
ka jara řłob-
ka, dha řo
borly wu-
tunka.

Brunka řo
rad w wodzi
tunka.

—
Ćřto czi
pomha wulki
ħrod,
Ćdny je mure-
řach luty Ćłob.

1856. Julij, praznik, ma 31 dnjow.

M. c. k. s. k. o. w. e.
w. s. c. m. e. n. e. n. e.
W e d r o.

Hermani a
sfcocaze wiki.

Tydjenje a dny.	Poredjena protyfa		Stara julianska. Sunij.	☉		Mesece inamantu.	☾ sfh. l. h. w. hod. j. min.
	evangeliska.	katholiska.		sfhadj. hod. m.	sfhov. hod. m.		
1 wut.	Theodoricha	Theodoricha	19 Zudasza j.	3 49	8 18		sfh. dop.
2 sreda	Mar. Mar.	Mar. Mar.	20 Methodia	3 49	8 17		sf. pop.
3 schw.	Kornelia	Euloga	21 Juliana m.	3 50	8 17		9 44
4 piatf	Soforicha	Profopa	22 Eusebia	3 51	8 16		10 9
5 sobota	Charlotty	Filomené	23 Agrippiny	3 52	8 16		10 26
28. tydjen. Terty dop. Matth. 16, 15 — 19. Matth. 6, 2 — 8. Hebr. 13, 8.							
6 nedj.	7. n. po sw. tr.	8. n. po sw.	24 3. n. p. sw.	3 53	8 15		10 41
7 pondj.	Wilibalda	Wilibalda	25 Febronije	3 54	8 15		10 52
8 wut.	Kiliana	Kiliana	26 Dawida	3 55	8 14		11 2
9 sreda	Cyrilla	Cyrilla	27 Ronj Pi. p.	3 56	8 13		11 11
10 schw.	Bohuthw.	Felicite	28 Cyrilla	3 57	8 13		11 22
11 piatf	Pia	Marciana	29 Pietr Paw.	3 58	8 12		11 36
12 sobota	Hendricha	Jana Gualb.	30 Wschit. jay.	3 59	8 11		11 51
29. tydjen. Terty dop. Matth. 9, 9 — 13. Matth. 6, 19 — 21. Romf. 8, 8 a 9.							
13 nedj.	8. n. po swj. tr.	9. n. po sw.	1 Julija 4. n. p. s.	4 0	8 10		sfh. dop.
14 pondj.	Bonaventury	Bonaventury	2 Esufnj. M.	4 1	8 9		0 13
15 wut.	Zapofcht. dzjel.	Hendricha II.	3 Hyazintha	4 2	8 8		0 45
16 sreda	Rafaela	Marije Karm.	4 Handrija	4 3	8 7		1 30
17 schw.	Meria	Meria	5 Athanaska	4 4	8 7		sfh. pop.
18 piatf	Eugenia	Kamilla	6 Sifrafa	4 5	8 6		9 11
19 sobota	Ruffina	Binczenca	7 Dom. Alw.	4 6	8 4		9 34
30. tydjen. Terty dop. Lut. 12, 42 — 48. 1 Mojf. 37, 4 — 11. Romf. 6, 16 — 18.							
20 nedj.	9. n. po swj. tr.	10. n. po sw.	8 5. n. p. swj.	4 8	8 3		9 50
21 pondj.	Prareba	Prareba	9 Panfraya	4 9	8 2		10 4
22 wut.	Mar. Madlensy	Marj. Madl.	10 45 mart.	4 11	8 0		10 17
23 sreda	Apollinara	Apollinara	11 Eufemije	4 12	7 59		10 30
24 schw.	Khrystiny	Khrystine	12 Profka	4 14	7 58		10 46
25 piatf	Zafuba	Zafuba	13 Gabriela	3 15	7 56		11 4
26 sobota	Hany	Hane	14 Alwillija	3 17	7 55		11 30
31. tydjen. Terty dop. Lut. 13, 31 — 35. 1 Sam. 19, 1 — 6. 1 Pietra 3, 15 — 16.							
27 nedj.	10. n. p. sw. tr.	11. n. po sw.	15 6. n. p. sw.	4 18	7 53		sfh. dop.
28 pondj.	Pantaleona	Nazaria	16 Athemogen.	4 20	7 52		0 5
29 wut.	Beatriry	Beatrizé	17 Mar. Madl.	4 21	7 50		0 54
30 sreda	Ruthy	Julitte	18 Hyazintha	4 23	7 49		sfh. pop.
31 schw.	Florentiny	Ignacza	19 Makriny	4 24	7 47		8 12

☉ Młody
mjes. 2. jul.
dopotr. 10
hodj. 20 min.
☾ Młody
pshinese po
deschjifu
rjane wedro.
☾ Prieni
hjern. 10. jul.
dopotr. 8
hodj. 12 min.
hrosy nestaj-
ne wedro.
☉ Polny
mjes. 17. jul.
wecjor 10
hodj. 20 min.
moje deschjif
pshinesy,
hdyj so wjetr
do ranja ne-
wobrocji.
☉ Wosleni
hjern. 24. jul.
popotr. 3 hod.
51 min. nedjo
so wufasni a
stencjko wali.
☉ Młody
mjes. 31. jul.
wecjor 9 hodj.
58 min. po-
faje na ne-
stajne wedro.
Stoljetna
protyfa.
1. 2. 3. julija
je nedjo sa-
mrocjene a
powjeter
symny; 4.
cjopto; 6. ja-
ra shtodne;
wot 7. hacj do
18. renje cjo-
pto; wot 19.
hacj do 21.
deschj; po-
tom horjo.

1. Bart.*
1. Drjomf.
1. Stry Ko-
morow.
2. Husfa.*
2. Dubj.*
2. Resmacjiblo*
4. Kalawa.*
5. Lubin.*
6. Nowofalz.
7. Bernacijay.*
7. Stolpnjo.*
7. Trebulje.*
7. Dijeje.*
7. Kalawa.*
8. Barschj.*
14. Lubij.*
14. Schjera-
chow.
19. Lubin.*
21. Potcjni-
za.*
28. Wosporf.*
28. Kowny
Gersdorj.
31. Kamenj.*
Burske
prawidla a
pschislowa.
Deschj na
Marije do-
mawytanje
schtyri ne-
djele dje.
Hdyj so po-
honzrej sfcu-
dzischcjo a
proscherej kij
we ruzj
shrije, dha
zadyn lohzy
nepuschji.
Ale, ale, hu-
sy su w kale,
dijeji su
w freizy, ku-
ry su w
pscheny.

1856. August, źneńz, ma 31 dnjów.

Mieściłowe
wskazujenię.
W e b r o.

Germani a
stocżaje wiki.

Tydzień a dni.	Porządźena protyka		Stara julianska. Julij.	☉		Mieściłowe wskazujenię.	☾	Przeni bżert. 9. aug. rano 1 hodż. 12 min. lubi rjane wedro. ☽ Bolaty miej. 16. aug. rano 6. hodż. 44 min. ma stajnie rjane a czopie dni. ☾ Post. bżert. 22. aug. wecżor 9 hodż. 57 min. woka- je na pschem. wedro a ma wjaży desz- czjkoitych hacż rjanych dn. ☽ Młody miej. 30. aug. wshipohn. 12. hodż. 3 min. i jasnym ne- bżom św sa- wocżne, ale f deszczjkom f kónzej dje.	2. Budy- schin.* 4. Kulow.* 5. Reřwa- čjdo.* 11. Kame- nżow.* 11. Kins- bóřk.* 11. Estank- now.* 11. Gubin.* 11. Żaban.* 12. Burt.* 12. Dobro- tuh.* 12. Szy Ko- morow.* 18. Šholerz.* 18. Kuland.* 18. Rumburg.* 18. Pozřow.* 18. Grabin.* 25. Ģalsch- trow.* 25. Wóřpóř.* 25. Ģredř.* 25. Břobry.* 25. Lubnżow.* 25. Łufow.* 29. Stara Darbna.* 30. Třebulje.* Burfke prawidła a přchlówa. Ģorzo na Dominika, Wulfa sżma nastawa. Każ je na Batromja, Tajka je tej nasyjna. Żonu řej beř je řuřodřtwa.
	ewangelřka.	katholřka.		řřhadj. hod. n.	řřom. hod. m.				
1 piatř 2 řobota	Pjetra w recżas. Gustawa	Petra recżas. Porcżunř.	20 Eliasa pr. 21 Simeona	4 26 7 45 4 27 7 44	 	řřh. řřow. 8 46	Przeni bżert. 9. aug. rano 1 hodż. 12 min. lubi rjane wedro. ☽ Bolaty miej. 16. aug. rano 6. hodż. 44 min. ma stajnie rjane a czopie dni. ☾ Post. bżert. 22. aug. wecżor 9 hodż. 57 min. woka- je na pschem. wedro a ma wjaży desz- czjkoitych hacż rjanych dn. ☽ Młody miej. 30. aug. wshipohn. 12. hodż. 3 min. i jasnym ne- bżom św sa- wocżne, ale f deszczjkom f kónzej dje.	2. Budy- schin.* 4. Kulow.* 5. Reřwa- čjdo.* 11. Kame- nżow.* 11. Kins- bóřk.* 11. Estank- now.* 11. Gubin.* 11. Żaban.* 12. Burt.* 12. Dobro- tuh.* 12. Szy Ko- morow.* 18. Šholerz.* 18. Kuland.* 18. Rumburg.* 18. Pozřow.* 18. Grabin.* 25. Ģalsch- trow.* 25. Wóřpóř.* 25. Ģredř.* 25. Břobry.* 25. Lubnżow.* 25. Łufow.* 29. Stara Darbna.* 30. Třebulje.* Burfke prawidła a přchlówa. Ģorzo na Dominika, Wulfa sżma nastawa. Każ je na Batromja, Tajka je tej nasyjna. Żonu řej beř je řuřodřtwa.	
32. tydzień. 3 nedż. 4 pónđż. 5 wut. 6 řreda 7. řřtw. 8 piatř 9 řobota	Terty dop. Łuf. 13, 23—35. 11. n. p. řřw. tr. Dominika Dřwalda Ulřiki Donata Severa Eriča	12. n. p. řřwat. Dominika Ařre Řhryřta pżetras. Řajetana Cyriaka Romana	1. Sam. 24, 17—20. Romř. 14, 17—19. 22 7 n. p. řřw. tr. 23 Třofina 24 Řhryřtyn 25 Ģany 26 Ģermolana 27 Pantaleona 28 Prochora	4 29 7 42 4 30 7 41 4 31 7 39 4 33 7 37 4 34 7 36 4 36 7 34 4 37 7 32	 	řřh. řřow. 8 59 9 9 9 18 9 29 9 39 9 55 10 12	Przeni bżert. 9. aug. rano 1 hodż. 12 min. lubi rjane wedro. ☽ Bolaty miej. 16. aug. rano 6. hodż. 44 min. ma stajnie rjane a czopie dni. ☾ Post. bżert. 22. aug. wecżor 9 hodż. 57 min. woka- je na pschem. wedro a ma wjaży desz- czjkoitych hacż rjanych dn. ☽ Młody miej. 30. aug. wshipohn. 12. hodż. 3 min. i jasnym ne- bżom św sa- wocżne, ale f deszczjkom f kónzej dje.		
33. tydzień. 10 nedż. 11 pónđż. 12 wut. 13 řreda 14 řřtw. 15 piatř 16 řobota	Terty dop. Łuf. 15, 11—32. 12 n. p. řřw. tr. Ģermana Ģlary Aurory Eusebia Mar. f nebżu řřp. Noča	13. n. p. řřwat. Susanę Řassiana Ģippolita Eusebia Mari. d. n. řřp. Noča	2. Sam. 18, 31—33. Ģaf. 2, 10. 29 8 n. p. řřw. tr. 30 Eliasa 31 Eudożina 1 Augusta 2 Šečżjepana 3 Ģsaaka 4 8 mart.	4 39 7 30 4 41 7 28 4 42 7 26 4 44 7 24 4 45 7 23 4 46 7 21 4 48 7 19	 	řřh. řřow. 10 39 11 17 th. dop. 0 12 1 27 2 53 řřh. řřow.	Przeni bżert. 9. aug. rano 1 hodż. 12 min. lubi rjane wedro. ☽ Bolaty miej. 16. aug. rano 6. hodż. 44 min. ma stajnie rjane a czopie dni. ☾ Post. bżert. 22. aug. wecżor 9 hodż. 57 min. woka- je na pschem. wedro a ma wjaży desz- czjkoitych hacż rjanych dn. ☽ Młody miej. 30. aug. wshipohn. 12. hodż. 3 min. i jasnym ne- bżom św sa- wocżne, ale f deszczjkom f kónzej dje.		
34. tydzień. 17 nedż. 18 pónđż. 19 wut. 20 řreda 21 řřtw. 22 piatř 23 řobota	Terty dop. Łuf. 9, 57—62. 13. n. p. řřw. tr. Augustyn Sebalda Bernharda Anastasia Alfonsa Żacheřa	14. n. p. řřwat. Ģelenę Julia Bernarda Řrancjiřki Symforiana Ģilippa Beniz.	1. Mořř. 43, 26—30. 1. Kor. 7, 24. 5 9. n. p. řřw. tr. 6 Ģirta 7 Daniziana 8 Ģmiliona 9 Matħiasza 10 Ławrenża 11 Ģermana	4 50 7 17 4 51 7 15 4 53 7 13 4 55 7 10 4 55 7 9 4 57 7 7 4 59 7 5	 	řřh. řřow. 8 10 8 23 8 37 8 51 9 8 9 32 10 5	Przeni bżert. 9. aug. rano 1 hodż. 12 min. lubi rjane wedro. ☽ Bolaty miej. 16. aug. rano 6. hodż. 44 min. ma stajnie rjane a czopie dni. ☾ Post. bżert. 22. aug. wecżor 9 hodż. 57 min. woka- je na pschem. wedro a ma wjaży desz- czjkoitych hacż rjanych dn. ☽ Młody miej. 30. aug. wshipohn. 12. hodż. 3 min. i jasnym ne- bżom św sa- wocżne, ale f deszczjkom f kónzej dje.		
35. tydzień. 24 nedż. 25 pónđż. 26 wut. 27 řreda 28 řřtw. 29 piatř 30 řobota	Terty dop. Matħ. 11, 16—19. 1. Sam. 3, 11—13. Ģaf. 1, 5. 6. 13. n. p. řřw. tr. Ludwika Samuela Ģebharda Pelagja Jan. řmer. Ģrniřta	15. n. p. řřwat. Ludwika Ģefirina Ģebharda Ģawżżena Janowa řmiercż. Roře	12 10. n. p. řřw. tr. 13 Marima 14 Kónż pořř. 15 Mar. f n. řř. 16 Póřm. ruba 17 Ģlora, Ław. 18 Ryřona	5 2 7 3 5 4 7 0 5 1 6 58 5 5 6 56 5 7 6 54 5 9 6 51 5 11 6 49	 	řřh. řřow. 10 48 11 47 řřh. dop. 0 58 2 14 3 31 řřh. řřow.	Przeni bżert. 9. aug. rano 1 hodż. 12 min. lubi rjane wedro. ☽ Bolaty miej. 16. aug. rano 6. hodż. 44 min. ma stajnie rjane a czopie dni. ☾ Post. bżert. 22. aug. wecżor 9 hodż. 57 min. woka- je na pschem. wedro a ma wjaży desz- czjkoitych hacż rjanych dn. ☽ Młody miej. 30. aug. wshipohn. 12. hodż. 3 min. i jasnym ne- bżom św sa- wocżne, ale f deszczjkom f kónzej dje.		
36. tydzień. 31 nedż.	Terty dop. Matħ. 11, 25—30. Dan. 5, 13—17. Łuf. 17, 10. 15. n. p. řřw. tr. 16. n. p. řřwat. 19 11. n. p. řřw. tr.	16. n. p. řřwat. 17 Ģlora, Ław. 18 Ryřona	19 11. n. p. řřw. tr. 5 12 6 47	 	řřh. řřow. 7 17	Przeni bżert. 9. aug. rano 1 hodż. 12 min. lubi rjane wedro. ☽ Bolaty miej. 16. aug. rano 6. hodż. 44 min. ma stajnie rjane a czopie dni. ☾ Post. bżert. 22. aug. wecżor 9 hodż. 57 min. woka- je na pschem. wedro a ma wjaży desz- czjkoitych hacż rjanych dn. ☽ Młody miej. 30. aug. wshipohn. 12. hodż. 3 min. i jasnym ne- bżom św sa- wocżne, ale f deszczjkom f kónzej dje.			

1856. September, późniejszy, ma 30 dniów.

Miesiączkowe
přehmjenjenje.
Wedro.

Hermani a
flocjaz ewiki.

Tydzień a dny.	Porządjena protyka		Stara Julianska. August.	☉			Strefa lunarna.	☾ sth. fh. hodj. min.	☽ Przeni bjert. 7. sept. popołu. 4hod. 46 min. pschi- neše deszcz- foje a ne- stajne wedro.	☽ Bofny mjes. 14. sept. popołu. 2hod. 58 min. ma- riane wedro.	☽ Bofłeni bjert. 21. sept. rano 6 hodj. 38 min. mošt rjany wo- stacj.	☽ Mtoby mjes. 29. sept. rano 4 hodj. 37 min. rjane wedro skajy a deszcz pschineše.	☽ Stoljetna protyka.	☽ 1. hacj do 4 cjopie wedro. 4. w noży hrymanje a wulki deszcz 5 hacj do 9. budje re- nje; 11. ma- to deszczjika; wot 18. hacj do 25. ne- stajne webro, wjetr a pri- ni snjeh; wot 29. hacj do konca deszcz.	☽ 1. Barszcz.* 1. Stojpnjo. 3. Nefwacj- dfo.* 8. Khocje- bus.* 8. Wotbra- mez.* 8. Pschibus.* 12. Kalawa.* 13. Drjowf.* 15. Kameńz.* 15. Rykbač.* 15. Zarow.* 22. Stan. fnow. 22. Bart.* 22. Bistopi. fj.* 22. Gubín.* 22. Třebulje.* 22. Lubín.* 24. Pótczni- ja.* 29. Kafezj.* 29. Woje- rezj.* 29. Weleczj.* 29. Wofłinf.* 30. Husť.* Butske prawidła a pschisłowa. Gjichi budj moj Michale Sewaf jara symba je! Deszczjiki na Michala loh- fu symu ho- tuja. Wjazy dasch, wjazy hnody masch. *
	ewangeljska.	katholjska.		fhodj. hod. m.	fhom. hod. m.	Strefa lunarna.									
1 pónđj.	Egidia	Egidia	20 Samuela	5 14 6 45	☽	fh. pop.	9 10	☽ Bofłeni bjert. 21. sept. rano 6 hodj. 38 min. mošt rjany wo- stacj.	☽ Mtoby mjes. 29. sept. rano 4 hodj. 37 min. rjane wedro skajy a deszcz pschineše.	☽ Stoljetna protyka.	☽ 1. hacj do 4 cjopie wedro. 4. w noży hrymanje a wulki deszcz 5 hacj do 9. budje re- nje; 11. ma- to deszczjika; wot 18. hacj do 25. ne- stajne webro, wjetr a pri- ni snjeh; wot 29. hacj do konca deszcz.	☽ 1. Barszcz.* 1. Stojpnjo. 3. Nefwacj- dfo.* 8. Khocje- bus.* 8. Wotbra- mez.* 8. Pschibus.* 12. Kalawa.* 13. Drjowf.* 15. Kameńz.* 15. Rykbač.* 15. Zarow.* 22. Stan. fnow. 22. Bart.* 22. Bistopi. fj.* 22. Gubín.* 22. Třebulje.* 22. Lubín.* 24. Pótczni- ja.* 29. Kafezj.* 29. Woje- rezj.* 29. Weleczj.* 29. Wofłinf.* 30. Husť.* Butske prawidła a pschisłowa. Gjichi budj moj Michale Sewaf jara symba je! Deszczjiki na Michala loh- fu symu ho- tuja. Wjazy dasch, wjazy hnody masch. *			
2 wut.	Abfaloma	Rafele	21 Thadea	5 15 6 42	☽	7 37									
3 šreda	Mansueta	Mansueta	22 Agathy	5 17 6 40	☽	7 47									
4 šchtw.	Šw. Konstít.	Rosalije	23 Lupa	5 19 6 38	☽	8 0									
5 pjatf	Kathanaela	Lavr. Just.	24 Eufebia	5 20 6 35	☽	8 15									
6 šobota	Magna	Reginé	25 Bartroma	5 22 6 33	☽	8 38									
37. tydzień. Terty dop. Šj. Jana 9, 1—5. 2 Sam. 12, 19—23. Zaf. 4, 7—10.															
7 nedj.	16. n. p. š.	☾ 17. n. p. šwat.	26 12. n. p. šw.	5 24 6 31	☽	9 10									
8 pónđj.	Mar. narđ.	☾ Marijenarđj.	27 Bošmena	5 25 6 28	☽	9 55									
9 wut.	Sidonije	Gorgonta	28 Mošbasa	5 26 6 27	☽	10 59									
10 šreda	Pulcherije	Mikławawš. T.	29 Jana šm.	5 28 6 25	☽	fh. dop.									
11 šchtw.	Abrama	Brota	30 Alexandra	5 30 6 22	☽	0 19									
12 pjatf	Bohumita	Zuwenczia	31 Marje paš.	5 31 6 20	☽	1 48									
13 šobota	Amata	Amata	1 Septembra	5 33 6 18	☽	3 22									
38. tydzień. Terty dop. Łuf. 12, 54—57. 2 Mošj. 2, 16—20. 1 Theſſal. 4, 11, 12.															
14 nedj.	17. n. p. š.	☽ 18. n. p. šwat.	2 13. n. p. šw.	5 35 6 15	☽	sth. pop.									
15 pónđj.	Friderkfi	☽ Mikodema	3 Anthima	5 36 6 13	☽	6 42									
16 wut.	Eufemije	Eufemije	4 Babyla	5 38 6 10	☽	6 56									
17 šreda	Kwatember	Suche dne.	5 Zachartaša	5 39 6 9	☽	7 13									
18 šchtw.	Elta	Josefa Kup.	6 Michata	5 40 6 7	☽	7 33									
19 pjatf	Renata	Januaria	7 Szazona	5 42 6 4	☽	8 3									
20 šobota	Kalirta	Pristi	8 Mar. nar.	5 44 6 2	☽	8 44									
39. tydzień. Terty dop. Matth. 10, 16—22. 1 Mošj. 18, 20—32. Matth. 5, 33—37.															
21 nedj.	18. n. p. š.	☽ 19. n. p. šwat.	9 14. n. p. šw.	5 45 6 0	☽	9 39									
22 pónđj.	Mwriža	☽ Mawriczia †	10 Menodory	5 47 5 57	☽	10 48									
23 wutor.	Thellje	Polirené	11 Theodory	5 48 5 55	☽	sth. dop.									
24 šreda	Jana pod.	Gerarda	12 Autonoma	5 50 5 53	☽	0 2									
25 šchtw.	Kleofaša	Kleofaša	13 Kornelia	5 52 5 50	☽	1 19									
26 pjatf	Cypriana	Cypriana	14 powych.	5 53 5 48	☽	2 34									
27 šobota	Kosmy a Dam.	Kosmé a Dam.	15 Rifetaša	5 55 5 45	☽	3 46									
40. tydzień. Terty dop. Mark. 9, 38—41. 1 Mošj. 33, 9—11. Zaf. 3, 5—10.															
28 nedj.	19. n. p. šw. tr.	☽ 20. n. p. šwat.	16 15. n. p. šw.	5 57 5 43	☽	4 57									
29 pónđj.	Michata	☽ Michawa	17 Eſſije	5 58 5 41	☽	fh. pop.									
30 wut.	Hieronym.	☽ Hieronyma	18 Eumenia	5 59 5 40	☽	5 56									

1856. Oktober, winowz, ma 31 dnjow.

Wschaczkowe
wskomienije.
Wedro.

Hermanki a
floczaje wki.

Tydzenie a dny.	Poredziena protyfa		Stara julianska. September.	☉			Miejsce namieta.	D ffh. fhow. hod. min.	D Przeni bjert. 7. okt. rano 6 hod. 27 min. dawa kiespche wedro dogzafacz. Potny mjes. 13. okt. wiecior 11 h. 49 min. po faje na wjet fiojste a desz- cjojste wedro Pof- leni bsert. 20 okt. wiecior 6 hod. 56 min pchiniese f pziela brojne f dzijela rjane wedro. Mody mjes. 28 okt. wiecior 10 h. 44 min. ma deszcz a fnieh.	1 Rejwa- cjidlo.* 6 Guczina.* 6 Dubz.* 6 Schjera- chom.* 6 Kulow* 6 Bernarceji- w.* 7 Grabin.* 7 Hrodz.* 11 Lubin.* 13 Lubij.* 13 Kinsbort.* 13 Zybälän. 14 Barzecz.* 14 Sly Ko- morow.* 20 Halsch- trow.* 20 Kumbura.* 20 Zahan.* 21 Kinsbort.* 20 Rych- wald.* 25 Budy- schin.* 27 Wjeta- schow.* 28 Jafonja.*
	evangeliska.	katholiska.		ffhadj. hod. m.	ffhow. hod. m.	ffh. hod. m.				
1 srebda	Remigia	Remigia	19 Kwatember	6 1 5 37	6 1 5 37	☾	th. pop.	11 17	Stoljetna protyfa.	
2 sctw.	Rahelje	Dié	20 Gufachia	6 3 5 35	6 3 5 35	☾	6 22	1 23	1. rjany dzien.	
3 piat	Marimiliana	Kandiba	21 Kodrata	6 4 5 33	6 4 5 33	☾	6 41	2 24	2. a 3. rano mersnjenje; 4.	
4 sobota	Franziska	Franca	22 Fofafa	6 6 5 30	6 6 5 30	☾	7 9	3 25	a 5. cjopto;	
41. tydzen. Terty dop. Matth. 19, 3—8. 1 Moj. 13, 8. 9. Matt. 5, 27—30.										
5 nedz.	20. n. p. swj. tr.	22. n. p. swj. tr.	23 17. n. p. swj.	6 8 5 28	6 8 5 28	☾	7 48	4 26	7. zyty dzien	
6 pondz.	Fiby	Bruna	24 Thekfe	6 10 5 25	6 10 5 25	☾	8 43	5 27	deszcz; 8	
7 wut.	Esbery	Marka	25 Gufroiny	6 11 5 23	6 11 5 23	☾	9 56	6 28	hacz do 14	
8 srebda	Esramia	Brigité	26 Jana Th.	6 12 5 22	6 12 5 22	☾	11 17	7 29	symne dny;	
9 sctw.	Dionysia	Dionysia	27 Kallstrata	6 14 5 19	6 14 5 19	☾	0 47	8 30	15. wjetr a	
10 piat	Mihanasia	Franziska B.	28 Charitana	6 15 5 17	6 15 5 17	☾	0 47	9 31	deszcz; 16.	
11 sobota	Cereona	Burfarda	29 Cyriata	6 17 5 15	6 17 5 15	☾	12 7	10 32	wulki wjetr se fniehom; 19.	
42. tydzen. Terty dop. Matth. 12, 46—50. Rutthy 1, 15—17. Eph. 5, 25.										
12 nedz.	21. n. p. swj.	22. n. p. swj.	30 17. n. p. swj.	6 19 5 13	6 19 5 13	☾	3 49	11 33	nestajne we-	
13 pondz.	Kolomana	Eduarda	1 Oktobra	6 21 5 10	6 21 5 10	☾	5 14	12 34	dro; 21. hacz	
14 wut.	Burfharba	Kalirta	2 Cyriana	6 23 5 8	6 23 5 8	☾	5 14	13 35	do 27. fytly	
15 srebda	Hedwiki	Therese	3 Dionysia	6 24 5 6	6 24 5 6	☾	5 35	14 36	deszcz; 28	
16 sctw.	Hawka	Hawwa	4 Hierothea	6 26 5 4	6 26 5 4	☾	5 59	15 37	hacz do 14	
17 piat	Znozengza	Hedwiki	5 Charitiny	6 28 4 2	6 28 4 2	☾	6 37	16 38	symne dny;	
18 sobota	Luf. Ewang.	Lufascha scj.	6 Domascha j.	6 30 4 59	6 30 4 59	☾	7 27	17 39	15. wjetr a	
43. tydzen. Terty dop. Matth. 21, 28—31. 1. Moj. 39, 2—5. Matth. 23, 27. 28.										
19 nedz.	22. n. p. swj. tr.	23. n. p. swj. tr.	7 18. n. p. swj.	6 32 4 57	6 32 4 57	☾	8 34	18 40	deszcz; 16.	
20 pondz.	Wendelina	Wendelina	8 Belagia	6 33 4 55	6 33 4 55	☾	9 48	19 41	wulki wjetr se	
21 wut.	Burfchje	Burfchle	9 Jaf. Alf.	6 35 4 53	6 35 4 53	☾	11 6	20 42	fniehom; 19.	
22 srebda	Kordulje	Kordula	10 Gulampia	6 37 4 51	6 37 4 51	☾	11 6	21 43	nestajne we-	
23 sctw.	Severina	Severina	11 Jilippa	6 39 4 49	6 39 4 49	☾	0 23	22 44	dro; 21. hacz	
24 piat	Salomy	Rafaela	12 Proba	6 41 4 47	6 41 4 47	☾	1 35	23 45	do 27. fytly	
25 sobota	Wyleminy	Rhryfauha	13 Rampa	6 43 4 45	6 43 4 45	☾	2 47	24 46	deszcz; 28	
44. tydzen. Terty dop. Marka 12, 41—44. 2. Moj. 5, 1—4. Jaf. 4, 2. 3.										
26 nedz.	23. n. p. swj. tr.	24. n. p. swj. tr.	14 19. n. p. swj.	6 44 4 45	6 44 4 45	☾	3 56	25 47	hacz do 14	
27 pondz.	Sabiny	Sabine	15 Gufymia	6 45 4 42	6 45 4 42	☾	5 6	26 48	symne dny;	
28 wut.	Schim. Id.	Schim. Jub.	16 Longina	6 47 4 40	6 47 4 40	☾	6 17	27 49	15. wjetr a	
29 srebda	Narziffa	Narziffa	17 Hofeafa pr.	6 49 4 38	6 49 4 38	☾	6 17	28 50	deszcz; 28	
30 sctw.	Klaudia	Klaudia	18 Luf. Ev.	6 51 4 35	6 51 4 35	☾	4 47	29 51	hacz do 14	
31 piat	Sw. reformat.	Wolfganga	19 Zoela pr.	6 52 4 34	6 52 4 34	☾	5 11	30 52	symne dny;	

Burfte
prawidła a
přichitłowa.
Na swjateho
Hawka fru-
wašo w hré-
dji sthowa.

Kat. je Bóh
tym buram
dat, s mjašom
je paš do mje-
sta hnat.

1856. November, našym niif, ma 30 dnjow.

Miechajkowe
wskemienjenje.
W edro.

Hermantki a
sfocjaze wisk.

Tybjenje a dny.	Poredjena protyka		Stara julianska. Oktober.	○		Miechaj kownia.	D sth. fh. hodj. min.
	evangeliska.	katholiska.		sfbatj. hod.m.	fhom. hod.m.		
1 sobota	Wschjeh swj.	Wschjeh swat.	20 Arthenia	6 54	4 32		fh. pop.
45. tybjen. Terty dop. Matth. 20, 20—23. Jes. 55, 8, 9. Filip. 1, 20—21.							
2 nedj.	24. n. po sw. tr.	25. n. po sw.	220. n. v sw.	6 55	4 31		6 36
3 pondj.	Huberta	Huberta	22 Alberta	6 57	4 29		7 43
4 wut.	Korise	Korl. Bor.	23 Jak. jay.	6 59	4 27		9 0
5 sreda	Blandiny	Zacharia	24 Arethasa	7 1	4 25		10 24
6 schw.	Leonharda	Leonharda	25 Marziana	7 3	4 24		11 51
7 pjatk	Ermana	Engelberta	26 Demetria	7 4	4 22		fh. dop.
8 sobota	Emericha	Godofrida	27 Nestora	7 6	4 20		1 18
46. tybjen. Terty dop. Matth. 13, 47—50. Prijed. Sal. 8, 11—13. Jakub 1, 12.							
9 nedj.	25. n. v. swj. tr.	26. n. vo sw.	2821. n. v. swj.	7 8	4 19		2 45
10 pondj.	Marzina Luther.	Liberia	29 Anastasia	7 10	4 17		4 15
11 wut.	Marcj. biff.	Marcj. biff.	30 Zenobia	7 12	4 16		5 48
12 sreda	Modesta	Evagria	31 Stachisa	7 13	4 15		sth. pop.
13 schw.	Arkadia	Stanislawawa	1 Novembra	7 14	4 13		4 27
14 pjatk	Levina	Klementina	2 Ajzindina	7 16	4 12		5 13
15 sobota	Leopolda	Leopolda	3 Acepima	7 17	4 10		6 14
47. tybjen. Terty dop. Ejew. Jana 3, 15—17. Ps. 16, 8—11. 1. Korinth. 15, 58.							
16 nedj.	26. n. po sw. tr.	27. n. vo sw.	422. n. v. sw.	7 20	4 9		7 29
17 pondj.	Huga	Dihmara	5 Galazeta	7 21	4 8		8 48
18 wut.	Hesychia	Hesychia	6 Pawota	7 23	4 6		10 8
19 sreda	Hilzbeta	Hilzbeta	7 Hieronyma	7 25	4 5		11 13
20 schw.	Emilije	Benigna	8 Spyt. Mich.	7 27	4 4		sth. dop.
21 pjatk	Bokutny pjatk	Mar. woprurw.	9 Dnestfa	7 28	4 3		0 50
22 sobota	Czajilije	Czajilije	10 Ernsta	7 30	4 1		1 33
48. tybjen. Tertydop. Sj. Jana 21, 5—7. Prb. Sal. 12, 13. 14. 2Thess. 2, 16. 17.							
23 nedj.	27. n. po sw. tr.	28. n. po sw.	1123. n.p. sw.	7 32	4 0		2 53
24 pondj.	Khryfogena	Khryfogena	12 Jana Jakm.	7 33	3 59		4 4
25 wut.	Katrjiny	Katrjine	13 Jana Chr.	7 35	3 58		5 16
26 sreda	Konrada	Konrada	14 Filipa	7 37	3 57		6 30
27 schw.	Huncjerfa	Basilea	15 Sap. pozj.	7 38	3 56		fh. pop.
28 pjatk	Rufa	Costhena	16 Matth. Ev.	7 40	3 56		3 58
29 sobota	Waltera	Saturnina	17 Rehorja	7 41	3 55		4 33
49. tybjen. Terty: Sj. Jana 15, 1—16. Ep. Rom. 13, 11—14.							
30 nedj.	1. nedj. adventa	1. n. adventa	1824. n.p. sw.	7 42	3 55		5 35

Prjem
bjert. 5. nov.
wecjor 6 hod.
12 min. ma
symne desch-
ciskoje dny.

Polny
mjes. 12. nov.
dop. 9 hodj.
45 min. lubi
ljeschewedro

Postl.
bjert. 19. nov.
17. Stosnjio*
pshp. 11 hd.
23 min. po-
faje na cjo-
plischi a re-
nishi cjas.

Miody
mjes. 27. nov.
wecjor 4 hod.
51 min. pshi-
nefe mersne-
nje a symu.

1. Grodt.*
3. Rowo jals.
3. Ruland.
3. Lufow.*
3. Lubin.
4. Bart*(lw).
5. Reswaczi-
dfo.*
8. Trebulse.*
10. Gubin.*
10. Kosbert.*
12. Potczni-
ja.*
17. Mychbach.
17. Stosnjio*
17. Wiji.*
18. Jazonza.
24. Wopork*.
24. Lubin.*
25. Dobro-
lug.*
25. Sth. Ko-
morow.*
29. Sitawa.*
30. Wschibus.*

Stoljetna
protyka.
November
ma not 1.
hajc 14. desch-
ciskoje a
shjetro symne
wedro; 16.
w nojh dje
snjeh; 20.
deschcj; wot
21. hajc do
26. rjane cjo-
ple dny a to
traje hajc do
konga.

Burffe
prawidka a
pshpflowa.
Sdyj na
Mjerczina
mofre a syma
neje; Dha tej
w symi syma
nebudje.
—
Ssucheho
Handrija bur
rabscho ma
dyjiti mofreho.
—
Zeneho schto-
ma dla hola
nepane.

1856. Dezieber, hodownik, ma 31 dnjow.

Mjeſiaſtowe
wſchemjenije.
W e d r o.

Hermanki a
ſtoczaje wſti.

Tydzień a dnj.	Poradzana protyka ●		Stara juliańska November.	☉		D ſwieczi.	
	ewangelſta.	katholſta.		ſſhadj. hod.m.	ſhotw. hod.m.	ſreb. ſnam.	ſſh. ſh. hodj. mir.
1 pónđj.	Longina	Eligia	19 Abediaſa	7 43	3 54		ſh. pop.
2 wut.	Aurelije	Pauliné	20 Reh. D.	7 45	3 53		8 11
3 ſreda	Franza Kaw.	Francaza Kaw.	21 Mar. wop.	7 46	3 53		9 36
4 ſchw.	Borbory	Borbore	22 Filemona	7 48	3 52		11 0
5 piat	Amoſa	Sabbafa	23 Amfilocha	7 49	3 52		ſh. pop.
6 ſobota	Mikławſch	Mikławoſcha	24 Katrziny	7 50	3 51		0 24

50. tydzień. Terty: Sz. Matth. 5, 17—19. Epiſtola: Jap. ſtuſi 3, 23—25.

7 nedj.	2. nedj. adventa	2. n. adventa	25 25. n. p. ſtr.	7 52	3 51		1 49
8 pónđj.	Mar. podj.	Mar. podjecj.	26 Jurſja	7 53	3 51		3 17
9 wut.	Agripiny	Leofabſe	27 Jakuba m.	7 54	3 50		4 48
10 ſreda	Judithy	Melchiada	28 Schczjep. m.	7 55	3 50		6 20
11 ſchw.	Damaſa	Damaſa	29 Parana m.	7 56	3 50		ſh. pop.
12 piat	Epimacha	Dionyſta	30 Handr. jap.	7 57	3 50		3 53
13 ſobota	Luzije	Ditliſe	1 Dezembra	7 58	3 50		5 4

51. tydzień. Terty: Sjenje: Matth. 11, 2—10. Ep. Koloff. 1, 12—15.

14 nedj.	3. nedj. adventa	3. n. adventa.	2 1. n. adv.	7 59	3 50		6 24
15 pónđj.	Ignaza	Kriſtine	3 Soſtrona	8 0	3 50		7 46
16 wut.	Araniaſa	Dhymſje	4 Borbory	8 1	3 50		9 4
17 ſreda	Awateuber	Euſe dne	5 Sawy	8 2	3 50		10 18
18 ſchw.	Wunibalda	Theotima	6 Mikławoſa	8 3	3 51		11 30
19 piat	Reinharda	Joſſima	7 Ambroſa	8 3	3 51		ſſh. dop.
20 ſobota	Amona	Amona	8 Patapia	8 4	3 52		0 41

52. tydzień. Terty: Sz. Jana 1, 19—27. Epiſt. 1 Jana 1, 1—4.

21 nedj.	1. nedj. adventa	9 2. n. adv.	8 4	3 52		1 49
22 pónđj.	Beaty	10 Menafa	8 5	3 52		3 0
23 wut.	Dagoberta	11 Daniela	8 6	3 53		4 13
24 ſreda	Watorerzeja	12 Spiridja	8 6	3 54		5 29
25 ſchw.	Hodowniczka	13 Cuſtraja	8 7	3 54		6 45
26 piat	Szczjepan	14 Thyoſa	8 7	3 55		7 55
27 ſobota	Jana Sz.	15 Cleutheria	8 7	3 56		ſh. pop.

53. tydzień. Terty: Sz. Matt. 25, 14—30. Epiſtel Jakob 4, 13—15.

28 nedj.	Ned. po hodj.	16 3. n. adv.	8 7	3 57		4 37
29 pónđj.	Jonathana	17 Star. wótz.	8 7	3 58		5 59
30 wut.	Dawida	18 Seb. m.	8 7	3 59		7 25
31 ſreda	Sylweſtra	19 Awateuber	8 7	4 0		8 42

Przeni
bier. 5. dez.
rano 4. hodj.
16 min. po-
ſaje na merſ-
nenje a ſnjeh.
● Polny
mjeſ. 11. dez.
weczor 9 hodj.
2 min. ma
wulki ſnjeh a
ſymu.

● Poſt.
bier. 19. dez.
rano 7 hodj.
33 min. ma
oſchi jaſnym
nedju twerdu
ſymu.

Witody
mjeſ. 27. dez.
dop. 9 hodj.
34 min. ſſch-
neſe wulki
wjetr a po
tym ſanym
ſnjeh a
deſzcz.

Stoljetna
protyka.
Dezieber. 1.
a 2. ſnjeh; 3.
hacj do 8. ne-
ſtajne wedro,
10. w nozj
wulka ſyma a
wulki ſnjeh;
11. a 12. mój-
na ſyma; 13.
a 14. ſnjeh
a cjoſliſcho;
16. hacj do
20. jaſne ne-
bjo a jara ſy-
ma, ale mało
ſnjeha.

Burſke
prawidka a
pſchiſkowa.
Eſyj roſkuna
Gydia, jez-
meń, mowſ
na Benedikta,
hróch na Re-
horja, woku
na Filipa, zy-
blu na Am-
broża, len na
Wita, rjeju,
na Kilkana
koſbaſy tyſaj
na Mjercji-
na, huſur ſo-
ſaj na Os-
walda, jeh-
jatto rjeſaj
na Wlaziſja;
ſatep na po-
torziſu; jerje
jeſ na Okuli,
budz pobożny
zyle lieto,
wumrecz mó-
jeſch kóždy
djen.

Шулицьбаванье банье.

3 Процент.				4 Процент.				4 1/2 Процент.				5 Процент.			
летње.		мѣсѣцѣ.		летње.		мѣсѣцѣ.		летње.		мѣсѣцѣ.		летње.		мѣсѣцѣ.	
пунт.	нѣсл. нр.	пунт.	нѣсл. нр.	пунт.	нѣсл. нр.	пунт.	нѣсл. нр.	пунт.	нѣсл. нр.	пунт.	нѣсл. нр.	пунт.	нѣсл. нр.	пунт.	нѣсл. нр.
1	9	7/10	—	1	2	1	3 5/10	1	5	1	5	1	5	1	5
5	4	3 7/10	—	6	—	5	6 7 5/10	7	5	7	5	7	5	7	5
10	9	7 5/10	—	12	—	1	13 5	15	—	15	—	15	—	15	—
15	13	1 1/10	—	18	—	4	20 2 5/10	20	—	22	—	22	—	22	—
20	18	1 5	—	24	—	3	27	25	—	25	—	25	—	25	—
25	22	1 8 7/10	—	26	2 1/10	2	3 7 5/10	30	—	30	—	30	—	30	—
30	27	2 2 5/10	—	1	1 5	2	6 3/10	35	—	35	—	35	—	35	—
35	1	1 5	—	1	6 7 7/10	3	6/10	40	—	40	—	40	—	40	—
40	1	6	—	3	—	3	5	45	—	45	—	45	—	45	—
45	1	10	5	3	3 8/10	4	3 9/10	50	—	50	—	50	—	50	—
50	1	15	—	3	7 5/10	5	4 3/10	60	—	60	—	60	—	60	—
60	1	24	—	4	5	5	2 5/10	70	—	70	—	70	—	70	—
70	2	3	—	6	—	7	6 1 3/10	80	—	80	—	80	—	80	—
80	2	12	—	7	—	8	—	90	—	90	—	90	—	90	—
90	2	21	—	8	—	9	—	100	—	100	—	100	—	100	—
100	3	—	—	9	—	10	—	200	—	200	—	200	—	200	—
200	6	—	—	15	—	17	—	300	—	300	—	300	—	300	—
300	9	—	—	22 5	—	26	2 1/10	400	—	400	—	400	—	400	—
400	12	—	—	1	1 5	16	—	500	—	500	—	500	—	500	—
500	15	—	—	1	7 5	13	7 5/10	1000	—	1000	—	1000	—	1000	—
1000	30	—	—	2	5	22	5	5000	—	5000	—	5000	—	5000	—
5000	150	—	—	12	1 5	14	17 5								

Шулицьбаванье, катъ вышело 1 пунтъ въсѣмьдѣ, бѣхъ жентнаръ 1, 2, 3 бакъ 100 тол. платѣи.
Жентнаръ ма 110 пунтовъ; 1 тол. 30 нѣсл.; 1 нѣсл. 10 нр.

жентр.		жентр.		жентр.		жентр.		жентр.		жентр.		жентр.		жентр.		жентр.	
пунт.	нѣсл. нр.	пунт.	нѣсл. нр.	пунт.	нѣсл. нр.	пунт.	нѣсл. нр.	пунт.	нѣсл. нр.	пунт.	нѣсл. нр.	пунт.	нѣсл. нр.	пунт.	нѣсл. нр.	пунт.	нѣсл. нр.
1	—	3	11	3	—	21	—	3	31	4	41	5	51	6	61	7	71
2	—	5	12	3	3	22	—	8	32	7	42	11	52	14	62	19	72
3	—	8	13	3	5	23	—	9	33	8	43	11	53	14	63	19	73
4	1	1	14	3	6	24	—	9	34	9	44	12	54	14	64	17	74
5	1	4	15	4	1	25	—	9	35	10	45	12	55	15	65	17	75
6	1	6	16	4	4	26	—	9	36	11	46	12	56	15	66	18	76
7	1	9	17	4	6	27	—	10	37	12	47	13	57	15	67	18	77
8	2	2	18	4	9	28	—	10	38	13	48	13	58	15	68	18	78
9	2	5	19	5	2	29	—	10	39	13	49	13	59	16	69	18	79
10	2	7	20	5	5	30	—	10	40	13	50	16	60	16	70	19	80

Njckotre europiske wrichi.

San, kral sakski, rođj. 12. dez. 1801; ženeny s Amaliu Augustu, bajerfkei princyžnyu, rođj. 13. nov. 1801.
 Džicji: Marja Augusta, rođj. 22. jan. 1827; Bedrič August Albert, rođj. 23. haperl. 1828. ženeny s princyžnyu Karolu s Wafa, rođj. 5. augusta 1833; Marja Hiljbeta, rođj. 4. febr. 1830. wudowa nebo genuesskeho wóhwody Ferdinanda; Bedrič August Surij, rođj. 8. aug. 1832; Marja Sidonia, rođj. 16. aug. 1834. Čana Marja, rođj. 4. jan. 1836; Margareta, rođj. 24. meje 1840; Sofija, rođj. 15. mjerza 1845.
 Bedrič Wylem IV., kral. pruski, rođj. 15. okt. 1795.
 Franz Josef, kłjezor rakuski, rođj. 18. aug. 1830.
 Alexander II., kłjezor ruski, rođj. 29. haperl. 1818.
 Napoleon III., kłjezor franžowski, rođj. 20. haperl. 1808.

Abdul Medjid, kłjezor turkowski, rođj. 23. haperl. 1823.
 Maximilian II., kral bajerfki, rođj. 28. nov. 1811.
 Leopold, kral belgijski, rođj. 16. dez. 1790.
 Bedrič VII., kral danfki, rođj. 6. okt. 1808.
 Ota I., kral grichiski, rođj. 1. jun. 1815.
 Jurij V., kral hanoverski, rođj. 27. meje 1819.
 Viktorija, kralowa šendjelska, rođj. 24. meje 1819.
 Wylem III., kral niederlandfki, rođj. 19. febr. 1817.
 Don Pedro V., kral portugaliski a algarbiski, r. 16. sept. 1837.
 Pius IX., banj rómfki, rođj. 13. meje 1792.
 Wiktor Emanuel, kral sardinski, rođj. 14. mjerza 1820.
 Sfabella, kralowa španijska, rođj. 10. okt. 1830.
 Oskar, kral šwedfki, rođj. 4. jul. 1799.
 Ferdinand II., kral šjilfki, rođj. 12. jan. 1810.
 Wylem, kral württembergfki, rođj. 27. sept. 1782.

1.

Pomhaj Bóh Wam!

Čim srudniški čas je, čim wutrobniško postrowja waš, lubi Eserbio, pschedženaf s tym starym šerbskim postrowenjom: pomhaj Bóh wam! Neč Bóh wam wschitkim hnadnje pomha a wam na to nowe lieto spožeci čjelne derjehicje, škojje a strowje a pschede wschjem duškie mjer a hnadu w Khrystusu Jesusu.

Srudny a čejki je čas; we tej sforzbi staj šerbski mješecjan a wešny bur psches jene. Wobaj sforžitaj dla wschelateje nufy, wošebje dla čjelneje a penežateje. Mješecjan sforži, so je wschitko, sčtož k wschjednej potrebnosti a žiwnosti šluska, jako kłhleb a butra, mjašo a bjerny, šwjecjenje a zofor, jara drohe, a so šu te žalki, kotrež k ranjšemu kłhofejej jje, psches mjeru mólčejke. Wón praji, so šo se šwojimi džjecjimi wjazy najšej a so se šwojim remešnistwom wscho, sčtož šo treba, dowarbować nemóže. Burfki lud na wšach pak stona a šo se wschjednej starošju bjeđži, so nebudje móž wobštejec a to lieto pschlejš. Žnje šu jara škupje wupanyke; malo je kopow a hdyž šo domkhowane žito młóci, dha tež malo dawa. Wón šo boji, so nebudje k kłhlebom došahacj a so po tajkim malo abo nicžo na pschedaš nesmjaje, a newje, s wostal budje te nufne penešy braci. Kóždy mješaz wajhtar kaje, so ma šo to a druge dawanje wotweš, šda ša čjeladnikow a družich pomoznikow we hospodarstwi ma šo plaćicj; nowy grat ma šo kupowacj, šuknje a čirje ša žonu a džjecji šu nufne, daš ša dož ma šo štojicj, s jenym šłowom: bes penes bur nemóže wobstacj. Druhe lieta won te se šwojich polow bereše, hdyž móžeše njekotre kórzy do mjesta na wili doweš. Š wostal dyrbi tón nufny

kroschit ljetša pschincj? Teho dla je bur bity a ma lutowacj a šo teho a tanneho šwinycj, sčtož by rady w mješzi kupowat, hdy by penes mjeł. Hdyž pak wešni ludžo malo pschedawaja, dha tež malo kupuja a duž maja tež mješecjanšy remešnižy sčtodu, dofelž nicžo nepschedawaja.

Srudny a čejki je čas; to ničto přecj nebudje a my wschitzy se starošju a s bojšju na prosy noweho lieta šejimy a žalosžo šo prašchamy, kak šo nam pónđe. Pschedženaf by rady widžit, šo by šo wam, lubi šerbszy čitarjo, lijepe sčto, hacj šo wam dje; wón by rady widžit a wam to popšat, šo by w mješzi a na fraju lijepe wonštatako a šo byščeje wy tu protyku, kotruz wam posticja, s wešelschim duchom do ruki wsacj móhli. Žemu šo pak tej dje, kaj wam wschitkim; won tež šobu čjerpi, hdyž drusy čjerpja a časow srudnoš a nufa jeho runje, kaj waš wschitkich, trechi. Ale wón šebi pschi tym wopomni, šo we knihach wschitkich knihom, we šwjatym pišmi, pišane šej: tym, kofšj Boha lubuja, dyrbja wschitke wjezy k liješchemu šluzicj, a dale: wufučeje šebi šprawnj čas, pschetož tón čas je šty; teho dla nebudjećje nerofomni ale rošomni na to, sčto by byta teho knesa wola a džafujeje šo kóždy čas ša wscho Bohu a temu wótzu we tym meni naškeho knesa Jefom Khrysta; a dale: našča žalosja, kotraž je krotka a lóžka, dokonja wječnju a psches mjeru jara wulku a wážnu krašnoš nam, kiz my nehladamy na to widomne ale na to newidomne. Pschetož sčtož widomne je, to je časne, a sčtož newidomne je, to je wječjne. Wopomnjeje tej wy Božo šlowo, hdyž časneje a čjelneje nufy dla wutroba wam čje čejka byč. Psches to šo pošylni a woziji dowjerjenje k Bohu, kiz šlubit je: ja nočzu waš wopuščecjicj ani šakombjicj,

ale chzu wam pomhać we prawym času. Tcho dla budźmy dobreje nadźije a spokojom s tym, sčtož je nam Bóh dał, a djakujmy šo jemu tež sa to mato, sčtož mamy, pschetož my hiščćen to se swojim stajnym hrješćenjom nejbšmy sašlužili. Gladajmy pak tež na to, šo, čim fruđniško šo nam we swontomnym dze, čim lepe s nami by we snuťskomnym stalo. Zeli wonka šhudoba, nech snuťskomny čłowek šo bóle wobohaczi na wsčjem dobrym pósnaczu wjery a na lubozi pschecziwo bratram. Zeli nemjer kotowofoto naš, dha nech tón snuťskomny mjer, kiž je wyschi, dźili wschitón čłowiski rosom, myšlje a duščje we šchryťstusju Jezusju wobarnuie. Zeli čjelna staroź wulka, dha nebudź ta duchomna staroź wo duščje šbojnoź fabyta, šo dostojniščki nuś dźemy k tamnej krafnoszi. Pschetož kóžde lieto, kotrež Wěh nam dawa, wedze naš bliže k romu a k šmerťnej hođjini.

Duž w Božim meni čžemy tež tuto nowe lieto nastupacž; w Božim meni čžemy hić, kaž wón naš wedze a we wsčhch wječach dajće šo nam wopofacž jako štruzomnikow Božich we wulkei sezerpliwoszi, we žatofziach a nufach, w štyśnosziach a próžach, we wachowanju a pošćenju, w čšitofzi, wjedomnozi, ka-hodnozi a dobrocziwoszi, w štejnym duchu, w prawej lubozi, w šłowi teje wjernoszi, psches brěń teje prawdoszi na prawej a šlewej ruzy, jako juđni, ale pschepo wepeli, jako šhudzi, ale kiž my wele wobohacžimy, jako czi, kiž ničo nimamy a wschaf wschitko wobšedžimy, (2 Kor. 4, 6). To je „pomhaj Bóh“ pschedenafka k nowemu lietu; to je jeho wutrobne pscheczi, wschitkim Esberdam pošwecžene, šo by šo wschitko stalo:

we Božim meni!

2.

Šudanczka a klucze k nim.

Šudanczko je podobne na worech. Worech, hdyž čžesch jeho šłódne jadro iješ, dyrbišč rośtufnyč; šudanczko, hdyž čžesch jeho potajnu myšl šroemicž, dyrbišč šhudacž. — Šudanczko pak je tež podobne na twerdy šank. Šdyž čžesch šank wotanknyč, dyrbišč prawy klucž mjecž. Runje tak, hdyž čžesch šudanczko wuhudacž, dyrbišč to prawe šłowo trećicž. Mersaže je, hdyž čžesch jedyn šank wotankacž abo do jštwy abo do kščinje, a nemóješch prawy klucž namafacž. Runje tak mersaža wječ je, praji Šanšez kmótr, hdyž šudanczko čžitam a šudam na to a tamne a tola neča nišdžen prawje trećicž; to je šłowu šamanje a šchudirowanje, šo šebi jedyn žaneje rady newje; rabscho čžu ja póť s pola dźjelacž abo hušancze huješda s kala šbjerecž, abo na pještu ryby šojicž abo na wodži mčóćicž, hacž tajše mersaže dźjeko čjinicž, kaž šudanje šudanczkw.

Šaj, šaj, praji Šanšez kmótr, a tón a tamna šo bozi, šo móht šebi šjenju žitu nacžahnyč, hdyž šwóť dobry rošomečť kuff treba a šwoje dobre myšlje na šudanje natoži. Tola to nišomu neščtodži, hdyž drušdy troščku s mjerom šedzi a šwóť rošom wóšť. A wulke je to wešelje, hdyž šy klucž namafat a wutrechit tu potajnu myšlicžku šudanczka. — Tcho dla čžyl ja šo praschecž, hacž šze te šudanczka we šonschaj protyžy pod čž. 10 šapšane, šhudali? Zeli šo tón aby druhi neje, kaž šym šlyšchal, ša tym pschischol, ščto šo we nich šłowa, dha čžu ja tudy te klucze k nim pschypotožicž.

We prjenim šudanczku staj taj brataraj: ližy. We druhim šu te tš šłowa: dub, kuf, sub. We tšejim štej tej šofsi: prawiza a šjewiza. We šchtwórtym tón muž a ta žona: džen a nóž; we pšatym šudanczku ta mólicžka šhježicžka s tymaj dwjemaj wofnomaj (wo-čžoma!), psches kotruž rječka čjerwena bjezi, je: wu-troba.

Njeť pak čžu wam s nowa njeťotre woreščki na to nowe lieto k rośtufnenju pschepodacž. Šudacze, ščto to je, a pytaće klucž, wy mudre šłowy:

1.

Ša šwóžeram a pschepyrju wšcho,
Ščtož šworanu a ščtož mi bliži šo;
Ša žeru drewo, wuhlje, šament,
A šmola waržaza mi šłódna k šedzi je.
Mi špirituš, čžim čježi je, čžim lepe šłodži,
A jenož woba šłaj! mi šrašnje ščłodži;
Šdyž jeje ja šo dož tu napiju,
Dha šnydom šwojoh' dycha šabudu!

3.

Nowe knihi ša domjazu knihownju.

Šdyž ty k knesej duchomnemu abo wucžerej pschidžech, dha ty we jich štwach došhe rynki knihi wobšadajš, kotrež šu na kniheržu pschi šženi po redži renje šestajene. To je jich knihownja, kotraž wopšhija wschitke te knihi, s kotrychž woni wufnu, ščtož k wucženju trebaja, we kotrychž woni čžitaja k dopotnenju šwojeho pósnacža a k natwarenju šwojeje wutroby, šo bychu tež druhič wucžicž a natwaricž móhli. — Šajfu knihownju pak dyrbjat tež kóždy wešny bur abo kóždy druhi mjecž, kiž duchomny abo wucžer neje. We kóždym ščhesžianskim domi dyrbjata šo tajša domjaza knihownja namafacž. Wšyše štwinych šłidow abo šawkw móht ty šebi s deškw meńšchi abo wešchi šhamork wudželacž, do kotrehož bychu šo wschelake duščne knihi a kniži šestajate. Š čžomu dha to? a ša koho dyrbjaja tajše knihi byč? praschesh ty šo s podžiwanjom abo s mersanjom. Ša šym bur a mam na roli dźjelacž abo s ruku šwóť wschidny šhľeb war-

bować a netrebam žanu wulku wučenostj abo wjedom-
nostj; ja nimam khwilje we knihach cžitacj a žane pe-
nesy, tajse febi kupowacj; sčtož pschezo w knihach
leži, temu budže hlowa cžežka a won neje khmany t
wščjednemu djeku, — a sčtož je jara mudry, tón je
pot nemdry. —

Tak ty pschi febi swarisch a smorczišch, kaj Dunder
we ptónciflu, hdyž je wot knihicžitanja a kupowanja
rycž, a nješt čže tebe tón lesny pschedenat hiščecjen
narycjecj, so by febi žyhu knihownju satožit?!

Dy! nje! mój pschecjelo, pschedenat necha tebe
roshnjewacj, wón čže jenož s dobrej radu tebi služicj.
Duž frojny jenož jeho prawje a daj febi radžicj. Dom-
žaza knihownja neje tajka, kaj ju knes duchomny we
swojej swicizy ma, kotraž grichiste a kacjanske a he-
brejste a wščelate knihi wščelatič žusych rycžow a
wščelateho wopschijecja wopschija. Domžaza knihownja
je tajka, we kotrejž so biblija, spjewarste, katechismus a
druhe knihi nabožniškeho a drugeho, ja tebe wužitneho,
wopschijecja a to we serbskej rycži namakaja. Tajtu
knihownju ty wjeszje hižom masch a wone so jenož
wot teho rycži, so by ty tu samu kóžde ljeto wudo-
spótnit a febi tu abo tamnu wužitnu knižku, kotraž je
we twojej serbskej macžernej rycži wuschla, pschikupit.
We tajkich knižkach ty tež netrebasch cžitacj, hdyž tebe
nufne wščjedne djeto na polo abo do brojnje wofa.
Ale hdyž je dobra khwila, na neželach popótnju a na
dohlich wečorach w symi, kehdy dyrbi domžaza kni-
hownja tebi abo twojim djecjom abo twojim služom-
nym abo druhim domžazym knihi posticjecj, we kotrychž
bych mošli cžitacj, so natwaricj a wufnycj.

Hižom loni je tebi pschedenat tajse knihi wufhwalit
a tebi porucit, so by je febi kupit. Šy ty to cži-
nit? Ty drje kóždicžiku soboru abo tola kóždy mješaz
a t hermantkam do mjesta pschindžesch a sy wele króčj
pola Šsmoleržoweje kniharnje nimo schoł abo tež nitska
we nej pobyt. Nejšy dha widžit, so tam na kniher-
žach a na blidži leža a steja wščelate tajse selene knižki?
To su lute serbske, we twojej lubej macžernej rycži
spisane sa tebe! Nejšy febi hiščecjen ženje žane ku-
powat? — — Druhdy, hdyž sy w mješzi, na wikach
abo na hermantku, dha newješch, sčto dyrbišch twojim
djecjom sobu dom pschinež; kup jim serbsku knižku
a staj ju do domžazeje knihownje. — K hodam čžesch
ty tych swojich s njecjim swebelicj a newješch husto
s čjim. Pschikup t tym daram lubosžje, kotraž čžesch
t Wožemu džjesžju daricj, jenu abo druhu serbsku knižku,
a tak febi bórny schitowanu domžazu knihownju na-
hromadžisch. Dyrnjež ljetša cžasny ste byte a dyrbišch
kóždy kroschit wjetnje na kedybu bracj, to tebe hiščecjen
necjšne a nebudješch suchi khlieb jješž trebacj, hdyž
nješotre šlieborne na wužitne knihi waiščch.

Težo dla so pschedenat smynycj nemože, so neby

šwojim cžitarjam nowe serbske knihi, fiž su w pre-
dawšich ljetach abo tónsche ljeto wuschle, sa sčch dom-
žazu knihownju porucit. To su pak šlechowaze, naj-
preby nabožniškeho wopschijecja:

Šsobudar na puč psches swjet wot G. B. Ja-
kuba, 3 nsl. — Bibliste stawisny abo historiski wu-
čawl stareho a nomeho testamenta wot J. Bartka
a K. E. Bekarja, 10 nsl. — Dr. Merten Lutherowe
rošwucjenje t kščesžjanskemu djeczi wotcžehnenju wot
R. w B., 1 nsl. — Dr. Merten Lutherowe živenje
wot d. Kaniga, 5 nsl. — Ščto je to wjerne kščesž-
janstwo, 6 ny. — Bjertel sta wužitow wopitšwa,
4 ny. — Wopowjenje šmercije, 4 ny. — Wutrobne
knižki, 5 nsl. 5 ny.

Knih druheho wužitneho wopschijecja je macžza
serbska cžiščecj daka, kaj:

Wotroha krala Žana habo zawožeho cžérkwitžki na
Lubobórtku, 2½ nsl. — Khrystof Kolumbuš abo na-
makanje Ameriki wot Dr. Šommer, 3 nsl. — Wo-
hufwan ž Dubowina wot J. B., 3 nsl. — Neželja,
kronowaný piš wot B. Šwerina, 2½ nsl. — Šserbske
bašnje wot Š. S., 2½ nsl. — Knež Mudré, wot
B., 5 nsl. —

4.

Žedyn, fiž krahóžam prudla lecže.

Žawosłti hermant bje Kolbasęž lumpak w mješz:
a nemješesche žaneho kroschka w safu, so by febi nješch
kupowacj mošli. Duž wón na bohatej hašy t wošebni
šwobletanemu knesej stupi, ščajny ponižnje šwój kfo-
buš a refny: „najčžesjeniški kneže, nebyščže wy tai
dobri byli a mi hnydom 5 tolet požčjili?“ „Ščtoha
febi myšlišch?“ wotmolwi roshnjewany tón knes,
„wščach ja tebe nesnaju.“ „Kunje teho dla ja waš
proschu, refny na to Kolbasęž lumpak, „sčtož me šnaje,
tón mi žadyn peněž nepočžji!“

5.

Šubancžko. 2.

Wjež, tiž mjenju, cžini lute ranj,
Al je na meč podobna
Tola je kraj žohnowanj,
Kiž so na nju sepera.

6.

Žan a pschedenat so wo protyžy rošryčujetaj.

Žan. Wój nits, luby wujo; wotpož tvoj mješch
a šyn šol! Woš mamoj wščelto hromadžje rycjecj!

Pšchedz: Moje dla a pomhaj Bóh tež nuts. Hdyž je wotpuszczene, chzu šo rady khwilku pošnyncj.

Jan. Pšchinešech protyfu šobu, wujo?

Pšchedz: To šo wje! Protyfa na jene jenicjke lje to neje žana protyfa. Kóždoljetnje budže wona njett wuhadjećj.

Jan. To je jara schifowanje. Ale, wujo, šy dha protyfu lješka lješchu wuhotowat, dylži loni? We tej lonschej mi šo to a druhe prawje neje lubito!

Pšchedz: Echto dha je to byto?

Jan. Ja chzu tebi to wupowedaćj. K prjenemu šo mi to lubicj nečasche, so neželje a druhe šwjate dny s czerwenymi pišmitkami czišchjane nebjechu. We njemifich „kalendrach“ namafa šo tutón czerweny piš a najch jedyn je tón tak nawučeny, šo, hdyž twoju protyfu do rukow wsach, šo mi sdašche, jako neby to žana protyfa byta!

Pšchedz: Wschitkón sawocjatt je wschat cježi a móžeschy wjerićj, šo je wjernošj teho štowa tež protyfa šhonicj dyrbjata. Wona nemóžesche lnydom we tak pšhistojnej a rjaněj šufni k swojim luyfm Eserbam pšhincj, kaž by rady chzyla; macjiza šerbfa nemóžesche ju s jeny m d. bom tak renje wuhotowacj, kaž šebi žadašche, dofelž newedžishe. hać budže beš Eserbami wele lubowarjow namafacj. K temu je to czišchjenje s czerwenymi pišmitkami jara droha mje. Gjakaj jenož smjertem, protyfa šo s czašem bóle dospočni. Wohlada jenož do neje; neje šo hjom lješka štato, šchtož šy šebi požadat? Nejšu we nej te wot tebe a druhich požadane czerwene pišmiki a neželje dny a czerwene mješacjki?

Jan. Haj woprawdje. To je mi lubo; njett je mi protyfa wele fróćj lubscha dylži loni! Mjej djať sa to!

Pšchedz: Mi šo netrebašch podžakowacj. To je macjiza šerbfa byta, kiz je wjazy penes na to wajita, šo by tebi a swojemu šerbštemu ludej tutu protyfu prawje rjanu wuhotowaka. Ale ty prajesche, šo šo cji hichčjen nješto druheho na tej protyzy lubito neje. Echto dha to je?

Jan. Kóždemu hospodarej je wele na tym ležane šo by tak derje hać móžno wedjít, kať kóžde lje to wedro pane, menujzy hać budže cjopte aby šymne, šuche abo mokre lje to. To kóždy hospodat rady trochu predy wje, šo by po tym šwoje dylžo na poli a we šahrodži wobstarat. Móž štary djeđ je mi prajít, šo jenož trebam do protyfi hladacj, kajši planet kneži a šo móžu po tym lóhzy wuhudacj, kajše budže wedro! Njett ja pytach we lonschej protyzy a nemóžach dowušljedžićj, kajši planet w lječji 1855 kneži a to me merjašche.

Pšchedz: Wschaf we nješotrych protyfach, kiz šu pošdžischo czišchjane, namafasch, šo je Mars knežit.

Jan. We mojej protyzy, kotruj ja mam, pašnicjo wot teho nestej.

Pšchedz: Po prawym to tež tajša wulfa schfoda neje, pšchetož s teho, kajši planet kneži, hichčjen nihto

namóže šhonicj, kajše budže wedro. To je stara djeđowa pšchwjera, mój wujo. Wješch dha ty, šchto je planet?

Jan. Nje! to ja newjem; ja šym to jenož wot nascheho stareho djeđa štyšchat, kiz bje jara šhoneny muž a wele na to hladasche.

Pšchedz: Poštuckaj dha! Ja chzu cji prajićj, šchto šu planety, a ty budješch potom wješje šam prajićj dyrbecj, šo wone nemóža na cjoptym abo šymnym czašu, na šuchocji aby motrocji wina bycj. Te hwješdy, kotrež šo na jašnym wječoru s nebja delje šybotićj widžisch, šu dwojak, abo twerdžje stejaze abo planety. Te prjensche menujzy pšchego twerdžje na jeny mješji steja, a wobkhowaja tón šamy porjad, kiz hjom pšched wele tawšynt ljetami mješachu. Wone šo newercja wokoto šlónza, kaž nascha semja, ale runaja šo naschemu šlónzu, kiz tež twerdžje steji a šu šame šlónza mejšche aby wetšche, dylži to šlónzo, kotrež nam šwjeczi a šdadja šo nam jenož tak molčje, dofelž šu wele dale wot nascheje semje šdalene, dylži šlónco. Tajše twerdžje stejaze hwješdy šu nebesti wšs. czejcranž, kóšy a t. d. kotrež ty wješje šnajesch. — Planety paš šu tajše hwješdy, kiz šwoj rjad pšchecjimo druhim hwješdam newobkhowajaja, kotrymž je nebesti Wschehomóžny štworicjel wješte pućje wotmjerit, po kotrychž wone šhodža a šo wokoto nascheho šlóncoža wercja a wot šlónza šwoje šwjetto dostawaja, dofelž šu cžmowe šwjety. — Tajšich wokoto bježazych hwješdow šnajachu štari ludžjo jenož šydom. Ale kóžde lje to šu hwješdarjo abo astro-majo nome planety namafali, šo jich jedyn njetto 18 licžbuje. Te štare planety šo menowachu: Saturn, Jupiter, Mars, Venus, Merkur, Mješacj a nascha semja. K tym pšchindžechu pošdžischo: Uranus, Zereš, Ballas a we najnowišchim czašu: Iris, Metis a druhe. Wjerno je, šo šu tute planety, kotrež kaž nascha semja tež, w mejšchich abo wejšchich šofach wokoto šlónza bježaja, be wšchjemi hwježami naschej semi najblišche, haj wele blišche, hać žane jenicjke šlónzo abo žana twerdžje stejaza hwježša, wjerno dale je, šo tute planety pšchego jenaf dalofo wot šlónza nestej, ale šu abo tak abo hinať k nemu nashilene a šo teho dla wšchelake ljetne czašy, šymu a lječjo, maja kaž nascha semja. Ale s teho hichčjen nemóže nihto dopofasacj, šo tute planety cjopte aby šymne, šuche aby mokre wedro nascheje semje pšchihotuja.

Jan. Gjoža dla nedyrbjato to móžno być? Hdyž tute planety šwoje pšchemjenenja ljetnych czašow maja kaž nascha semja, a naschej semi jara bliško šu, cžeho dla dha nedyrbjato być, šo by wot nich wedro pola naš wotwišcho.

Pšchedz: Nje wschat nihdy niž, wujo! To móžno neje! Ludžjo praja, šo tajši planet sa šydom ljet jedyn fróćj kneži, a šo jeho kneštwowot 21. mjerža teho jeneho hać do 21. mjerža druheho ljeta traje. K temu

woni njeft pſchiſtaja, hdyž Saturn kneži, dha je hymne a mokre lieto, hdyž Jupiter, dha je ſrjenja cypotota, ale bóle mokre dyžli ſuche; hdyž Mars, tehdy je bóle ſuche, dyžli mokre; pod kneſtiwom ſtónza je pſchi ſrjenej cypotoci jara ſuche a t. d. Zow ty widziſch, ſo ſo tež ſtónzo k planetam liczbuje, kotrej tola žadyn planet neje. Ale je dha to wjerno, ſo ſtónzo jenož ſa ſydom liet jedyn kroćz kneži? Echto dha by ſemja byla, hdyž neby ſtónzo kóžde lieto ſwoje jaſne pruhi na nju ſtalo? Neſneži dha ſtónzo kóžde lieto a nećini wone, ſo ma naſcha ſemja ſwjetto, ſo wona ſo ſhrjeje, ſo na nej roſe a tyje wſchitko? A praj mi dale, wujo, kaſ dha by to pſchinić dyrbjalo, ſo jenož te ſydom planety bychu njeſchto ſamóhly we wotpohladanju na wedro a te druhe 11 niz. Gdy by to wjerno byto, ſo planety cypoty abo hymny, mokry abo ſuchi čjaſ kóždoljetnje pſchihotuja, dha nebychmy wjazy na te 7 planety ale na te 18, kotrej njeft ſnajemy, kedjbowacj dyrbeli a ta zyla wjez ſ tym wedrom by ſo jara pſcheminyć ſmjeta.

Jan. Wujo, mi ſo ſda, jaſo by ty pravo mjet. Ale praj mi tola, k čomu dha ſy we protyzy na ſtroni 1 ſtajiš, ſo ljetſa 1856 ſtónzo knežicj budje? Njeſchto tola dyrbi na tej wjezy być.

Pſchedj. Za wjez ma ſo taſ. Caſtarſku ſu pſcheſ ſwjerne wobkedjbowanja winamakali, ſo ſo ſa ſydom liet to ſamo wedro wróći. Po tutyh wobkedjbowanjach ſu woni te lieta do ſydom rjadomnijow dželili a ſu kóždemu lietu potom ſnamjo jeneho planeta dali, dokelj ſebi woprjebka myſlachu, ſo taſti planet wedro čini. Njeft paſ ſu wſchitzy protykarjo derje pſcheſwjedzeni, ſo planety ſ wedrom naſcheje ſemje ničjo čjinić nimaja, woni ſu paſ je ſaſhowali, ſo bychu ſ krotim móſli ludjom, kiž wele na to hladaja, prajicj, taſteho a taſteho čjaſa macje ſo nadzijecj. Po tutyh wobkedjbowanju a dothim ſhonenju, ſo ſa ſydom liet ſo jenaſje wedro wróći, je ſtoſejna protyka hromadu ſeſtajena, kotraž na ſto liet predy praji, kaſti budje kóžde lieto čjaſ. Stoljetna protyka ſo wona paſ tež teho dla menuje, dokelj ſo te wobkedjbowanja ſatožuja na ſtoljetne ſhonenja, kotrej ſu lubjio čjinili ſ tym, ſo ſu ſto liet ſa ſobu kóžde lieto wedro napifaſi a ſ teho wuſhljedžili, ſo je kóžde ſedme lieto predawſchemu ſedmemu na wedri rune abo podobne byto.

Jan. Njeft ja wjem, ſchto ta zyla wjez na ſebi ma. Praj mi paſ hiſchcjen, ſchto to rjekacj dyrbi, ſo budje ljetſa 1856 ſtónćzto knežicj?

Pſchedj. Kaž hym tebi predy prajiš, dha to nerjeka: 1856 kneži ſtónćzto, pſchetóž ſtónćzto kóžde lieto kneži, ale to rjeka: 1856 je lieto ſchtwórtete rjadomnje, kotrej ma to ſnamjo ☉, a we kotrymž budje pſchi ſrjenej cypotocij ſ wſcheho ſuchi čjaſ a žita

móža ſo runje po tym ſamym waſchnju radjicj, kaž ſydom liet predy.

Jan. Móže jedyn paſ temu wjericj? Za hym wele kroćz ſhoniš, hdyž hym wedjicj čyžyl, kaſke wedro budje, ſo protyka huſto kje. Móžeſch dha ty ſ taſkej wjeſtožju prajicj, tehdy a tehdy budje deſchecj a ſnjeh, wjetr aby jaſne wedro?

Pſchedj. Oh! mój wujo, ſchto ty tola bledžiſch! Protyka móže jenož prajicj, kaſke wedro być móhlo a kaſki čjaſ po ſtarym ſhonenju a wobkedjbowanju, ale ženje ſ wjeſtožju, kaſke budje. Zana protyka a žadyn planet to nemože čjinić, ale jenož tón, kiž zyly ſwjjet, ſtónzo a mjeſaz a hwjeſdy ſtworit je, jenož tón nebeſki ſtworicej a ſdjeržet ſwjjeta we ſwojeje wſchedomozy a wſchedomudroſzi čjini kóždoljetnje wedro. Teho dla radju ja tebi, neſpuſchecj ſo na protyku, ale; porucj Bohu ſwjeru twój pucj a ſrudobu a wopomu ſ prawe wjeru, Wóh kneži na nebu, wón loſt a wjetry wodji a wſchitke mroćelje, pucj, po kotrymž ſo kħobzi, tym ſwojim ſjewicj wje. A duž Bože mje!

Jan. Čjaſaj hiſchcjen maſu kħwilku! Za mam ſo tebe hiſchcjen wo jene praſchecj.

Pſchedj. Ze dha to tež njeſchto taſke, ſchtož ſo tebi we protyzy na lieto 1855 lubiſto neje?

Jan. Haj, wujo! Ale ja widju k ſwojemu wuſtemu ſpodobanju, hdyž do ljetuſcheje protyki pohladam, ſo je ſo tež we tutyh nastupanju pſchemjenje ſtalo!

Pſchedj. Echto dha ty mjenišch?

Jan. Tu ſteja ljetſa te wſchelake ſnamenja, kotrej we njemſtim kalenderu ſo namaſaja, menujzy: raf a boran, law a waha, dwójnkaſ a t. d. To ſo mi lubicj nechaſche, ſo bje ty te we loſſchkej wonka woſtajiſ. Moja luba ſneni mandželka tež jara ſwareſche, ſo tele ſnamenja we protyzy neſtejaču a wona praſeſche, ſo taſta protyka, we kotrejž tute wjezy neſteja, žadyn kroſchit winoſta neje. Za ſebi pſchi prjedku myſlach, jaſo ſebi ſerbſku protyku kupich, ſo žadyn njemſti kalender trebacj nebudu. Ale mój ſ mojeje Janu ſ twojeje ſerbuſkeje nemožachmoje wobſhejecj a ja ſebi dyrbjach njemſtu kupicj, dokelj we tej wſchitko ſteji, ſchtož ſerbſti hoſpodaſ a ſerbſta hoſpoſa wedjicj trebataj, hdyž ſo jeju hoſpodaſtwa ſe žohnowanjom a k ſbožu wejž čje.

Pſchedj. Za cje proſchu, wujo, ſchto dha ty tudy bledžiſch? Žohnowanje a ſbožje twojeho burſkeho hoſpodaſtwa dyrbjalo wot protyki a wot ſnamenjom, we tej ſamej ſapiſanych, wotwiſacj? Wujo, tebi drje ſo djiš! Ty ſy ſo wot pſchuwjery ſaſlepicy dat! To ja ſebi niħdy nebych myſliš, ſo ty hiſchcjen taſke wjezy wjericj móžeſch jaſo by wot rafa abo wot borana ſchfoda abo wužiš ſa tebe pſchiſchot!

Jan. Za wjez neje taſ ſmjeſčna, kaž ty mjenišch, wujo. Za hym wot ſwojeho ſhonenego neboćicjčteho djiſeda a wot mojeje žonineje wowlki ſtyſchaſ, ſo ma

mudry bur na tute sfocjata w prothyzy swjeru kedzbowacj. Moja żona wjezje žane czeło neswjajasa, hdyž raf w prothyzy steji; predy hač ja šyju rozku abo wowš aby jecmen, pohladam ja do protyki, hač we nej žane wopake sfocjo nestej. A hdyž čžu pečolki wurjesač abo mtode pejoty činicz, hdyž čžu sebi žitu rubač dajc a t. d., dha ja irebam wedžicj, hač to f sbožu wupane, a pohladam fa tym, kaste sfocjo je we prothyzy. Žato šo našča Marka psched postjetom ženesche, dha je moja Hana swjeru na to kedzbowala, so neby ton kwaš na raka trechit, dofelž šo bojesche, so mohła ta žyta žetitwa frudny kónž mjecj.

Pschedj. Našč nebo dzjed, našč nebo dzjed! dyrbiu ja rez. Nejšy ty pohan, luby wujo, a neje twoja žona, moja luba četa, pohanka, hdyž wój mje-ntaj, so domjase žohnowabnje a sbožje wot tutych snamenjow w prothyzy wotwisujetej. Čsy dha ty fšesčjan, so newješč: dobry a dokonsany dar pschindže wot wóža teje šwjetosžje? A newješč ty, ščto tute snamenja na sebi maja a ščto šo f nimi wupaja?

Jan. Nie! to ja wopravdzije newjem! Ja šym jenož wot dzjeda a wowki šyščač, so šu tute wiezy jara wajne; hewal ja šo hiščezjen jenje nejšym fa tym prasčač, ani wot nikoho šyščač, ščto raf a boran a ryby w prothyzy čhezja. Powedaj mi to!

Pschedj. Žo čžu, tak derje hač ja samožu! Mój šmój predy wot dwojakich hwješdow rycžatoj, neje wjerno?

Jan. Haj! ty prajesche, so šu hwješdy abo wofoto bjeħaze, kotrymž planety rjekaja, abo twerdžje stejaze.

Pschedj. Ja šym tebi tež prajit, so te twerdžje stejaze hwješdy husto blisko hromadžje, jena nedaloko wot druheje steja a so šu hwješdarjo tajkim sebi bliskim hwješdam wieste mena dali, jako nebelki wós, čječžeranz, kofy a t. d. Runje tajke hwješdowe snamenja, to rjeka, wješta hromada abo licžba twerdžje stejazyč hwješdow namaka šo we tym mješji, hdež pucj, a kotrymž našča semja wofoto ščónža bjeħa, wedže, a tutym hwješdowym snamenjam šu hwješdarjo wieste mena wot stotu dali, kotremuž šu wone, f daloka widžene podobne.

Jan. Ty prajišč, so semja wješty pucj ma, na kotrymž wona bježi. Žo ja nerosemju; ščónžo drje bjeħa wofoto semje a semja niž wofoto ščónža?

Pschedj. Nie! to je wučinena wjež, so ščónžo f mjerom steji a so šo semja wercji. Našča semja dofelž je kulojta, šo šama wofoto šo wercji a f teho nastawa džeš a nóz. Wona šo pak tež wercji abo bjeħa wofoto ščónža a po tym šo licžbuje žyte ljeťo, a dofelž šo wona we tym čjašu swojeħo bjeħa pschežo hinač pschežiwno ščónžu postaja, dha f teho nastanu te 4 letne čjašy. Žon pucj pak, kotryž semja kóžboljetnje čžini, je podobny na doħofulojte koto a menuje šo:

ekliptika. Tuto koto je do 12 kruħow dzjelene a te posnameneja šo psches 12 hwješdowe snamenja jako: boran, byf, dwójnikaj, raf, law, knejna, waba, ščšorpion, tsjelnit, kosorožit, wódnny muž a rybi. Dofelž pak tute hwješdowe snamenja dla swojeje spodobnosžje na sfocjata swoje mena f wetscha wot stotu maja, dha to koto šo tež menuje: sfocžaje koto. Hdyž šo njett naljeto sapočžne, dha našča semja tak steji, so hdyž jedyn na nebo pohlada, šo jenemu šda, jako by ščónžo we boranu stejato; a t. d. Tuto sfocžaje koto po tajkim ničjo druhe neje, dyžli njekajka wjež fa hwješdarjow, psches kotruž woni rjad semje pschežiwno ščónžu posnamajuja. Runje kaž mašč ty na twojim čjašniku žyfrowu taflu psches 12 licžby posnamenemu, tak je tež to sfocžaje koto tajka žyfrowa tafla fa hwješdarjow. A runje kaž te planety ničjo f naščim wedrom čžinicž nimaja, tak tež te twerdžje stejaze hwješdy we tym sfocžazym koli f tym ničjo čžinicž nimaja, ščtož ty we swojim hospodaštwi čžinišč. Tebi može to wscho jene byč a tež twojej lubej Hani, hač ščónžo w boranu abo we ratu abo we wofy abo drubdžen steji. Hdyž jenož Bóħ swoje žohnowanje f wschemu dawa, dha budže šo wschitko derje radžič, ščtož ty sapočžnešč abo derje a f mudrosžju wuwedžesč.

Jan. Mi je šo wostudžito na twoje mudre rosmučženja wot hwješdow pošluchaj. Ja newjem, hač dyrbiu tebi, kž šy hiščezjen tajki mtoby čłowek abo wobštarnemu ščonenemu dzjedej wjericz. Wone može tola byč, so wedro a druhe wot tutych snamenjow wotwisuje.

Pschedj. Ščtož šym tebi prajit, to ja sebi nejšym numyšlit, to šu mudrišči ludžjo, dyžli mój wobaj šmój, wuššjedžili a jich ščonenja tola f sazpicju nejšu. Mi pak kóždy ras, hdyž wot nebelkich hwješdow njesčto čžitam, do myšlow pschindže, ščtož ton Wščeħomóžny f Ğiobej st. 38, šč. 31 praji:

Móžesč ty čječžeranzowe swjašti hromadu swjasacj?

Abu tyč kóšow swjašti rošwjasacj?

Wješč ty, tak šo nebeša dyrbia wesž?

Abu móžesč sich kneštwu na semi postajicž?

Ščto je tak mudry, so móht mročželje račnowacj a wódnne kħoby na nebešach satyřacj?

Ščtož f tym Wščeħomóžnym šo čže wadžicž, nedyrbłat wón jemu wopokasacj?

A ščtož mudruje, nedyrbłat jemu ton wotmolwicz?

A kóždy budže derje čžinicž, hdyž šo we pontinošžti psched nim kħila a f Ğiobom pošnaje: „Ja čžu swoju ruku na swoju hubu pokožicž, ja pošnaju, so ty wschitko samóžesč a nejšym jo rosemit.

Jan. Žo je wjerno!

Pschedj. Haj! Ğamen a kħwalene budž jeho krasne meno wječžnje!

7.
Sudanczka. 3.

Mamli kopescha,
Gzi wonjam renje,
Zako khorosz me
Nawitasz rad zenje.

8.
Dziwne liczbowanie.

Nedavno pschindze kóbliczanski knes liekar do Mieczez, so by tam dzejcom jietra schjesepik a blichu zony hijom se swojimi dzejcimi we korcimi shromadzene a czatachu na neho. Przenja pola burjow pedzische Weluschkez Hana a mjejesche swoje prjenenarodzene na klini. A nej stupi knes liekar a praszca so: kak stary je wasch maly hólcz? Weluschkez Hana pichemyhli sebi tu wiez khwilku a wotmolwi na to: hdyz so Bawlikez brózej saso wotpali, dha budje maly Zant lieto stary!

9.
**Knes Kunz s Kaufungen, rubeznik
saksionskich pryzow.**

Hdyz tej nichto wot was, lubi chtarjo, neje w Altenburgu pobyt, dha sje drje tola wot tuteho plóbného rjaneho altenburgskeho kraja fshyscheli. Wón nedaloko Eypsta k polonju lezi a mesuje s naschim saksionskim kralestwom. We starych czasach wón tej pod knezerstwom saksionskich kurwetchow stejesche, kossiz jon posdjische saksionskim wojwodam pschepodachu. Wopommenja hodny je ton kraj ja nasz Eserbow, dofelz w Altenburgskim we starodawnych czasach tej Eserbjo bydlachu a njetzishci tamni wobydlerjo swój splah wot tych samych maja. Altenburgskij drje jane kerbste slowczko wjazny nerycja, wón su so zyje pschenjemczili; ale ich draszenje, ich zyje waschnje we wschjednym ziwenu, pschi kschecjismach a kwasach na Eserbowstwo dopomnja.

Pschi spocjastu lieta 1455, po tajkim psched schyri sta lietami, bydlesche na hrodji, kiz je na wysokej horzy póbla mjesta Altenburga natwareny, kurwetch saksionski, Bedrich cizhi se swojej mandzelskej Marschu. Wonaj mjejeschtaj dweju pryzow, Ernsta, kiz bje tehdy 14 liet, a Albrehta, kiz bjesche 12 liet stary. Tuteju pryzow lubowaschtaj wobaj starschej s wutrobnej luboszju a cjehnischtaj jesu horje se wschej kscheszianskej poboznoszju a swjernoszju. Wosebje Marscha, ta pobozna kurwetchowa, se wschej macjernej luboszju na swojimai synomaj wisasche. Tej dzejzi bjeschtej jeje wutrobny weselje a rabosz. Jesu dla pak bu wona do hlubokeje srudzby stajana, dofelz buschtaj jej we nozj

wot 7. do 8. julija 1455 na lesne waschnje rubenaj. — We tamnym czasu semenjo we njemskim kraju wetschu móz mjejachu, dzyli dzensa, hacz runje su tej dzensa nejsu zyje shubili. Woni tehdy na swojich wysokich hrodach bydlachu a rubejne ziwenje wedzichu. Woni sebi wojakow dzerzachu a, hdyz bje wojna, s tymi samymi kurwetcham abo kralam abo khezorej sa wjestu sdu k pomozj cjehnichu, a, hdyz bje mjer, wpy a mjesta a ludzi na hrodach wurubjachu. Tajki semjan bje tej Kunz s Kaufungen, muz hlyny a sasadzity na swonkonnym napohladi, falschny pak we swojej wutrobi. Wón bje hijom we wele wojnach sobu pobyt a bje pschezo temu stuzit, kiz jemu napwjazy penes placjesche a naposledk tej na dwór saksionskeho kurwetcha Bedricha pschischot, kiz bje sebi jecho sa domjazeho marschala pschistajit. Zako bje kurwetch se swojim bratrom Wylemom, wojvodu we Saksiontej, do wojny pschischot, buch wot Wylemoweho wjista rycerz-kubta, Kunzej kuschaze a we Thuringskim lezaje, wu-puszene, wot Wylema sebrane a wjestemu s Wigthumej barene. Kurwetch Bedrich pak we swojej dobrocziwoszi chyzsche Kunzej tutu jecho schtobu wurunacz, a pschepoda jemu sdobwane s Wigthumowe rycerzkubta, kotrej w Mischonskim lezachu, na tak dotho, hacz swoje thuringste saso nedostane. Zako bes tym saksionski kurwetch Bedrich a wojwoda Wylem mjer sejinischtaj, bu postajene, so dyrbja so te rubene rycerzkubta swojim wobpedzjam saso daci. A po tajkim dyrbesche Kunz swoje thuringste a s Wigthum swoje mischonske kubta saso dostaci. Kunzej so pak to nechasche; wón chyzsche wele bole Wigthumowe mischonske sthowacz, dofelz bjechu ljesysche dzyli te, kotrej wón w Thuringskim wobpedzjesche. Dofelz knes Kunz so kurwetchej pscheciwesche, puscheci ton jecho se swojeje stuzby. Rosstobeny a roshnjewany psches to wschitto, swaresche knes Kunz na kurwetcha, wisasche jemu listy, we kotrych wón jecho hanesche a wobstorzowasche. Dofelz pak ani na puczju skorzby ani s mozu niczo dobycz nemozjesche a kurwetch jemu swój kraj sakasa, czjelasche wón do Czjeskeje a skladowasche tam s njekotrymi saksionskimi semjanami, kossiz bjechu na kurwetcha sli a s jecho kraja czjelali, stu radu, kak bychu so na htwi a czjeli kurwetcha weczicz móhli. Tón pak bje wscheje staroszje a bojoszje a bje prait, jato jemu k wuschomaj pschindze, so chze Kunz njeschto pscheczjivo nemu wuwesz: mój Kunzo, hladaj so, so mi ryby w hatach nespalsch! Knes Kunz pak se swojimi towarshami w Czjeskej wotczakowasche prawy czas a pschihotowasche wschitko na to, so by kurwetchej njekajstu prawje wulku kschimbu scjinil a jecho we najhlubschej wutrobi franit. Wón derje wedzische, kak wutrobnie kurwetch swojesu synow lubowasche a teho dla bje sebi wumyhlit, teju jemu rubicz. So by to wuwesz móhl, bje wón jeneho swojich stuzjonnikow, lesneho a besshjedomniweho pachoka

pod slubenjom dobrego saplaczenja, naryčaj so by tón hladač, hač; neby w altenburgskim hrodzi nekajstu službu dostaj; móhł. Tutón, s menom Hans Schwalba, bje so tež do Altenburga podał a tam na hrodži jakošnje storžil, so je khudy cłowet, so hnidzen žanu službu nenamaka a bje Bože dla prosył, so bychu jemu tola nekajstu službu dali, so chze tu najnižšcu raby na so wsacj, hdyž jenož khlseb sa nju dostane, Kurwečhowa Marscha, kotrejž bje prošwa zurnika powedžena, smill so nad nim a pschifasa, so bychu jeho sa pomoznika we kuchini postajili. Hans Schwalba bje wešet; a po šdacy dżakomny sa tu miloš; kurwečhoweje a cžinesche swoju službu tak spjeru, so ničt; to najmenišche na neho pschines; nemožesche. Wón bje swólniwy a pilny a dżesche žonam a mužam w kuchini a wschitim na žylm hrodži k rukomaj, so so ničt; nič;o sčeho wot neho nenadžjesche, ale wschitzy jeho khwalachu. Ale na jasytu mjed, we wutrobi jjed. We potajnym djeržesche wón s Kunzom a dżiesesche jemu powesjse sobu, sčto so na hrodži podawasche. Kunz, kž so strabzu na hrodži Kohrenu pola Frohburga sadjeržowasche, pschidže wot tam do sáhrody, kž bje wokoło altenburgiskeho hroda, a tam so wón s Hansom w nozy treči a s nim roštrycowasche.

Na tajse wašnie bje kneš Kunz psches swojeho lubeho Hansa nashonk, so kurweč; do Lipska pojjedje a w nozy wot 7. do 8. julija domač; nebudje; dale, so su druhy woschibniški ludž;o, kaž komornizy a ič; žony weč;or teho sameho dnja na wulku hoš;inu k altenburgskemu mješczjanosj; pscheproschenti, so po tajim kurwečhowa se swojimai synomaj sama lutka na hrodži wofrane a žyly hrod; jenož wot stareho wrot;nika a wojaka wobwachowany budje. To bje prawy skladny cjaš; sa teho sáakleho, po weč;enju lač;neho, Kunza. Wón se swojim Hansom wišo derje wotryca, wsá; dżewec; pomoznik;w, bes; kotrymž; bjeschtaj dwaj semjanaj; Wylem s Wosen a Wylem se Schönfels a pschidže weč;or 7. julija do sáhrody pódla altenburgiskeho hrodu. Č;ič;ha nóz; se swojimi kschidkami mješ;to a hrod; kryjesche, jako so to stadlešk;to slych; rubežnych ludži pschi murji š;romadžesche, kotraj; so psches; sáhrodu č;ehne. Wschitzy w mješ;ti we mjeri wotpoz;owachu a we cžichtim spanju ležachu. Tež; kurwečhowa bjesche sahe do kó;ja sč;ta a pódla neje we bliš;ch;ej komorzy; jeje synaj; spaschtaj. Č;ič;hi mjer; koto wokoło hroda knežesche a jenož; s daloka bje piskanje herzow; š;ysch;er;ž; kž; we domi mješczjanos;ty; wešet;e roneč;ta k rejam; piskachu. Jako bje jidnacze wotbiko, wotč;ijini; so we tej; swi, pódla kotrejž; mlodaj; prynzaj; ležeschtaj, wón;to a jena; ruká; pusch;ij; i neho rjebel; delje, kž; bje; s kó;;ow; twerdž;ie hromadu wity; a pš;eč;eny. S; blis;ch; kerkow; sáhrody; stup; Kunz; a ljesesche, kaž; kocz;ta, na tym; rjebłu; horje. Jako bje; s wón;om; nuts; salješ;č; stup; wón; s pomozu; swojeho; lubeho; Hansa; kž; bje;

to wón;to woteč;nik; a rjebel; delje; pusch;ij;č;it; do komory; we kotrejž; prynzaj; we drjemanju; ležeschtaj. Prjene; sč;tož; Kunz; njest; cž;inische; bje; to, so wón; te; durje; kotrejž; do; sparneje; komory; kurchmet;howeje; weđ;echu; sa; sadž;ij; potom; tymaj; prynzomaj; kotrajž; nastroj;enaj; wot;ucij;sch;ta;ij; a newedž;o; sč;to; so; stawa; wokač;; chysch;ta;ij; hubu; s rubis;ch;ejom; satyfa. Na; to; wsá; wón; jeju; do; telj; s; dobrym; sobu; hieč; neč;asch;ta;ij; pod; pažu; a; pusch;ij; so; sašo; po; tym; kó;;anym; rjebłu; delje; do; sáhrody; hđ;ež; jeho; pomoznižy; na; neho; cž;akachu. Kurweč;howa; pač; bje; tola; wot; wot;anja; swojeju; synow; a; wot; hary; we; š;up;odne; komorzy; wotucij;ta; a; do; neje; ch;yła. Jako; pač; durje; sanknene; namaka; wolasche; wona; s; žyke; sch;iju; a; wotč;ijini; wón;na. Ale; kač; so; wona; stróž;ij; jako; jow; wohlada; cž;loweka; kž; jeju; synow; djerž;o; na; rje;belu; delje; ljesy. S; móžnym; pš;akansjom; a; ruzy; ka;manjom; proš;esche; njest; ta; wboša; mač;; wo; swojeju; synow; a; lubesche; wele; penes; hdy; bychu; jenož; teju; na; potoj; wostajili. Ale; sč;to; móš;esche; š;twerd;nenu; wutrobu; bes;hóž;neho; Kunza; huc;ij; Jako; bje; wón; do; sáhrody; pschis;ch;ok; š;hrabny; wón; teho; mló;dsheho; Albrechta; sadž;ij; jeho; k; hebi; na; kón;ja; a; jješ;asche; s; nim; prec; do; ra;bensteins;eje; holje; so; by; s; nim; na; najbliš;ch;im; puč;ju; do; Č;eč; pschis;ch;ok. Kaž; bje; wotryč;ane; tak; tež; taj; dwaj; druhaj; semjanaj; s; Wosen; a; se; Schönfels; cž;inisch;ta;ij; wsasch;ta;ij; teho; drugeho; prynza; Č;rnsta; k; hebi; a; podasch;ta;ij; so; do; zwikaw;seje; holje; so; bysch;ta;ij; tam; psches; wotg;landiski; kraj; puč;jowakoj; a; potom; s; Kunzom; sašo; w; Č;eč;ieske; hromadu; treč;ikoj.

Dž;ezy; bjechu; rubež;nižy; pod; krywom; cž;jemnos;je; s; teje; hrodow;iseje; sáhrody; cž;eknyti; dža; kurweč;howa; tón; wulki; strach; we; kotrymž; jeje; synaj; bjesch;ta;ij; wopom;niw;iš;chi; ludži; wubudj; kž; hlyš;ch;en; na; hrodži; bjechu; a; póš;la; do; mješ;ta; a; da; roš;ch;er;č;ij; sč;to; bje; so; stá;to. Njekot;ij; so; na; kón;je; š;ynych;u; a; sa; tymi; rubež;nikami; cž;ierjachu; njekot;ij; tu; bestroš;ch;tnu; kurweč;homu; troš;č;towachu; a; njekot;ij; so; na; mješ;ti; k; kurweč;ej; do; Lipska; podachu; so; bychu; jemu; tu; wš;ež; š;ewili. Tón; tež; hny;dom; š;pó;na; so; to; ničt;ó; druh;í; neje; był; dž;ijł; Kunz; s; Kaufungen; a; dawasche; trutu; pschifas;aju; so; durbja; tyč; rubež;nikow; wš;chub;jom; pytač;ij; so; durb;ti; so; se; wš;ch;iem; swonami; we; mješ;tach; a; wš;ach; swonik; a; so; cž;ij; kš;ó;nižy; hđ;ež; so; treč;ja; popanyč;ij; Hans; Schwalba; pač; bje; so; jako; bjesche; Kunz; cž;eknył; sašo; do; swo;jeho; kó;;ja; lehn;ł; jako; neby; nič;io; s; tej; wš;eju; cž;inik; mješ; a; hebi; myš;ilł; so; chze; so; pschi; š;kladniš;ch;im; cž;asju; sa; swojim; kneš;am; do; Č;eč;ieske; podac;ij.

Tutón; jeho; kneš; Kunz; s; Kaufungen; pač; bje; bes; tym; žyłu; nóz; pospó;chi; jješ;al; a; we; ranis;ch;ich; hobž;itnacy; hač; do; woko;loš;je; mješ;ta; Elterleina; pschis;ch;ok. Dolež; widž;ič;e; so; ničt;ion; sa; nim; neč;er;ij; a; dofel;š; mjenit;esche; so; budje; w; holi; mješ;ty; psches; kó;ž;dy;em; nadpá;dom; wob;š;antny; wón; sá;stac;ij; a; kón;jomaj; kuff; wot;poč;ij;ta;ka; po; psch;eč;ij; Wón; stup;ij; teho; dla; se; swojeho; kón;ja; a; wot;

uskocij to tež swojemu rajtnikuj s menom Schweinij, kiz s nim bje. Tež dowoli wón temu młodemu prynzaj, so smje do bliščich kerkow hiež a sebi tam truščalzy ppatciz. Wón sam pak cizisny so na jenu travu, so by sebi s weselom rospomnik, fak derje bje so jemu jeho šty skutk poradžit. Młody prynz Albrecht wofoto po holi tam a sem khodjo a cjerwene truščalczi škepčipajo a se srudnoizju na swoju macgerju spominajo, trechi na jene dobo na jeneho wuhlerja, kiz bredž holje wuhlje paleške. Jato wón teho wuhlada, masaneho wot swojeho cžornelšo dzjela, nastroži so wón wopriedka. Ale bóršy stupi wón melcjo k nemu a reknj: pomhaj Bóh tebi a pomhaj ty mi; wumóž me, ja hym prynz Albrecht, hym saksonšeho kurwerča; zusy muž je me w nozy šhoda mejeho nana rubit a Bóh wje, hđe čže me wón wesz. Ja so psčed nim buju. Tón wuhler, kiz teho młodeho hólza, jeho wošebne futnje, jeho newinozjej wociz, s kotrejuz so šlyly ronjachu, wohlada, a tu naležnu próstwu teho sameho škysčeske, a totremu so to hnydom šdasche dziwno bycz, so zusy kneš s tajim hólzom na potajnych wuczach we holi wofoto puczije, wjereske na mjeszje tym słowam teho młodeho prynza. Wón so naprašča, hđe ton zusy kneš je a jato bje prynz Albrecht to jemu prajit, šhrabny wón swoju wullu heju a dzjeske s nim. Bes tym pak bje wón swojej žoni pschifamju dał, so by wona po waschnju holanistik wuhlerjow šušodam psches bicije na shtomy to bes nimi wotryczane snamjo dała, so bychu jemu k pomozy šhwatali. Žona to cžineske, kaj bje jej muž pschifalał, doležj sebi myšlajche, so su drie rubežnizy we blifoszi a cžjereske šylnu haru. Tón wuhler pak s menom Jurij Rowar, so nekombdžeske ale šhwatašche, so by teho rubežneho semjana popanył. Kunz, ležo na trawi a drjemajo we swojich myšlach, so nemalo nenastrózi, jato teho cžornelšo wuhlerja, kotrehož tón młody prynz medžeske, wuhlada. Wón špješchnje horjeitociz a so špusčesjo na swój wóitry mecz, teho wuhlerja s lóštim pschewinyciz myšleske. Ale hlaj! hdyž wón Jurij Rowaraj napscheciwo šwapasche, dha tón se swojej heju bes bojsozje na neho dzjeske, jato by hižom we wele bitwach był. A Kunz, kiz bje swój mecz wuczahnył a jenu króczel do sad stupit, so by so rasej wuhlerkeje heje wuwinył, sawi so se swojimi wotrohami do njekaskeho kerta a padže na semju. Jato to Jurij Rowar widizšche, dzjeske wón šylnje na Kunza a bijeske jeho se swojej heju, so tón sabj stanvej. Kunzowy rajtnik, kiz bje trochu do boka šasčol, pschibježa na wołanje swojeho kneša k pomozy, ale tež czi šušodni wuhlerjo pschibježachu s šhwatom swojemu towarščej na pomoz. Duž dołho netrajšche, dha ležeske kneš Kunz pschewineny a swiasany na felenej trawi a jeho rajtnik pódla neho!

Što pak njest cžintej? Jurij Rowar medžishe radu.

Wón a jeho towarščojo newišču sebi šhwilše, so mycj a rebzicj wot swojeje wuhlerkeje cžornozšje, ale woni šadžichu teho młodeho prynza na Kunzoweho konja a kneša Kunza wufowachu woni, so by stanył a cžjerjachu jeho swiasaneho se swojim rajtnikom do bliščeskeho mjesta, do Grünhaina, hđež wobeju šubnismu pschepodachu. Najwescheliski wot wšchilich pak bje młody prynz Albrecht. Wón so weseljshe šasjo dom pschinciz k nanej a k macerji, a wón nepschida, so by so wuhler Jurij Rowar domoj wrocizit, ale wobstejeske na tym, so by sobu do Altenburga šchol. Fak teho dla tež druhi džen dopolnji wulki a weseljs cžah do altenburgskeho hrodu cžehnišche. Młody prynz Albrecht šedžishe na konju a sa nim dzjeske wulka cžjebda ludži, kotizj bječu so jemu na puczju pschifantnyli; ale jemu k prawizy dzjeske se swojej možnej heju Jurij Rowar, tón cžorny wuhler, kiz bjeske jeho s rukow nepscheczela wofwobodžit. Kajse bje to šweselenje na hrodzi, jato so tón młody prynz strowy a cžerstwy šasjo domoj wrocžeske. Žeho macj Marsča, kiz bje tawšynt šylnow wo neho štakala, oh! s kajtim šadowanjom wona jeho s konja šbjeze a s kajsej wutrobnej radozju wona jeho wofotšowasche! A kajse bje to powedanje, jato prynz Albrecht na Jurija Rowarja pokasowasche a prajeske, tón je me wumóht. Tón bu pak s wulkej cžesju wityany a jato so kurwerč po dalškej rošprawi wobhonjowasche, fak je so wščo stako, sawoła tón cžumpajo swoju lubu heju: Kunza hym ja krafnje tryllowal. Tuteho šłowa dla pschilasa kurwerč so dyrbi Jurij Rowar pschichodnje to meno: Jurij s Tryller wejz a wotpusčejt jemu, so by sebi jenu hnadu wu:rošył. Tón ponižny wuhler pak wuprošy sebi jenož, so by jemu wotpusčejene byko, we tej holi, hđež bje teho prynza s rukow Kunzowych wumóht šwobodnje wuhlje palicj. Kurwerč so šmjejo dla tuteje ponižneje próstwy dowoli jemu wščo a dari jemu a jeho potomnikam k temu hiščesje šwobodne wulke burške kublo we Eckertsbachu pola Zwitawy.

Tón młodšj prynz bje šasjo namakany, ale hđe bje tón staršči, Ernst, wostak? Weselje starščeju bje wulke, jato teho jeneho swojeju šynow šasjo stroweho pschi sebi mjeschštaj, ale jeju starož a šruboba bje hiščiczen wulka dla teho drugeho, wo kotrymž hiščiczen ničto ničjo newedžishe, hđe bje wostak. Žeho bješhtaj knešaj s Mosen a se Ščönfels sobu wšakoj a snim na druhu stronu cžjekatej. Wonaj nebieshtaj dalofo pschilskoj, dha wonaj škyschschštaj, so so na wšach, hđež nimo jječahšhtaj, wšchudjom swoni a s teho wonaj šhubaschštaj, so je jeju žyła wjež snata. Žeho dla so wonaj dale newjerišhtaj, ale so se swojimi šlužomnikami we jenej škalobit nebaloko mjesta Hartenkeina šhowaschštaj. Tam wot hłoda cžwilowani a lóže wofemifnenje we štrachoszi, so jich ludžjo namakaja, wofšanknychu woni, so na hnadu podacij. Woni poščachu do Zwitawy na

hamfleho hetmana jeteho wot swojich sluzomnikow a dachu jemu prajicj, so chzetaj prynja Ernsta swo-
bodneho puschecicj, jeli so jimaj wotpuschajene budje,
bes khostanja se saksionskeho kraja do Gjesseje so podacj,
so pak budjetaj teho prynja a sameju sebe stonzowacj,
hdy; jimaj swobodnos; domolena nebudje. Na to zwil-
kawski hetman jeju wumjenenja dopelni. S Mosen a
se Schonfels a jeju sluzomnicy cjehnichu do Gjesseje
a prynj Ernst k nanej a k maczert do Altenburga,
hdy; bu weseloz; starscheju njett do lonjana a njekotra
dzakomna modlitwa wot pobdžneje kurwerchowjeje temu
Knesej spjewana, kiz stu radu slych nepschecjelow stemi
a tym swojim pomha se wscheje nusy.

Schtoha pak je so k Kunjom, tym rubeznikom, stalo?
budjecze wy so praschecj a sjeho pomocnikom Hansom!
Kunje; bu 15. julija 1455 we Freibergu, hdy; bjesche
k wotspudjenju domedjeny, hlowa wotczjata. Hans
Schwalba a tajnik Schweinitz buschtaj wot schyrjoch
konjow rostorchanaj. S Mosen a se Schonfels busch-
taj wot Albrehta a Ernsta po smerczji jeju nana
wobhnadjenaj. A ty, moj czitarjo, hdy; to wopomnitsch,
schto; sy njet czitat, schto ty prajisch? Wsmi sebi se
swojeje domjazeje knihownje bibliju a wopomni to,
schto; steji: Pschist. Salom. staw 26, scht. 27.

10.

Sudanczkow. 4.

Prjedku mjaso, sadku mjaso,
Skredza drewo, železo;
Wodla wróny schromadja so
Byrobu se; pytajo!

11.

Jedyn, kiz pby sa wopuschje wjasa.

Solanski bur, Watusch; Mota, pschitnje nedawno jenu
fobotu do mješta k kopornikej a chze jenu staru ponoj
vychedacj. Schtoha placicje sa stary kopor, prascho so
Mota. Nowy kopor placji 12 ufl., stary 8 ufl., rekne
kopornik. Na to Mota swoju ponoj da a kopornik ju
pschewaji a praji: sydom puntow wona cjezne. To možno
neje, mdrerji Mota; ja spm ju domach wazil a dha
cjehnitsche wona dzešacj puntow. To by bylo, wotmolwi
kopornik; kak daloko do mješta macje, luby pschecjelo?
Kst hodjiny, wufna so Mota. No, rekny kopornik,
newjesze dha, so je kopor, hdy; so neše abo wese na
kozbu hodjiny wo punt loji? To by bylo! dzija so
Mota. To hischcjen nešym wedzil. Šall to mi wjerce,
wobtwerdji kopornik, to macje nowu ponoj, wona njett
waji 15 puntow, a hdy; ju domach wajicj budjecze, budje
wona wjesje jeno; 12 puntow cješta.

12.

Pschasz a pschafne kolefko.

Hdy; Heibuschke; kmotr to nawisimo czita, dha won
fnadz protyku sasio s rukow polozi a drje s nudrym mi-
fnenjom swojich schjerych wobwecjow rekne: Šlaj wschal,
hlaj; pschedenal, abo ton, kiz protyfu pišche, chze nak
wucizj; pschasz a kat ma jedyn kolefko stajicj a ludjekku
klas; a tajke a hinajse; ja chzu hnydom Mota Tunka
rjekacj, hdy; je ton hdy sa kolefkom šezak a pschadl.
Ale, luby kmotrse, praju ja, czataj schwiltu, czitaj jeno;
dale. To mi do myšlow nepschindje, so bych wot
tajsch wjezow rycak, kotrej; sa nerofemju. To nech
bledjako; cjinja, ja niz. Nudry hlaba so tajsch rycow.
Prawse pak masch, so hischcjen zenje nešym žanu
nitku pschadl.

Schto; ja chzu, to je njeschto druhe. Posluchajcje
jeno; dha budjecze je wedjicj.

Njesze dha wy so zenje sa tym prascheli, kak dokho
to je, so su ludzjo len, wotmu, konopej pschasz sapa-
czeli a schio je priene pschafne kolefko wudjjeak? Ab
sje wy sebi myšliti, so su ludzjo hnydom tajke khumschne
kolefko mjeli, kaj njett žony a holzy, hdy; na pschafu
džeja. —

Šm; hm; njett newjesze, schto prajicj. Šlascje,
to chzu ja wam wupowedacj tak derje hacj možu a
tak, kaj my to se stawisnow stareho czasa wjemy.

Schwjate pišmo praji, so prjenaj czlowekaj sebt
figowe lisje wokoło žwota swjaschajtaj; to bje jeju
prjenja futnja. Žako buschtaj pak dla swojeho hrjeca
s paradisa wuhnataj, jako swoju rolu woddjjeak
dyrbelchajtaj, na kotrej; czernje a wosny roščicu a jeju
kakachu, dha drje bory; shonischajtaj, so na tajkej futni
doš; neje, a du; czinischajtaj sebt futnje s kozow swjeriny.

Tajke kozane futnje so pak prjentim czlowekam dokho
lubicj nemozjachu; te bjechu abo czopje abo necjste
a plócak so wone tež nedachu. Teho dla woni na
druhe myšlachu. Žasne a pschane barby pak so czlowst-
maj woczomaj wot ipoczatka ljubjachu. Hdy; teho dla
czloweko; rjane pišane ptaciki wohladachu, kiz swoje
krafne a rjane perjowe futnicjki mjejachu, dha so
wjesje; we tych hordych wutrobach to žabanje možnje
hibasche: oh! hdy bychmy my tola tež tajku pišanu
rjanu futnju mjeli. A hdy; se so jeno; we tym czlo-
weku tajke žabanje hibafo, dha jeho mudroz; hnydom
na to pomyslil, kak by to šamo spokožila. Posluchajcje
njett, schto so se starych czasow poweda, kak we tej
wjezy; czloweko; so stutkowali.

Egipcjenjo a Gricchojo stareho czasa, a Chinesejo,
kotsj; w Afkej bydla, a Peruanojo, kotsj; w Americy
swoje wobhblenje maja, cji wschity; praja, so je czlo-
wek pschasz wufnył wot maleho mudreho šworencjka,
menujzy wot pawka. Čzoho dla dha niz? Je to ha-
niba sa czloweka, hdy; wot štotu njeschto wufne, ko-

trema je Bóh tón kneš dšlowne bary bał? Bóh chyt bač, so by tak njetotry próšnik a lienik wot mrowje a wot pčojkŏ wutnył pilnoš w e dželst a slutniwoš, s kotrejž ma potrebu nahromadžić a sa sly waš k radžt djeržecj! Neje dha to k wjeranju, so je pilna hospoša, hdyj je pawka wdžila te cjenke nitki pawčjiny tkacj, šo na to dopomnila, kač by tež s włóčna sčtomow a s wołmy wowzow tajse nitki pschŏhotowacj a k tolschim nitkam hromadu wercjecj móhła?

Zako bjechu cšlowekoso tak daloko, so webžiču cjenke nitki swercjecj a je tak dołhe scžinicj, hač jenož chychu, dha wont wšesje potom bórsly wrecjeno wunamakachu. K temu pschindže, so wont sa tym pschindžechu, so len, hdyj je treny, k rjanym nitkam šo pschaz hodžt a tak nastá tón drohi, nastchim Šerbowkam tak luby khumšcht pschđerjenja.

Kajki stary khumšcht to je, to je s teho wdžicj, so šo praji: Naema, šotra Žhubalkajnowa, miščtra wšchelateho dželka fopora a želeša, wot kotrejž šo 1. Móš. 4, 22 poweda, je jón hžjom móhła. Tón najstarschi spjewat grichšileho luda, s menom Homeruš, poweda, so je macj Nawštkaje purpurštu wołmu s porškami pschadta. Teho runja šo dwje grichškej žont, Helena a Penelopa menujetej, kotrejž pschaz a tkacj móžščtej. Hžjom saštarštu Genizšy, kotšž we Tyrušu a Sidoni hylachu, rofemšču rjanj plát, byššuf me-nowany, pschaz a tkacj. Tajki plát wont s čjerwenym purpurom barbjaču a s nim woni swoje wílowanje čjerjaču. Tajtu šutnju s purpuršeho plata mjeješke Josef, šyn Jakubowy, a teje šameje dla bjechu jemu jeho bratiša sawištni, so jeho stónzowacj pytaču. Tež bes israelskimi djeržtmi bječu žony, kotrejž pschaz a tkacj móžachu, hač tež žane tajse pschafne kolesta a žane trošna neshajachu, kač we njetžšchim čjašu šo bes nami namakaja. We 2. knihach Móššafšowych 35, 25 a 26 čjita šo, hdyž šo wot škadowanja k Wožej hječt rycj: „Kotrejž bjechu mudre žony, te pschędžiču se swojimaj rukomaj a pschinešechu swoje pschędjene wšejy wot žokteje žiby, šcharlatoweje, rōžoweje čjerwe-neje a bjejeje žiby a kotrejž jene tajse dželko mjejaču a k temu hotowe bjechu, pschędžechu kosaze kosmy. — Wola starych Njemzow bje jata čššna wleš, sčtōž móžšče pschaz a tkacj a hžježor Korla wulki pschifasa, so dyrbjachu jeho džōwki to wutnyč. Hšščjen we posdžiščich čšafach šjerščjiny a kralowy tajse dželko sa čššne dželko djeržachu a šedjaču s kudžekŏ w šomi sa khačlamt a pschędžechu, runje kač njet sa čššne a knejše pláčtj, s lahodnymi porškami dječj a tylacj. Tež nasthi Šerbojso nejšu tak hłupi buli, šo nebyču šamt swoje šutnje šebi tkalt a to k temu trjebne wu-pschadli. Hdyj swoje wowzy w selenych dočach a na tucjnych kufach pašechu, šu nastše Šerbowki pre-

dawščich čšafow swoje cženke a židžane nitki pschadke a k temu rjane šerbške pschšepolo spjewake.

Wele tawšynt let šu mužojo a žony pschadli a nejšu ničjo wo tym webžili, sčtōž dženšnišči dječj žana wōwka a žana holčka neby parowacj chyla. Stari wožojo s wrecjenom swoje pschazy djeržachu a na kotwrot abo na koleško ničšō neby šo dopomnik. Šakle 1530 bu pschafne koleško wunamakane. Tehdy menužy bje we brunšwífkej wšy, s menom Wattenbüttele, mudry muž Jan Žürgens žyw. Wōn bje rješ bał a šnamenik, wštožjny a wuššikny we wščječ khumščtach a tón swojej lubej žoni k polōženju jeineho dželka koleško mudžeka, kotrejž bje šebi we swojej mudrej hłowi wumyšlit. Dženšnišči dječj hšščjen w Wattenbüttele ta hžježa štejt, we kotrejž je wōn bydlik. Wona je njet kōčžma, kotraž ma we swojim wopōni pschafne koleško a dyrbjat sčtō wot waš hdy tam pschincj, tón neč k čještj Žana Žürgensha ščklenju wina abo piwa wupije. — Tuto prjene pschafne koleško neby tak dokonjane a hmane, to šo wše, ale jako jenož bje wunamakane a po šwjecjti snate, dha jow a tam šo mudri mužojo na ne dachu a je bóle wudšpōlniču, so wone tajse šo šejtni, kač njet je a kač wy je njet, Šerbojso a Šerbowki sa khačlemi šejo macje, so renje bórcjti a šo njetotry ščžent na nim wupšchędje.

Jow móht ja šastacj. Ale ja čžu hšščjen pschšpōmnicj, so je we šecjti 1714 a 1724 wštožjny dreschler w Niemežku koleško s dwjemaj žywškomaj wunamak, so šo na nim s wobimaj rukomaj pschaz hodžšče a šo štejt jedyn duchomny Trefurt w Hanoverškej a tyščel s menom Šlohr w Šafšonškej wo wudokonenje kotwrota šebi wulku próžu dawakoš. Mena tajšich wo pschazy a pschędjenje wyššoko šakšudžnych mužow dyrbi šōždy muž a šōžda žona, kž raby pschędje, we džakomnym wopōmnenu djeržecj, teho dla je pschędjenak tudy na nič s dobrym wotpohladanjom špōmnik.

Ša pschelčje a pschafne koleška je pał njet šrudny čšaf. Neje wjerno? Pschędjeno mačo pláčtj a dželto je žabne a drohe. Teho dla koleška tak wešške wjažy nebōrcja. Stari ludžjo móža šo dopomnicj, so bje pschš pschędženju dobra warba a njet šebi žona ljeby šōl wupšchędje, hdyž šo na šawku šyne a pilnje pschędje. Wot jeneho ljeta k druhemu je hubeniščo a tam a šem maja myššlje, se swojimi koleškami khačlje tepičj a šebi štwu šhrjecj. — Na tym, prajšič ty, mudry kmoše, šu te pschafne maščiny wina, kotrejž šhudym ludžom khlješ precž beru; precž s nimi! Še tak wele pschadu, šo šo ničjo wjažy newarbuje, hdyž jedyn s ruku pschędje. — Ša pač čjt wotmolwju, to je wjerno a neje wjerno. Š maščinu drje šo wele pschędje, to je wjerno, ale to pschędjeno tež ničjo hōdne neje, to je cženke a lōhke a nedjeržt ničjo. Teho dla tež tkaly wele wo ne nerobja.

Mudre hospoši teho dla bjeły płat, kiż je s pschędjena, s maschinu pschędjeného tľany nekupuja ale jenož tajst płat hladaja, kiż je dżietany wot pschędżana, kotrej su pilne ruki pschędźow pschadse. Duż wy herbste pschędźije, nesařařice pschafsz a nepuřkće nadjiju, so też sa wař jako ljeřke cřařy pschindja, hđej bvdze řo też sa wasche řymřte dżieko, kotrej sa cřopřymi řhachlemi ředjo pilnje wobřaracje, ljeřřa řda placjicj. Šerbjšo mařa dobru řhwalbu je řarwř cřařow řem, řo mōřa derje pschafsz, tutu řhwalbu řebi řřhowajcje!

Schwōrcjo, bōrcjo, řhcjebotajo
 řycřa wasche koleřřa,
 řhmana přřafa dřrbi řrajo
 řicj wot ruki holeřřa.
 Špřeřřna ruka řhwalbu dawa,
 Nřch je wulka abo mařa
 A tak pschēs to koleřřo
 Moře domej bōřařwō! —

13.

Šudancřřo. 3.

Šchřōž řo cřini, neřřa řo,
 Šchřōž řo neřře, neřřa řo,
 Šchřōž řo treba, newje řo.

14.

Řōždy řřwoje lubuje.

Dwař řucjijanaj rořřęřowaschřař řo, řchřo na naje řeře řřodji? Šořř mi moja Mařřa řubřu da, wřař řōn přeni, dħa řebi myřřu, řo ře to to 'najeřřōđe na řemi! Dħo! reřny řōn druři, řy dře řiřchjien neřřy řenje řrōčř řo řřwinajřym uřařom řředj?

15.

Šřlubicř a dacř je wele.

Jano, pořř mi twořej rufajřy, wono je řara řřma a řa dřrbiu do řjeřřa řřeřř! — — wōřařře řneři řřeniř na Weřřřřęř řōhōncja. „Wot jutrow řačř do Mařřaka, dħa řa rufajřy netřebam, dħa mōřeřř řej dořřačř — wotmōlwi řōn.

16.

Budř řřjadny, Dħa nebudřeřř niħdy řadny.

Pschęd nimalje dwařycři řietami we řnōteřřach wōřō jara řhubenje řeřřeřře. Wōjajř tam řōždy řjeřřař na eřřekujiju řřodjachu, dokeřř řnōcjenjo řenje we prawym cřařu řřwoje dawři newōteřřawachu a řandarmojo tam pschęřo na řraži řeřřachu, dokeřř řuty nerōdny a paduřřny řud tam byđeřře. řnōcjenjo teđ bjeřřu wřchřřy řide-

řakōřo, řenifōřo a wōpřřy. Na řiřř polach wjajř řōřřa rořřeřře dřřři řita a řiřř řuřř bjeřřu řařřřene, řo řanu dobru trawu neneřřeřřu. řhjeřře řřyřřu řřomadu padacř jako byřřu řřiřady wot řřořřeřřo cřerwja rořřōcjene byřře, a řuba nufa ř wōřřnami won a nutařřladasche. Ze řřydom řuřře egiptowřře řieta tam bjeřřu, a řudjo řra- řjadu: řnōcjenjo djeřa wřchřřy řo přořřenju, jenož niž wōřřomny ani řřřřbat ani wřřřař a řucři řřio teho dla niž, dokeřř řane cřřije niřaja. Tak přchęd dwa- řycři řietami we řnōteřřach wonřřladasche. Dřicje niřř tam, wōřō je řřnař. Niřřō wjajř řo přořřenju neřřo- dji, řhjeřře řu řenje bjeřře, pucřje řu dobre, pola řu derje wōđđieřřane a řeřřniřř tam wjajř řucřnyř wōřōw a řormenyř řřuwow řupuja řačř bje tam přeřř řu- řřich řōřow. Š Wōřej pomōřu je řo tam wřchřřo pschē- mjenjařō. Dobre pōčřniř, pōřřřwōřř a mjeř we domach a we mandjeřřwach tam řneřa, řo řo řōždy, kiż tam pschindje, nad řym řřeřřeluje.

Řak dħa je to pschřřō, řchřō dħa je to tak řalōřo doweđř? přařřeřře wř řo! řa řřy wam to wřpōweřřačř a wř budřečře řo dđiwacř, řak wele jebny řeničřři cřłoweř řamōře, řdyřř wōn jenož řřje, byřřneřř wōn řarař abo wucřeř nebyřř.

We řnōteřřach, ř prawjřy řdyřř jebny pola řřřřwje niřmo dje, řeřřeřře řhjeřa. řa cřřneřře řař řari řubjřō; wona řo řhileřře, jako by řo řōždy dřen do řřomady walic řhřyła. řōn, řarjř wona řřuřřeřře, menowasche řo Mařřeniř řowar, řamjř pumpeřř, kiż řađřō wōřōřo dundařře a we řōrcřmi řřyđasche a přjeřře, řačř řo by ř řukomaj niřchřō dđieřřař. Wōn bje ř wudōwřom a mjeřeřře řřanu, přeřřu a řubōřřu dđowřku. řeřō pola nebjęřřu řhōjene, řuřř řane řřyno neneřřeřřu, dokeřř tak dořřo řačř řchřō řpōmni, řadny řōpeř na ne nebję pschřřōřō, a řōla bje pōbita a řřchędawana. ř řemjř bje Mařřeniř řřeřř tak řeni, řo, řdy byřřu řřōte ř řeřřeřř- řom ř neřřa padale, wōn řo neby řřhřiliř, je řeřřeracj.

W řřleř wřřy řudjio jemu: Mařřeniř řiberar řřeřřachu. řeřō dđowřka, řa přeřřna řeřřa, dđieřřasche řař neřřchęřeřř a domjareřō řōřřōđarřřwa řřwjeřřu řřadāřře, ale wona ničřō nemōřřeřře dořřōncęř. Wōno bje Mařřeja na pōřřeniřm. řunřřōcř našřymjř bje řeřřa na poli pōbřya a řebi trawu řa řu řeničřřu řōřu řōřřařa, řōřař řiřchjien we řōwarečř wulkeřř řrōđji řeřřeřře. Wōna bje řebi řřōřřu wele do řřwojeje přachřy nareřřadřa a duřř bje řej to řřemjo jara cřeřře, řeřō dla pōřřny řo wona přchř pucřu na řřōř, řo by řuřř wōřpōčřōwala a pschēmřřř řebi do wulke řhubenřřwo we řřwořřim domi, řak řōla ničřō dořřōncęř nemōřře ře řřwořřim dđieřřom a přōřřowāřřom. řuto domjare řhubenřřwo řej řak ř wřřōbř dđieřře, řo wuljřřře řřudna řařřakny. řako wona řřudna a přařō řam řeđjeřře, pschindje na pucřu řřwary a derje řřwōbleřřany pachōř. řōn wōřřa přchř nej řeřō a přařřeřře řo, řchřō řej je a da řo řnej do řřeřřow.

Wón bje kowarstł a nemjejsche runje Janeho mješta, hdyž by djjeło namatł. Wón bje s horow a bje w Delanezach był, dofelž bje štyschal, so tamny kowar pomoznika treba. Tón pak bje hžjom jehho mjet a duž chysche wón saso domoj. Weczor hžjom smjer- kasche, jako taj dmaj, Herta a tón kowarstł do wšy djjeschtaj a wšchelko we wšchej čjeztj a potziwoštj ry- čjeschtaj. Wón bje s jeje ryčow šhonit, so je jeje nan kowar, a dofelž so jemu to pschistojne waschnje teje holczi lubesche, pscht sebi myšlit, hdy by wona miš- terka była a ja s mišctrom był, to wjez by štla; a wona bje tak pschi sebi prajita, hdy by tułon pachol čyž do nascheje kowarnje stupicj, ja jemu rad byč pomhala kowacj. Wes tym bje Nowež Handrij, tak so tón kowarstł menowasche, prajit, so je jara hłobny a sprožny a Herta bje k nemu reka: hdyž čyješ s na- maj weczoreč, dha pój sobu k nanej, ale my ničjo nimamy, dyžli hornčst biernow. To ničjo newadži, prajit wón a djjesche sobu. Maleniz Bjetr pak bje dobročijnwy muž a wša teho hoszja s lubosziu horje. Wón sebi s tym welecjanstkim pacholom po weczeri to a tamne powedašče a weczor so miny, wonaj newe- djjeschtaj, tak. Naposleđt pak Nowež Handrij k staremu kowarez nanej praji: nebyč ja mohł pola waš wostacj a djjeło dostacj; ja widžu, so by je kowarńi wele wjezow ležt, kotrež čyebzja dohotowane byč; ja sebi žanu sdu ša to nežadam, dajcje mi jenož jjež, s tym budu spo- tojom. Wo šhwili bjeschtaj wonaj psches jene.

Nasajtra rano jara sahe tón nowy kowarstł hžjom we kowarńi šejesche a kowasche a klepasche, a te stare toka a radližy dohotowasche, kotrež hžjom dawno w ko- warńi ležachu a ša kotrymž bječu so ludžjo wele kročj prascheli, hačj hiščejen hotowe nešju. Ša nje- kotre dny bje wščitko hotowe. Njet tón kowarstł na- šhonit, so jene polo hiščejen worane neje, ani wob- šyte, hačj runje bje mješčejanstł hermant nimo. Ža nemožu pschładowacj, prajit wón k kowarez nanej, so tajše polo newobšyte wostane a k temu macje tež wulki kručj stareje pastwy a pušziny; to mohli wy k polej čjiničj, ale wono dyrbi so nasymu stacj, so brošda psches šymu leži a hniše, so mohle so naljeto bjerny tam šabžecj abo wows wšpocj. — Ach! ščitó nam to woddžjela; štonasche kowar, to by žakosne djjeło byto. Ša čžu to djjeło čjiničj, wotmolwi Nowež Handrij, hdyž sucht čjaš wostane a nesamersne, mi to wešelje čjini. — To wešelje čžu tebi popščecj, prajit Bjetr so šmjejo a djjesche do korciny na palenz. Žato bječu na to hiščejen suche dny a we kowarńi žane nusne djjeło so nenamata, djjesche Handrij s motyfu a s kopacjom won na polo, a djjeskasche pilnje. Wón ryčjesche s jenym burom, kiž to prošne polo wobšy a ryčjesche a kopasche tu pušzinu. Ša tydžen bje wona wobrocjena a s štu- bokimi přecjiznizami a pschjerowami pschčejehnena, so

by w šymi woda wotbježata. Žato drusy kročjenjo to štufowanje teho žuseho pachola widžiču, šmjejachu so wont; ale dolho netrajesche, dha nječisti prasachu: hšupy wón neje. Woni dobwwachu dowjerenje k temu nowemu kowarstlemu a pschineschju swoj grato do ko- warnje, so mjejesche wón wobej ruy polnej djjeska. Wón stawasche rano sahe a bje s djjekom husto hotowy, preby hačj kowarez mišct s toja pschindje. Tón pak, jako tu pilnož a nepročiznož šwojeho pomoznika widžišče, kiž žanu sdu neberesche a tola wščitko šwoje djjeło na najšpe wobštara, šapocza so šwojeho prošnohodbjenja hanibowacj a pschindje byš a dyš šaso do kowarnje a pomhaje kowarstlemu jow a tam. Najwešelišča pak we žylm domi bje Herta. Jeje ličy so čjerweneschte psched wešelom, s lošctom wona šwoje domjaze djjeło wobštarašče a jej so šdasche, jako by nowy lejpschi duch do domu pschischoł.

Tak so šyma miny a na jutry Maleniz Bjetr, kiž so hanibasche, kowarstlemu ša jehno newustawate djjeło jenož jjež daj, k Handrijei praji: jow mač ty šwoju sdu, ty šy ju sebi berje šakžuk. — Dyrbju ja hieč? praschesche so tón. — Nje, wotmolwi kowar, ty mo- žeš vola me wostacj tak dolho hačj čyješ; jenož dyrbiš ty sdu bradž. — Na to djjesche Handrij: miš- tre, ja byč wedžit, tak byščeje sebi tu sdu ša mne šalutowali a ja byč tu pódla wostacj mohł. — Rak dha? praschesche so tón. — Dajcje mi Hertu, rečny Handrij; ja šym dobrych šarschich šyn ž neššym šhudny. — Šepscheho šynka sebi kowarez Bjetr žadacj nemó- jesche a teho dla wón praji: moje dla, jenož so Herta čže! — Na to padje Handrij staremu kowarej wo- tolo štije a šhwatasche do hróžje, hdyž Herta šwoju šofyczku dejesche a praschesche so jeje, hačj čže jehno ša muža mjecj. Herta pak šakta s dejenjom a šajt dónčzku na bok a wotmolwi s hanibčijnwym šacjer- wenjom: Handrijo, nemje so mnu šwoj šmječ; ja šym šhuda holža a ščto dale, to ničto newje. Han- drij pak nedasche sebi ryčecj a dolho netrajesche, dha wona praji: Šaj.

Žato to wešne holžy štyschachu, so šaj tón žyž kowarstł a kowarez Herta nawoženja a newešta, dha wone šawšije polne to a tamne, tajše a hinajše kle- šfachu. — Ša tš nedjelje pak djjesche Handrij se šwojei neweštu do Welecžina k šwojemu wujej, kiž bje jehno šorminda był, a šbeže sebi šwoje šamóženje, 400 tol. penes, a po krotkim bje kwaš. — Tón młody kroč- cjanstł kowar mjejesche njet djjeska doš; nowe žiwenje wotuczi we jehno domi a wón rjane penesy warbowasche. Wokoło Jana šup wón drewo a wutwari staru ko- warnju. Wot tyč druhich penes, kiž mjejesche, šup wón nješčto polow a šukow tunjo. Še pola wotšlaba wón šwjeru, te šuki pohnoji wón s popelom, k temu šajit wón krumicžku k šofycžy do hróžje, a wy byč-

cje wdzięczny dyrbelst, tak wesela a pełna nseti Herta bjesche.

Jako te pola renje nesechu, te lufi rjane syno dawady a jedyn króej wjazy, dyżli preby; jako Handrij djeciel sypjesche a hyschčen jenu kruwu sebi kupt, dha Knoczenjo słowy tschaszchu a mjenjachu: słupy wón neje! a sapoczachu jedyn po druhim cjiniej kaj wón. Też se starym kowarjom bje so wulle pschemienenje stako. Wón we kowalni a na polt sobu pomhache, we korejmi wón nebie wjazy widzięć a k hlamarej, hdjež bje wón preby po zlych dnjach sydal a swoju trubku furit a jenu schlenju po drugej wupiwat, wón też wjazy husto nepschindje. Jeho dla ste huby hnydom prajachu: tón wbohi Bjetri! woni jemu niczo wjazy nedawaja, wón dyrbi djelacz a jemu so slje dje. Ale kóždy, kiz k mladym kowarezom pschindje, widzijsche, so temu tak nebie. Handrij a Herta se swojim nanom derje a lubosnje wobkhdzjeschtaj, a tón, hdjež won pschindje, swojej dzieszi jara khwalesche a swjebesche, so djieko je wulle johnowanje.

Majspodzjimijsche pak bje to, kak so Knoczenjo pschemjenjachu. Pschi spoczatku woni na Handrija móznje swarijachu a djachu: tajsi wóshrimz, tajsi zuly slipež naš nebudje wuczić, kak mamy woracz a pola djelacz; blaj! wón dze wscho nowe cjiniej, wón hžom budje widzić, kak so jemu pónidje, wón tam pschindje, hdjež huby a kury feru. — Jako woni pak se swojtimaj žiwymaj woczomaj widziču, so so jemu wscho derje radjesche, so jeho słuboko worane pola rjane žnje nesechu a so jeho kóždoljemje pohnojene lufi wjazy syna mjenjachu, dyżli kiz, dha woni womelknychu a rosomnjschi djiechu k nemu a praszachu so wo radu. Handrij pak bje kóždy čas swóntny a hotomy dobru radu dawacz, hdjež mojesche, a s ruku pomhacz, hdjež bje nusne. Do korejmy na palenz wón ženje nethodjesche. Ale nedzeliu dzjesche wón k temu a druhemu sushodej, kotrehož bje fa rosomneho muža spótnak, abo rycesche s luidzim, hdyž psched duremi sebjachu. Schtō jeho najbole merjasche, to bje to po proschenju khodjenje djiecji. Wón dowedje Knocjanow, so bychu wele ljeptschi byli, hdyž bychu swoje djiecji k djieku djerželi abo je njehdje pschistajili. Husto dyrbjachu woni wot neho to pschisłowo slyschecj: Knoczenjo wschity po proschenju khodija, hiba jich duchomny, wuczet a rychtar niz, a to dokelž žane cjinije nimaja. Wón nesafta prjedowacz, so je to haniba fa žyłu wes a so to wullu schodu pschineke djiecjom, hdyž wot mladostje sem wufnu prójno khodiec a so pschiwuczuja k nerodnemu, ljenemu a besbóžnemu žiwenu a so to treba neje, hby bychu jenož chyli swoje pola ljepe hladacz a woddjelacz.

Tu a tam tajse słowo na dobru tolu pabje a ludžjo sebi jeho napominanje k wutrobi berechu, ale weischi djiel wosta pschi tym: tón wóshrimz nam niczo roekasowacz nima; a swarijachu na neho!

Handrij pak nesafta prjedowacz a napominacz a mjenesche: jeneho schtoma dla hola nepane. — We domach Knocjanow knezesche wschelta nečistost a neroda, swada a nejednota. Jeho dom bje dom Boži. We nim swjecjesche so wschitto wot cžistostje. Wón a Herta žane neduschne słowo hromadje neryceschtaj. S lubosnym waschnjom wonaj so setkaschtaj. Dwie dzjeszi bjesche jimaj Bóh wobrabžik, kotrejž bjeschtej jeju weselje a radož. Kóždu nedzeliu wonaj se mischi khodjeschtaj a domach wonaj słowo Bože cžitaschtaj we wschej mudroszi. Rano sahe stawaschtaj a weczor posdaje do kóža khodjeschtaj a bjeschtaj pschi tym pschezo weselaj a spofojnaj. To bje waschnje pola mladych kowarez a Bože johnowanje bje wschudjom pola neju.

We Knotezach pak hinajjsche waschnje knezesche. Žyrtej bje prójna, ale korejma wjecjnje pótna. Žow sydachu mužoj a khartowachu hač do polnozy a pijaču slynje. Žony se swjatym weczorom lehnycj dzjechu a myslachu sebi, so jim Ital swinje wase. A kaj je, so piwo raby fa pičokku wonja a kajiz je koren, tajsi je wuforen, tak tež tón mladý knocjanški lud wschitte nekymansktwo cjerjesche, so hač do dwanacizich hromadje wobjesche a se spiewanjom nehornych žortnych khjerluschow so slyschecj dawasche.

To wschitto so Handrijei nelubesche a wón na to a tamne mysljesche, kak by so tajsemu nesufukowanju najljepe wotpomhacz móhto.

Jenu nedzeliu sedjeschtaj Handrij a Herta hromadje fa blidom a wón sapocza: ja wjem, Herta, kak by so tajsemu hučenstwu we naschej wšy wotpomhacz móhto. Ja sym hžom wele tudy w Knotezach wuwelk, ja džu tola hladacz, hač nemóžu mčody a stary lud k ljeptschemu waschnju wobroczić. Ach! wostaj to, praji Herta, ty sebi s tajkim cžinenjom lutyh nepschecjelow cjinisch a tola jich nepoljeptschisch. — Oh, wotmolwi Handrij, to mi niczo newabzi. Jedyn so nepschecjelow bojecj nesme. Čži mudrischi a rosomnjschi so tola spótnaja a su mi dobri. — Schtō dha džesch cjiniej, prashesche su Herta. — Ja džu so fa gmejnsleho wajchtarja pschistajicj, dzjesche wón. — Herta pak to fa wullu hanibu djerjesche, so by Handrij, jenny muž, tón samóžity kowarški mischt, wowšy nóžny wajchtar byt. Jeho dla wona praji: ty tola nebudjesch, Handrijo, a dzjesche se žitwy a pkafasche.

Na pónizny bje gmejnska hromada a, dokelž bje stary wajchtarez Jurij wumret, dyrbesche so nowy wajchtar wufwolicić. Dwaž byschtaj raby tu slyžbicžtu mjeloz; jedyn žadafche sebi 30, tón drugi 25 tol. Duž postaje kowarez Handrij a reknj: ja džu tu slyžbu na so wfacj; ja džu wam darmo slyžicj, wy mi netrebacje žanu sdu dacz; jenož jene sebi wucžinju, so mi slyubicje, so dječje tón hrosny pucj psches wes nalsjeto poredzić. — Wschity so wulyschynje spabjwachu, so dže mischt kowar s wajchtarjom bycj;

ale ta wjez so jim lubesche, so jemu netrebachu žanu
sou daci, a tón pucj wo wšy poredžicj, to chynchu raby
sejnitc. Duž bu Handrij sa wešneho a nòžneho wajch-
tarja po- a pšhštajeny.

Na wecior pšhšindje wón domoj a pšhineše wajch-
taršu trubu sobu. Herta pak pšafasche, jako to wuhlada
a neryčesche žane šlowciko, pšchetoj wona bje jara sta
na to. — W džešacjich džešesche kowarez Handrij a
wša swoju trubu, so by prjeni tróčj swoju nowu službu
wobškarat. Pòskuchaj, praji wón k swojej žoni, šhto
budu ja ludjom trubicj. Za pak bje wobuzna a ne-
retny nicjo.

Děšach wo wšy bje korcžma. Wona bje djenka
polna; knoczenjo pijachu a šhartowachu a šarowachu
kam, so to na nicjo podobne nebje, wššak bjechu
pòsnizy. Handrij djeržesche šwój roh blifko k wòknam
a trubesche tak šylnje do neho, so wššitzy, kiž wo
šlwi šedjachu s lawkow horje slečjichu a šo štróžichu,
a šwarjachu na teho noweho wajchtarja a klijachu a
šakowachu wššitzy do hromadny. Handrij pak, jako
bje džešacj trubil, špjewasche wòšše tule šhtucžku:

Wššak žykeš prošna a korcžma polna je,
Duž w knotežach wššo wopak bje.
Muž pšči šhartach, žona domach wo nusy je,
We domi na šhjebi pobračuje,
Duž šlyššich tu lute šforjenje
A mašch lute po prošhenju šhobjenje.
Džešacj je biko!

Tu šhtucžku špjewasche wón po žylej wšy. Žony,
kiž hiššeczen do šoja nebjechu, a te kiž hižjom lejachu,
šfočjichu k wòknam a jako to špiewanje šaklychachu,
prajachu pšči šebi: tón nowy wajchtar tym našchim
nerodnym mužam renje piška. Tak je prawiel! Tež
Herta šo šmiejesche, jako šwojeho muža tajše wjezj
špjewacj šlyššesche. Ale cji we korcžmi šawtowachu a
klijachu a šarocjachu šo: temu čžemy pucžje pokasacj;
neč jenož šašo pšhšindje, my jecho nabijemy. To pak
bje š hubu šjelene; woni bjechu wulzy hubašoj ale
wopravdžt bjechu woni jara bojašni. Duž bje wetschi
džiel prečj s korcžmy, kaž by jech wichor wšak, a jako
šidnacžen bješesche, jenož tijo s korcžmarjom sa šlbdom
šedžichu a šhartowachu. Duž nowy wajchtar šašo sa-
trubi a po tym špjewasche:

Tijo hiššeczen šedža a šhartušu,
Čžecje wy wewžicj, šhto woni šu?
W dwanacžich ja jich menuju. —
Šidnacze je biko, —

Wón ma čžerta, wón je tajši a šinašst, prajachu
št tijo dobrí bratšja a korcžmat. Wón wopravdžt, hdyž
tu wòštanemy, našče mena po žylej wšy wuwòla, a
tak s bojošžje domoj šhelpachu. Na druše ranje pak
šo šoždy prashesche, šhto dža šu cji tijo byli a dokšo

netrašesche, dža bjechu jich mena šhudane. Handrij
pak wobtwerdžesche: hdyž jich šašo trečju, dža ja jich
mena menuju.

Hracžy pak a picžy djeržachu mudru radu a wob-
šanknychu, so čžedja do korcžmy hiečj a šwjezu hašnyčj,
hdyž bubje wajchtar k korcžmi šo bližicj a tak jecho ššebacj.
Šljetrote žony pak bjechu to šlyššate a, dokelž bjechu
Handrijej dobre, to wobšanknenje tyč knicžomnikow
pššeradžite.

Na wecior teho dla, jako Handrij k korcžmi pšhšindje,
je tam čžma. Hracžy bjechu čžinill, kaž bjechu to
wotryčželi a šwjezu hašnyčl. Handrij pak trubesche
kaž hewal a špjewasche:

Wy lubi racžy šwjezu brje hašnyššesje,
A mjenicje, so wajchtar tuto šhonicj nebudje,
Wón pak to ludjom powedžicj čžje —
Džešacj je biko!

Tak wón po žylej wšy šhobjo špjewasche. Wššitzy
šo šmiejachu, cji pak we korcžmi klijachu a sa nim
wòlachu a šwarjachu, napòšleš pak domoj šhwatachu.
Šidnacžič, šp. šjewa. wššna. Pa. taja wššnyčj hysšš-
šowarez Handrij knocžanow wot wulkeje nerody a wo
nòžneho šhdanja we korcžmi wššit šhartach a palenzu.
Še šwojimi šmješčnyimi šhtucžkami wón tyč nerod-
nyč do bojošžje štaji a tyč rošomnyč šweššell. Druš
wecior, jako po wšy šhobjesche a trubesche, wuhlada
wón hólzy a hólzy šo hromadžje wobžicj a we jenym
šucj hólza s hólzu štejo. Duž šaspjewa wón:

Kurwarjo boja šo šwjetkeho dnja,
W nožy šo wòłoko waleja!
Dyrbju jich mena wam prajicj ja?
Šidnacžen je biko!

Pšhšichodne ranje šo wššitzy wo wšy woprasho-
wachu, šhto štaj bykaj. Handrij pak to nepraji, ale
wobtwerdžesche, hdyž jeju šašo trečju, dža ja jeju meno
wješžje praju.

Na tajše waščnje redžesche šon nowy wajchtar
swoju weš wot wššelateho nešmanštwa. Najeto bje
pucj pššes weš renje wuporedžany a wššitzy šo na
tym šweššeliču. Najšòle pak šo wššitzy na tym šrad-
domachu, so wššo šlepe štejesche a džešesche. Mužoj
wòštachu pšeknje doma; žony doštachu wjažy lóššta
k šwojemu šhospodarštwu; dječiči buču k dječku a k
ššull djeržane; młody lud bje we potžiwòšzi a čžištož
živy, a we žylej wšy kčžejesche šbožje a žohnowanje.
Jako bje šeto wòłoko, bje šo wššitko w knotežach
pššemenjašo. Šašo na pòšnitzy pak bje gmejna hrom-
majje a mješesche gmejnskeho priòdštejerja wušwòllicj,
dokelž njetžišči wòštupicj mješesche. A koho woni wuš-
wòllicu? Ššwojeho dotalniššeho nòžneho wajchtarja.
Šenòššnje šo žyša gmejna sa to wupraji: šowarez
Handrij dyrbi našch priòdštejer byčj. Wón pak, hdyž

tež so trochu wobarasche, to fastojnstwo na so wsá a
ničtó so bóle nesmjesešče, byžli Herta, jako wón
wečor domoj pschińdže a jej powedakče, kajke domje
renje je pola gmejny namakaf. A hišćezen dženka
šhwala knoczenjo swojeho mudreho a rosomneho přjód-
šeterja. Wón hišćezen swoje přjódšeterstwo je žoh-
nowanjom wedže — jelt neje wumret.

17.

Ljepe je doczafacž, hač pohwatacž.

Bampučej Michal s Kuntworž, dobra duscha, ale
ntž jara mudry, bje k wojakam pschišćot a mjejesche
nedawna wachu abo straž pola jeneho hrodu w Draj-
džanach, hdjež jedyn zusy wójwoda bydlesche. Wój-
woda? Wóh wje kajke je to swjerjo, mjenesche Michal
šam pschi šebi, a ničtó jemu tež nebjie prajit, so je
to wulki knes a nimalje sčtož kral. Jemu bje pschi-
kafane, hdžž knes wójwoda nimo pónžje, so dyrbi
präsentrowacž, t. r. swoju iselbu do rukow wsacž a
jeho s tym po wojeršku postrowicž. Wofoto hrodu pak
bje wschiško melcjo a nebjie žana duscha nihdžen wt-
džicž. Michalej bje so šmercž wostudžilo, a wón ne-
wedžišče, sčto sapoczeč. Duzy šem pak bje šebi sa
nowy šljeborny kofbašy a zašku kupit. „Ach njest tu
tola ničtó nepšchińdže, praji wón k šebi a staji šlantu
na bót, wuceže swoju kofbašu a zašku a sapocža šjež.
Wón bjesche runje w nailjepšim dželst, dža šjesche
s jenym dobom jedyn zusy muž w selenej dražat pschod
nim. — „Sčto ty šjesč?“ — „„Nó! šhubajče wsčaf
tola.““ — „Krupjanu kofbašu!“ — „„Nje, ljepe.““
— „„Howjasu?““ — „„Nje! hišćezen ljepe.““ —
„Dobru?““ — „„Haj! šhubane!““ — Tón žortniwy
wojak so wójwodit polubi a wón rekný k nemu: „ale
njest šhubaj, sčtó ja šym.“ — „„Hajnit?““ —
„Nje, ljepe!“ — „„Semjan?““ — „„Nje, bišćezen
ljepe.““ — „„Wójwoda?““ — „„Šhubane!““ — „Nó,
dža djeržče mł kšjesse, rekný Michal, moju kofbašu
a tule kulku zašty, dokelž mam pschikafanju, so dyrbjú
präsentrowacž, hdžž wy pschińdžecje.““

18.

Šubancžko. 6.

Šubaj, šyli mudra šłowa,
Sčto šo w mošich šłowach ššhowa!
So je wležka mersaja,
To cji praju do přjedka.
Šdyž cje sčtó s nej šwešell,
Dža cje hrebe w wutrobi;
Džiwno pak, so hdžž ju mašč,
Šhubicž ju šel nežadafč!
Štere šłožišč starož wsčhu

Ma to, so by doššł ju!
Je pak potom došyta,
Dža je precž, kaž šhubena.
Njest mi praj ty šajna šłowa:
Sčto šo w mošich šłowach ššhowa!

19.

Šhofejowy špjetw.

D, šhewceje! barby bruna jušča,
Šhofej tež tvoje meno je,
Njekotra šakrafnena dusčka
Po tebi lačžna šdyhuje;
D, jušča juščfow nailjepšča,
Žychortjowa šotšicžka,
Dže je kut, hdžž cje nesnaja?

Šhofejo! lubošž wschitkich lubžš,
Žych kralow, knejich, prošerjow,
Kaž w hrodach, tał najniššej budžš
Mašč šwojich šwjernych cješerjow;
A šy tež bljedy, cšenkuschš,
To wschitko ničjo newadžš,
Wšchón šwjet cje tola wukhwakt.

Šhofej! ty šylne požabanje
A wulka cjašow potreba,
Sčtož šlyšči tvoje pluskotanje
S tej brunej šhany do nopyta,
A nešli šopat šakarfki:
Tón šo kaž s nowa narodžš,
A po wschjedž šmyslach šwešell.

Duž tež s tej dobrej brunej wšchú
Džen šapocžina cšlowestwo,
Kaž bóršy s toža krotku drožu
Je do žiwensa šupitko;
Šhofej! itč wele wofaja,
Kaž rano wocžš wocžinja,
Šhofej je přjenja myšlicžka.

A kajšich wedženštwow je treba
Žón šłódný pjeńje hotowacž!
To žónšku do wječnosšje hreba,
Šhžyt it sčtó we tym poruk dacž;
Muž drje wsčaf tež žón nawari
A s šhjetrej cješžju wobšejš,
Tu žonu pak nepšchetrechš.

Tež prawa žona s lubošnosžju
Wje pomhačž jeho šlabošš,
Šhžyt žón s cžim šepškej rycžnitwošžju
Do rjanej šchalšš poredžš,
Tak, nečž tež trochu jecžny je,
Nečž knjetka šchalžy psches njón krje,
Wón — s lubošžju šo wobšuhne.

Net husto bał kłosej hamlutt
Móz wutłym, duchoj kichidleska?
Haj, cjasno wulle myslje, skutki
Eso pscht kłoseju narobja;
Wón wunamfanjom babenz je,
A do myslje czi pschivedze,
Schtóż dwazyjom so nedzje.

A kasje pscheczelstwa wón ljept,
Hdyž pscheproscha so na schalku!
Eso twerdžja luboż ljedom schezjept
Pscht pivi, wini, palenzu;
A je schto pobja k tunkanju,
Esmješch sapalcj; sej trubczjczku —
Kaf szejebaja jon k radosju!

Kaf jónstich jasyf tehdy neidze,
Kaf jórł so rym powesjow,
Hdyž prawe towarstwo so seidze
Kłosejowych tych koscjczkow;
Ja wobwertlivosz jasyfa
Eso psches tu brjezczku powetscha
A stowa masnje wulecja.

Sa to pał na nim nejsu pft
Eso ludžo lóhny bankerot,
Eso nejsu peni pscht nim bft
A waleli so, kaj tón stót;
Na pivi, wini, palenzu
Pał nsechtójkultj k hanibru
Eso kłory pft, haj k proschertwu.

Duž neswat mujo jonu twoju,
Hdyž iskrócj sa džen semele,
Hlaj, słaboż noby kóždy swoju —
Wot jónstich tale netwóhne;
Kłosej jbyn jona lubuje
A absolut jon hotuje
A tej sa kroschl postlene.

D derje pał, hdyž do kłosela
Eso muzej, jont jenat chze;
Hdyž w roli psches te krept seja,
Tam žwjenje je žbzane;

Łym słódba, husta smetana
A mózne dulje zofora
Nech nihdy na fal nebija!

20.

Wjesny bur bu praschany, kaf je so semu tola pscht
tych czejtich cžahaniach wscheltich tych wojakow w san-
djenej wójni schto a kaf je so wošebje k Franzowami
wobencj a szejecj móhł. D to žana nusa nebje, wol-
molwt wón, wont bjechu kaj dzejczi! Nd, to je tola
stoty djetw, ale prajeje jeno, po cžim dha bjechu wont
pscheczjwo mam, kaj dzejczi? Mj nó, wont chychu wschitko
mjecz, schtož widjichu! wotmolwt smjejo schbašt
burft.

21.

Dobra rada.

Esy srudny, luby pscheczelo,
Dha radju, so by modlt so;
Rajtyšchultscha ta srudoba
Psches modlitwu so pomejšča.

Esy myslje dobrej' wešetej'
Dha radju, so by spjewal sej;
Wscha našča radosz wutrobna
Psches spjewanje so powetscha.

22.

Łjeni je wobidny.

Wudžjelak bje kowarez mišchew dwje radlčzy.
Katarez Jan kupi jenu; tu druhu pał cžšny mišchew
do kuta. In pobjeza sersawz, dokelž tam isi schtwór-
cžny ljeta lejesche preby hacj ju Waskalez Wots kupi.
Kaf so Waskalez Wotsowa radlčza džiwasche, jako ju
Katarez Janowa duzy na rolu doszjeje: Kaf sy ty
tola tal rjana, luba kotra! praj mi wschal, schto cje
pał shtadlowal a wupychil je? Eso swjecjšch mž
schyihel! Ja so sama psched sobu hanibuju a boju.
Katarez Janowa wotmolwt: „Nejšym prošna ležala,
šym pilnje dželaka.“ Łjenoz cžini wobidnych.

2.8° 141

Wschodzenia

Prótýka

Ja Szerbow
na lieto

1857.

С nastadem macizy serbskeje.

W komissii w Szmolerjowej knihaini.

W tutym 1857^{ym} ljezi po Khrystufu, kotrej 365 dnjow wopschija, liczi so

ot smorenja swjeta	5806 ljet,	wot satojenja budyſkeho taſchaniſwa . . .	637 ljet,
ot muſtajenja julianskeje protyſi	1902 "	wot ſpocjatka reformazije	339 "
ot czerpenja a horjeſtacija Khrystufoweho	1804 "	wot naroda krala Jana	55 "
ot ſpocjatka ſſcheszjanſtwa we Eſerbach	892 "	wot satojenja macijizy ſerbſkeje	9 "

Zyrkwinske ljetne ſnamenja.

W poredjenej Rehorjowej protyſy.	W starej julianskej protyſy.
XV . ſtota liczba	XV
IV . epakty	XV
XVIII . wobwod ſlónza	XVIII ,
XV . rómſte danſke cziſto	XV
D . piſmit nedzjelſi	F
4 . nedzjelje po 3 kralow	2
12 . haperl. jutrowniczka	7 . haperl.
24 . nedj. po ſwj. trojizy do 1. adv.	26 .

Schtyri ljetne czaſy.

Sapocjatł naličca: 20. mjerza, 4 hodj, 24 min. popotnju.
 • lječja: 21. junija 1 hodj, 5 min. pſchipočn.
 • naſymy: 23. ſeptemb. 3 hodj, 13 min. rano.
 • ſymy: 21. dežembr. 8 hodj, 56 min. wječor.

Schtyri kwatembry.

W poredj. Rehorjowej a w starej julianskeje protyſy.
4. mjerza . . . . . Reminiſcere . . . . . 27. februara,
3. junija . . . . . ſwj. trojizy . . . . . 29. meje,
16. ſeptembra . . . . . ſſchiza . . . . . 18. ſeptembr.
16. dežembra . . . . . Lužije . . . . . 18. dežembra.

Saczmiczje ſlónčzka a mjefaczka.

W l. 1857 žane ſaczmiczje mjefaczka nebudje, tónčzko pak ſo dwójzhy ſaczmj.
 Prjene žyłe ſaczmiczje ſlónčzka ſmjeje ſo 25. mjerza wječor a budje jenož we wetschim dzieli połnožnjeje i ſredžnjeje Ameriki a w Auſtralijej k widženju.
 Druhe ſaczmiczje ſlónčzka 18. ſeptembra rano budje ſo widzicj dacj we połnožnoranſkeje Afrizy, we žyłej Afriſkej i we wetschim dzieli połnožnoranſkeje Europty. We liſpſtu to ſaczmiczje pſchetaſe, hdyž ſlónčzko ſſhadzjeci cze.

Jutrowna tabella.

1858 4. haperleje.	1863 5. haperleje.	1868 12. hap. pſch. l.
1859 24. "	1864 27. mjerza pſch. l.	1869 28. mjerza.
1860 3. " pſch. l.	1865 16. haperleje.	1870 17. haperleje.
1861 31. mjerza.	1866 1. "	1871 9. "
1862 20. haperleje.	1867 21. "	1872 31. mjerza pſch. l.

12 nebeſke ſnamenja.

 boran,	 law,	 tſſelnit,
 byf,	 knežna,	 koſorožt,
 dwojnita,	 waha,	 wodny muž,
 rał,	 ſchorpion,	 ryby

W ljezi 1857 knezi Venuſ.

Stoljetna protyſka praſi, ſo ſu te lieta, we kotrychž Venuſ knezi, bóle mokre džiſi buče a druhdy kſjetro cjopte. Naličeto poſdžje pſchidže, ale je jara rjane a hoſi wſchitkim plodam.
 Hdyž moſtra w naličju doſho neje trala, dha w ljezi cjoptota ſziehuje; jeli ſo pak we naličju doſho deſchadžitoje wedro je, dha w ljezi bučota naſtane, ſo bur malo kopow nawjaſa.
 Naſyma je ſ wetskeho cjopta a rjana, ale ſredž novembra ſemja ſamerſne a do hód wſazy nerotaſtaje.
 Syma je pſchi ſapocjatku ſrjenje buča, pſchi tónzu pak moſtra, ſo wulke deſchadžiti cžlowekam a ſtotu jara ſchodžja.
 Naličny ſyw byrbi ſo ſ cžjaſom wobſtačaj, do-

tež jemu bučota ſchodžicj móže, ale kóždy hladaj, ſo ſwoje žnje mokroty dla beſ ſchody domkhowa. Rožka a pſchenža nebudzetej ſo derje radžicj, budžetej pak rjanej w ſlóni. Wot ſadu wele neroſže. To lieto ma wele hri-manjow a ſylnych deſchadžikow, wele rybow a malo ſornow.

Abbreviatury abo pſchifrótsenja ſłowow.

○ ſlónčzko,	ſſh. pop. ſſhadženje popotnju,
∩ mjefaczł,	ſſh. dop. ſſhadženje dopotnja,
☾ poſny mjefaczł,	ſh. pop. khowanje popotnju,
☾ poſleni bjertliſ,	ſh. dop. khowanje dopotnja,
☾ mlody mjefaczł,	hod. hodžina,
☾ prjent bjertliſ,	min. minuta,
	* ſtoſne wiki.

1857. Januar, wulki różk, ma 31 dnjow.

Mieściznowe
přehmjennje.
Wedro.

Hermani a
řtome wiki.

Tydjenje a dny.	Poredjena protyka.		Stara Juliansta. Dezember 1856.	☉		Střelce Januella.	☾ řth. řhow. hod. j. min.
	evangelsta.	katholsta.		řhod. j.	řhow. hod. m.		

Tert dop.: Łuf. 12, 5—9. Pop.: Matth. 16, 24—26. Přim. 102, 26—29.

1 řchtw.	Nowe lěto	Nowe lěto	20 Ignaza	8	7 4 1		10 12
2 pjatk	Matcharja	Makaria	21 Julia	8	7 4 1		11 36
3 řobota	Kařkypra	Genowefé	22 Anastasije	8	7 4 2		řth. dop.

☽ Přieni
řiertliř 3. jan.
přchipotnju 1
hod. j. 1 min.
deřejř, wjetr
a řnjeh přchi-
neře.

- 1. Řiwř.
- 6. Boroj.
- 7. Něřwazje
blo.
- 7. Wart (łane
wiki.
- 12. Kafezj.
- 24. Budyřřtn.
- 26. Řinsbort.
- 26. Řamburg.

☉ Pořny
mieř. 10. jan.
dopotnju 9 h.
55 min. po-
kaže na jasně
wedro a mer-
řnenje.

☾ Pořt.
řiert. 18. jan.
rano 5 hod. j.
40 min. ma
řnjehojte a
wjelřřkojte
wedro.

☉ Mřobd
mieř. 26. jan.
rano 0 hod. j.
15 min. po-
kaže na řymu
a řnjeh.

Stoljetna
protyka.

Wot 1. řač.
do 3. budže
pomrocjene
nebj. a řrienjo
řyma; wot 4.
do 6. wulke
deřejřři, wot
7—9. řrienja
řyma, 11.
deřejřři, wot
25. řač do
kónza neřta-
ne wedro, ř
wjetro, se
řnjehom a ř
řurjawu. ř

Burřke
prawidła a
přchřřłowa.

Šchtóř wo-
puřřeji Baha,
wopuřřeji
řam řo.

Wtroba je
maķe polo, ale
wjřo na niu
roře.

Šchtóř prošu
lutuje, řwoju
mořřeh wob-
řrane.

Šyřli přřeni-
za, dħa beř ko-
řurwju řo ne-
njeřřeř.

Mačj
Se wřřudjom
řnacj.

1. tydžen. Dop.: Łuf. 2, 33—40. Pop.: 1 Mřřř. 17, 1—4. řef. 45, 5—7.

4 ned. j.	po nom. řerj.	po new. řerj.	23 4 adw.	8	7 4 3		1 0
5 pón. j.	Simeona	Telesfora	24 Ğad. a řerj.	8	7 4 5		2 28
6 wutora	2 Ğoch řrat.	Er. 3 řrat	25 Bój bjen	8	6 4 6		3 55
7 řreda	Juliany	Bójřdara	26 Bój mačj.	8	6 4 8		5 25
8 řchtw.	Erharda	Severina	27 Ğerjey. mart.	8	5 4 9		6 47
9 pjatk	Zařarijařa	Juliana	28 2000 mart.	8	4 4 10		7 54
10 řobota	Ğřejřjomjera	Agathona	29 new. dječji	8	4 4 12		řth. pop.

2. tydžen. Dop.: Łuf. 2, 41—52. Pop.: 1 Mřřř. 28, 10—17. Př. 139, 7.

11 ned. j.	1 ned. j. po 3 řrat.	1 n. po 3 řrat.	3 Ğed. j. po řob. j.	8	3 4 13		5 18
12 pón. j.	Reinholba	Arkadia	31 Melanije	8	3 4 15		6 41
13 wutora	řilaria	Leontia	1 1857	8	2 4 16		7 57
14 řreda	řelira	řilaria	2 Šyweřtra	8	1 4 17		9 12
15 řchtw.	Bohumřera	Řawowa	3 70 japořřt.	8	0 4 19		10 23
16 pjatk	Erđmuthy	Marcella	4 Ğeofanta	7	5 9 4 21		11 34
17 řobota	Antonia	Antonia	5 Malachijařa	7	5 8 4 22		řth. dop.

3. tydžen. Dop.: Jan. 2, 1—11. Pop.: 1 Mřřř. 50, 15—52.

18 ned. j.	2 n. p. 3 řr.	2 n. po 3 řrat.	6 Ğřoch řrat.	7	5 7 4 24		0 45
19 pón. j.	Řriřři	Kanuta	7 Ğaw řřen.	7	5 6 4 26		1 55
20 wut.	řab. řebařř.	řabiana	8 řurřa řr.	7	5 5 4 28		3 10
21 řreda	řanřje	řanřje	9 Bohumutha	7	5 4 4 30		4 24
22 řchtw.	Winřenza	Winřenca	10 Řehorja ř.	7	5 3 4 31		5 37
23 pjatk	řharity	Marije řłubeņa	11 Ğeodofia	7	5 1 4 33		6 42
24 řobota	řhimotheja	řimotheja	12 Łaziana	7	5 0 4 35		7 33

4. tydžen. Dop.: Matth. 8, 5—13. Popotnju: 2 Mřřř. 34, 4—10.

25 ned. j.	3 ned. j. po 3 řrat.	3 n. po 3 řrat.	13 1 n. p. 3 řr.	7	4 9 4 37		8 11
26 pón. j.	Bořkarpa	Bořkarpa	14 řaķeja	7	4 8 4 38		řth. pop.
27 wut.	ř. řryřřt.	řana řryřřt.	15 Řaw. řh.	7	4 6 4 39		6 31
28 řreda	Řarolinj.	Ğerilla	16 Marcella	7	4 5 4 41		7 57
29 řchtw.	řheobalba	řrancza řal.	17 Antona	7	4 3 4 43		9 23
30 pjatk	Abelgundj	Řartiné	18 Athanařije	7	4 2 4 45		10 49
31 řobota	Řirgilla	Řětra Řol.	19 Makaria	7	4 1 4 47		řth. dop.

Tydjenje a dnj.	Poredjena protyfa		Stara julianska. Januar.	☉		Mieście pścieńje uie.	☾ ffh. fho. hob. m.
	ewangeliska.	katholiska.		ffhob. m.	fho. m.		

5. tydzeń. Dop. Matth. 8, 23—27. Pop. Jozua 1, 7—9.

1		4h. ro 3fr.	20	7 40	4 48		0 15
2 pónbdj.		En éřz Marle	21	7 38	4 50		1 42
3 wut.	Blazija	Bwazija	22	7 36	4 52		3 10
4 freda	Beroniki	Handr. Kors.	23	7 35	4 53		4 34
5 schtw.	Agathy	Agathé	24	7 33	4 55		5 45
6 piatf	Dorotheje	Dorotheje	25	7 31	4 57		6 38
7 sobota	Richarda	Komuafda	26	7 30	4 59		7 15

6. tydzeń. Dop. Matth. 20, 1—10. Pop. 1 Kron. 18, 15—20.

8		Wtunageřma	27	7 29	5 1		7 40
9 pónbdj.	Apollonije	Hapfe	28	7 27	4 2		8 53
10 wut.	Scholastiki	Scholastiki	29	7 25	5 5		9 17
11 freda	Eufrosiny	Defderia,	30	7 24	5 7		10 28
12 schtw.	Jordana	Eulalije	31	7 22	5 9		11 40
13 piatf	Eulalije	Juliane	1	7 20	5 10		
14 sobota	Balentina	Balentina	2	7 18	5 11		

7. tydzeń. Dop. Lut. 8, 4—15. Pop. 2 Sam. 12, 1—7.

15		Wragemno	3	7 16	5 13		0 15
16 pónbdj.	Dnesima	Juliana	4	7 15	5 14		2 16
17 wut.	Konstanzija	Konstantina	5	7 13	5 16		3 20
18 freda	Konfordije	Konfordije	6	7 11	5 18		4 27
19 schtw.	Sufanny	Gabina	7	7 9	5 20		5 25
20 piatf	Leberecta	Eucharja	8	7 7	5 22		6 7
21 sobota	Cleonory	Abelhebdé	9	7 5	5 24		

8. tydzeń. Dop. Lut. 18, 31—43. Pop. 1 Król. 2, 1—4.

22		Wragemno	10	7 3	2 26		6 37
23 pónbdj.	Lazara	Romané	11	7 1	5 28		6 59
24 wut.		(je)	12	6 59	5 30		
25 freda		Opelna freda	13	6 56	5 31		8 27
26 schtw.	Nestora	Nestora	14	6 54	5 33		9 56
27 piatf	Wolprechta	Leandra	15	6 52	5 35		11 26
28 sobota	Mafaria	Mafaria	16	6 50	5 37		

☾ Prjent
bjerst. 1. febr.
wecjor 9 hob.
10 minut. na
deszcz, wjetr
a śnieg po-
kaje.

☉ Połny
mjeř. 9. febr.
rano 0 hob.
42 min. dawa
świecne we-
dro a jasne
niebo docja-
kają.

☾ Pořl
bjerst. 17. feb.
rano 3 hob.
9 min. po kaje
na śmu a
mieszenie.

☉ Młoby
mjeř. 24. feb.
přcipof. 12 h
47 minut. ma
śnieg a
deszcz.

Stoljetna
protyfa.
Wot 1. do 7.
budje deszcz,
wjetr a
furiawa, 8.
jasny a śmu-
ny dzeń, 9. do
12. deszcz a
śnieg; 19. do
22. śmny
wjetr; 23. do
26. jasne, ra-
no lód, w no-
cy śmny
deszcz; 26.
—28. śmne
a wjetřkojte
wedro.

2 Luban.*
3 Żarów.*
4 Meřwaczi-
dfo.*
4 Radeberg*
9 Sborz.*
9 Lubnów.*
9 Łufow.*
16 Gařyn.*
16 Bichibus.*
20 Kalawa.*
23 Biffopizy
23 Nowosala*
23 Woserez*
23 Brody.*
24 Salsza.*
25 Bernaczi-
39.*
28 Třebulje.*

Burske
prawidła w
přchřtowa.
Tolerřo sere
přchřzini,
byłi řastuji.

—
Wulfke deszcz
cziki ppta-
dobre tjecki.

—
Sufobřtowo
bes płotow a
mjesnikow je
wjeste newře-
czelřtowo.

—
Kař tolerře pi-
řtaja, tak
krořski reř-
waja.

1857. Mierz, naljetnik, ma 31 dnjow.

Wješčacikowe
pschemjenenje.
Wedro.

Germanfi a
stotne wiki.

Tydjenje a dny.	Poredjena protyfa		Stara Julianska. Februar.	☉		Mješčie funkcija.	☾ sh. sh. hodj. min.
	erangelsta.	katholsta.		shabj. hod. m.	shom. hod. m.		

9. tydžeń. Dop.: Jan. 10, 12—16. Pop.: 1 Kral. 3, 5—15.

1 nedj.		4 nedjela posta	17	6 48	5 39		sh. dop.
2 pónbj.	Amalije	Simplicija †	18 Suchi bjen	6 45	5 40		0 57
3 wut.	Kunigundy	Kunigunde †	19 Agrippy	6 43	5 42		2 24
4 sředa			20 Iw. kat.	6 41	5 44		3 39
5 sčtw.	Bedriča	Bedriča	21 Timotheja	6 39	5 45		4 37
6 pjatf.	Fridolina	Fridolina	22 Eugena	6 37	5 47		5 18
7 sobota	Perpetuy	Domascha Agu.	23 Klemenja	6 35	5 48		5 45

10. tydžeń. Dop.: Matth. 15, 21—28. Pop.: Ezech. 33, 7—9.

8 nedj.	Mentalskerc	4 nedjela posta	24 Wadraaci	6 33	5 50		6 5
9 pónbj.	Rebete	Franziski	25 Głowy Jan.	6 31	5 52		6 21
10 wut.	Alexandra	Kaja	26 Teresije	6 29	5 54		sh. pop.
11 sředa	Rosiny	Rosine	27 Kwatember	6 26	5 55		7 2
12 sčtw.	Rehorja	Rehořa	28 Protopia	6 24	5 57		8 12
13 pjatf.		Niczeřora	1 Mierzja	6 22	5 59		9 24
14 sobota	Abigallje	Mathilde	2 Theobalda	6 18	6 0		10 36

11. tydžeń. Dop.: Łuf. 20, 9—20. Pop.: Nehem. 9, 30—34.

15 nedj.	Dull	5 nedjela posta	9 pęka nedj.	6 17	6 2		11 50
16 pónbj.	Henrietty	Heriberta	4 Gerasina	6 15	6 4		sh. dop.
17 wut.	Herty	Patricija	5 Konona	6 13	6 6		1 4
18 sředa	Anselma	Czerilla	6 42 mart.	6 10	6 7		2 13
19 sčtw.	Josefa	Josefa	7 Basilia	6 8	6 9		3 15
20 pjatf.	Joachima	Joachima	8 Theofilakta	6 6	6 11		4 2
21 sobota	Benescha	Benedikta	9 40 mart.	6 3	6 12		5 37

12. tydžeń. Dop.: Jan. 15, 28—25. Pop.: Ğlob 22, 21—30.

22 nedj.	Atare	4 nedjela posta	10 pęka nedj.	6 1	6 14		5 1
23 pónbj.	Eberharda	Wiktoria	11 Sofronina	5 59	6 16		5 20
24 wut.	Gabriela	Simeona	12 Theosona	5 56	6 17		5 36
25 sředa	Martije pšp.	Martije pšp.	13 Niczeřora	5 54	6 19		sh. pop.
26 sčtw.	Kasula	Ludgera	14 Benedikta	5 52	6 21		7 25
27 pjatf.	Ruperta	Ruperta	15 Agarita	5 50	6 23		8 58
28 sobota	Angeliffi	Guntrama	16 Sabina	5 47	6 24		10 33

13. tydžeń. Dop.: Jan. 16, 16—22. Pop.: Ğef. 53, 1—5.

29 nedj.			17	5 45	6 26		sh. dop.
30 pónbj.	Quida	Kwirina	18 Cyrilla wulf	5 43	6 28		0 5
31 wut.	Deilawa	Valbiné	19 Josefa	5 40	6 29		1 28

Prjeni
bjert. 3. mjer-
ga rano 5 hod.
20 m. pšči-
neše jasne
ale symne
wedro.

Božny
mjeř. 10. mj.
wecjor 5 hod.
7 min. pokazje
na desčcijf.

Postl.
bjert. 18. mj.
wecjor 9 hod.
53 min. je
mofry a wje.
třkojty.

Wtoby
mjeř. 25. mj.
wecjor 11 h.
18 min. sne-
widomnym
facjmiejom
stónćka po-
kaje na ne-
stajne wedro.

Stoljetna
protyfa.
Wot 1. do 7.
mierza je we-
dro symne a
wjetřkojste;
wot 8. do 17.
budje jara
symba, 19.
wjetř a řnjeř
š desčcijfam,
20. a 21.
desčcijfa a sy-
ma, popotnju
pal budje řo
ř wetsčcho
nebo wujas-
nećja haćj de
řónza wedro
nestajne.

Burske
prawidła a
pščiřłowa.
Ğjař a mař
rólnika na no-
hi řajtał.

Oby by řiřnd
był mofř a
řařrowanje
řjabndej, dha
by řiečti dři-
ti řařřab
mjeř.

Naša řo
wjeřłko řuřa.

1857. Gaperleja, jutrownik, ma 30 dnjow.

Mjeſiaczlowe
pſchemjenenje.
1857 r.

Hermanki a
ſtotne wiki.

Dzjenje a dnj.	Poredjena protyła		Staro julianska. Mjerz.	☉		Mjeſta Hermanki.	☾ ſth. ſhow. hodz. min.
	evangelſka.	fatholſka.		ſthabz. hod. m.	ſhow. hod. m.		
1 ſreda	Theodory	Hugona	20 Jana Scr.	5 38 6 31			2 34
2 ſchw.	Rofamuady	Francza Pawl.	21 Jakuba B.	5 36 6 33			3 19
3 piat	Daria	Richarda	22 Baſtilia	5 33 6 34			3 51
4 ſobota	Ambroſia	Iſidora	23 Mikodema	5 31 6 35			4 13

14. tydzeń. Dop.: Math 21, 1—9. Pop.: Jef. 53, 11—12.

5 nedz.	Palmarum	Domonika	24 S. w. poka	5 29 6 38			4 28
6 pónbz.	Srenaa	Wilhelma	25 Błagowj.	5 26 6 39			4 42
7 wut.	Luiſy	Herm. Joſefa	26 Koruła	5 24 6 41			4 52
8 ſreda	Edleſtina	Manſweta	27 Ruperta	5 22 6 43			5 1
9 ſchw.	Œel. ſchw.	Żel. ſchwórk	28 Hilaria	5 20 6 45			ſth. pop
10 piat	Giichi piat	Wulki pat	29 Marfa	5 18 6 46			8 23
11 ſobota	Julia	Leona wulf.	30 Jana Klim.	5 16 6 47			9 37

15. tydzeń. Dop.: Mark. 16, 1—8. Pop.: Luc. 24, 1—9.

12 nedz.	1. ſwędz. jutrow	1. ſw. dzien jut.	316 Wajt	5 14 6 49			10 50
13 pónbz.	2. ſwędz. jutrow	2. ſw. dzien jut.	1 Gaperleje	5 12 6 51			ſth. pop
14 wut.	Tiburza	Tiburca	2 Tita	5 9 6 52			0 2
15 ſreda	Paterna	Paterna	3 Joſ. a Reh.	5 7 6 54			1 6
16 ſchw.	Narona	Narona	4 Miketaſa	5 5 6 56			1 58
17 piat	Rudolfa	Rudolfa	5 Theodula	5 3 6 58			2 36
18 ſobota	Rhryſtoſtom	Eleuthera	6 Guryſa	5 1 6 59			3 3

16. tydzeń. Dop.: Jan. 20, 24—29. Pop.: Jan. 14, 1—5.

19 nedz.	Dwaſtmodegent	1. nedz. po jut.	7 1. ſw. jut.	4 59 7 1			3 24
20 pónbz.	Eulpizia	Severtana	8 2. ſw. jut.	4 57 7 3			3 41
21 wut.	Adolara	Anſelma	9 Guryſa	4 54 7 4			3 54
22 ſreda	Eotera	Eotera	10 Terenza	4 53 7 5			4 7
23 ſchw.	Jurija	Jurija	11 Antiraſa	4 51 7 7			4 19
24 piat	Alberta	Idela	12 Baſtilia	4 49 7 9			ſho. pop
25 ſobota	Marfa	Marfa	13 Artemona	4 47 7 10			9 31

17. tydzeń. Dop.: Jan. 21, 15—17. Pop.: Matt. 18, 10—14.

26 nedz.	Dwaſtic, Dwaſti	2. nedz. po jut.	14 Dwaſtmob.	4 45 7 12			11 4
27 pónbz.	Terulliana	Antyſima	15 Ariſtarcha	4 43 7 13			ſh. dop
28 wut.	Witalia	Witala	16 Achazija	4 41 7 14			0 21
29 ſreda	Sibylſe	Petra	17 Simeona	4 39 7 16			1 16
30 ſchw.	Eutropia	Rhate Sien.	18 Jana Dez.	4 37 7 18			1 54

☾ Przeni
bjertl. 1 hap.
pop. 2 hodz.
23 min. ma
neſtaine we-
dro.

☉ Polny
mjeſ. 9. hap.
dop. 10 hodz.
18 min. pſchi-
neſe rjane
naſjetne wed.

☾ Poſl.
bjertl. 17 hap.
pſchipoſn. 12
hodz. 49 min.
pokaje na
deſcejt.

☉ Młody
mjeſ. 24 hap.
rano 8 hodz.
4 minut. ma
rjane ale wje-
ſtkoje dnj.

Stoljetna
protyła:
Sapocjat
hap. ma ſdije-
lom deſcejt, 1
dijelom rjany
czab; 4. ſnjejt,
hacj do 14.
jara neſtaine
wedro; wot
15. hacj do
22. rjanewe-
dro; hacj do
konza deſch-
cjt, ſnjejt,
wjetry a mer-
ſnenje, 30 paſ-
ſo nebjio mi-
jaſni a cjo-
plota ſo ja-
pocjne.

1 Neſtraeji-
blo.*
2 Kameſz.
3 Stara
Dardna*
4 Budyſchin.*
4 Irebulje.*
6 Goſlyn.*
6 Kulow.*
6 Wiſow.*
7 Warſcejt*
9 Sborclj.*
14 Szyer-
chow.*
14 Dziejia.*
18 Stara
Dardna.*
20 Woztow.*
20 Wozpork.*
20 Khorcedus.*
22 Kadeberg*
25 Drjow.*
27 Kowofalz.
28 Brody.*
28 Damna.*

Wurſte
prawidła a
pſchiſtowa.
Stupy ſyjet,
Rhudy jnyjet.
—
Kóždy pracjt,
kij ſyſewa, neje
ſyſobit.
—
Żena khorza
neje hiſchczen
żabyn kjeſ.
—
Snaby
gladacj, rjeja
huſto, nuſa
tradacj.

1857. Męja, różomnik, ma 31 dnjow.

Męfaczkowe
přchenjenje.
Wedro.

Germanki a
řkottne wili.

Tydjenje a dnj.	Poredjena protyfa		Stara Julianřka. Męja.	☉			Męfařka. luminka.	☾ řřh. řbow. hodj. min.
	evangelřka.	katholřka.		řřhadj. hod. m.	řřow. hod. m.	řřow. hodj. min.		
1 pjat	Jan. 1. 24.	řřh. řa Jan.	19 Hermogen.	4 36	7 19	10 10	2 18	
2 řobot	Sigmund.	Athanasia	20 Antonia	4 34	7 21	10 12	2 36	

18. tydjen: Dop.: řuf. 24, 46—49. pop. Jan. 12, 24—27.

3 nedj.	Jubilate	3. nedj. po jut.	21 Miseric. D.	4 32	7 23	10 12	2 50
4 pónđj.	Floriana	Moniki	22 Paraskyta	4 30	7 25	10 14	3 1
5 wut.	Gotharda	Pia pat.	23 Jurija	4 28	7 26	10 16	3 10
6 řreda	Jana řfort.	Jana řfort.	24 Salweřa	4 26	7 27	10 18	3 20
7 řchw.	Bohuwjera	Staniswawa	25 Marka Ev.	4 24	7 29	10 20	3 30
8 pjat	Ditricha	Michawazjew.	26 Basilia	4 23	7 30	10 22	3 43
9 řobot	Benigny	Jurija Naz.	27 Jafona	4 21	7 32	10 24	řřh. pop.

19. tydjen: Dop.: Jan. 16, 5—15. Pop. Jan. 5, 28—28.

10 nedj.	Cantate	4. nedj. po jut.	28 Jubilate	4 19	7 34	10 30	9 51
11 pónđj.	Adolfa	řlorentina	29 9 mart.	4 18	7 35	10 32	10 68
12 wut.	Pankraza	Pankraza	30 řaf. řap.	4 16	7 37	10 34	11 54
13 řreda	Servaza	Servaza	1 Męje	4 15	7 38	10 36	řřh. dop.
14 řchw.	Kryřtyny	Bachonia	2 Athanasia	4 13	7 40	10 38	0 36
15 pjat	Sofije	Sofije	3 řhimoteja.	4 12	7 41	10 40	1 7
16 řobot	Sary	Jana Nepom.	4 Pelagia	4 10	7 43	10 42	1 29

20. tydjen: Dop.: Jan. 16, 23—28. pop. Mat. 7, 7—11.

17 nedj.	Řogate	5. nedj. po jut.	5 Cantate	4 9	7 44	10 48	1 45
18 pónđj.	Benanza	Felira	6 řioba	4 8	7 45	10 50	2 0
19 wut.	Potenziana	Wętra řoleřt.	7 řřchw. řam.	4 6	7 47	10 52	2 12
20 řreda	řheresy	Basillije	8 řan. řheob.	4 5	7 48	10 54	2 25
21 řchw.	Boje řpocje	Boje řpocje	9 řeiatafa	4 4	7 49	10 56	2 38
22 pjat	řelony	Bojoh řjewa	10 řřchw. řal.	4 2	7 50	10 58	2 56
23 řobot	řesideria	řesideria	11 Męzia	4 1	7 51	10 60	řřh. pop.

21. tydjen. Dop. Jan. 15, 26—6. pop. Jan. 4, 12—17.

24 nedj.	řrandi	6 nedj. po jut.	12 Řogate	4 0	7 52	10 62	9 55
25 pónđj.	řurbana	řurbana	13 řřchw. řowjow	4 59	7 54	10 64	11 2
26 wut.	ředy	ředy	14 řřidora	4 85	7 55	10 66	11 49
27 řreda	řlořenza	řylema	15 řachona	4 57	7 57	10 68	řřh. dop.
28 řchw.	řylema	řermana	16 řeje řpocje	4 56	7 58	10 70	0 20
29 pjat	řanilia	řarimillana	17 řndronika	4 55	7 59	10 72	0 40
30 řobot	řiganda	řerbinanda	18 řheodota	4 54	8 0	10 74	0 57

22. tydjen. Dop. řap. řř. 2, 1—13. pop. Jan. 14, 23—27.

31 nedj.	1. řwedj. řrowjaf.	1. řchw. řwatowj.	řrandi	3 53	8 1	10 76	1 8
----------	--------------------	-------------------	--------	------	-----	-------	-----

☽ Přieni
řjertl. 1. męje
rano 1 hodj
7 min. přřhi-
neře řjany e
řjowply řjafř.

☽ Pořny
męř. 9. męje
rano 3 hodj
0 min. ma
řłodne nozj
a řjane dnj.

☽ Pořř.
řjertl. 17. męje
rano 0 hodj
0 min. řřhowa
to řamo řjane
wedro.

☽ Mřobj
męř. 23. męje
popoř. 3 hodj.
37 min. ma
desřhwjowjowje a
mořre wedro.

☽ Přieni
řjertl. 30. męje
popoř. 2 hodj.
1 min. ma ne-
wobřřawjane
wedro.

Stoljetna
protyfa.

řot 1. do 7.
řjane wedro;
7. řřimanje a
uato desřhwjow-
ř. do 17. wot
17.-22. męjtr
a řjowply dnj,
wot 23—29.
řjymne a wje-
řřřowjowje dnj;
přřhwjowjow
řjafro renje.

- 1 řart.*
- 3 řřřř.
- 4 řřřř.*
- 4 řřřř.
řjow.
- 4 řřřř.*
- 5 řřřř.
mořow.
- 6 řřřř.
řř.
- 11 řřřř.
řjow.
- 11 řřřř.*
- 11 řřřř.*
- 12 řřřř.*
- 12 řřřř.*
- 15 řřřř.*
- 18 řřřř.*
- 18 řřřř.*
- 18 řřřř.*
- 18 řřřř.*
- 19 řřřř.*
- 20 řřřř.*
- 20 řřřř.*
- 21 řřřř.*
- 22 řřřř.*
- 22 řřřř.*
- 23 řřřř.*
- 23 řřřř.*
- 25 řřřř.*
- 25 řřřř.*
- 25 řřřř.*
- 26 řřřř.*
- 27 řřřř.*

řurřře
přawidła a
přřřřřowa.
řřřřř řjela-
řjert na řřw.
řjafřawjow, dawa
teř řadę na řřw.
řjafřawjow.

1857. Junij, śmaznik, ma 30 dnjów.

Wjeściłowe
pśchilenjenje.
W e d r o.

Hermanki a
stotne wiki.

Tydzień a dnj.	Poredżena protyka		Stara Julianska. Meja.	☉			D st. h. min.
	evangeliska.	katholska.		st. h. min.	st. h. min.	st. h. min.	
1 pónđj.		2 św. Kacław	20 Thellaleja	3 52 8	2	+	1 19
2 wut.	Marzellina	Grasma	21 P. P. S.	3 52 8	3	+	1 28
3 średa	Kwatember	Suche dnę	22 Basilięta	3 51 8	4	+	1 38
4 śchw.	Karpasia	Karpasia	23 Sap. Pi. p.	3 50 8	5	+	1 50
5 piat	Bonifaza	Bonifacja b.	24 Simeona	3 49 8	6	+	2 5
6 śobota	Benigna	Norberta	25 Ćtow. Jan.	3 49 8	7	+	2 23

23 tydzień. Dop. Jan. 3, 1—15. Pop. Łuk. 4, 12—16.

7 n. dnj.	św. Ćwi.	Św. trojcie	26 ⁿ św. trojcie	3 48 8	8	+	st. pop.
8 pónđj.	Medarba	Medarba	27 2 św. trojcie	3 48 8	9	+	9 49
9 wut.	Prima	Prima	28 Njetasa	3 47 8	10	+	10 35
10 średa	Dnofria	Dnofria	29	4 47 8	11	+	11 9
11 śchw.	Barnabasa		30 Isaaka	3 47 8	11	+	11 34
12 piat	Basilda	Basilda	31 Ćrminy	3 47 8	12	+	11 52
13 śobota	Zobiasa	Antonia Pab.	1 Junija	3 46 8	13	+	st. dop.

24 tydzień. Dop. Łuk. 15, 19—31. Pop. 17, 20—21.

14 n. dnj.	1 n. dnj. po św. tr.	2 n. dnj. po św. tr.	2 w. św. tr.	3 46 8	14	+	0 7
15 pónđj.	Wita	Wita	3 Łujlana	3 46 8	14	+	0 19
16 wut.	Engelberta	Rainera	4 Metrofona	3 46 8	14	+	0 30
17 średa	Lawry	Marka	5 Dorotheje	3 45 8	15	+	0 44
18 śchw.	Arnolfa	Julianę	6 Roberta	3 46 8	16	+	0 58
19 piat	Gervasia	Gervasia	7 Theodata	3 46 8	16	+	1 19
20 śobota	Sylberia	Sylberia	8 Bożidara	3 46 8	16	+	1 47

25 tydzień. Dop. Łuk. 14, 16—24. Pop. Jan. 5, 23—24.

21 n. dnj.	2 n. p. św. tr.	3 n. dnj. po św. tr.	9 2 n. po św. tr.	3 46 8	16	+	st. pop.
22 pónđj.	Bomhajb.	Pawlina	10 Thimotheja	3 47 8	17	+	9 39
23 wut.	Basilla	Agripinę	11 Bartromja	3 47 8	17	+	10 17
24 średa	Jana Ćczęznika	Jana Ćczęznika	12 Dnofria	3 47 8	17	+	10 43
25 śchw.	Glogia	Prospera	13 Akwilling	3 47 8	17	+	11 1
26 piat	Jeremiasa	Jana ha Paw.	14 Ćliseja	3 47 8	17	+	11 15
27 śobota	7 spanzow	Ćreszcęznia	15 Amosa	3 47 8	17	+	11 25

26 tydzień. Dop. Łuk. 15, 1—10. Pop. Jan. 5, 39—44.

28 n. dnj.	3 n. po św. tr.	4 n. dnj. po św. tr.	16 3 n. po św. tr.	3 49 8	16	+	11 35
29 pónđj.	Pietra Paw.	Pętr. p. Paw.	17 Emanuela	3 50 8	16	+	11 46
30 wut.	Pat. wop.	Paw. wopomn.	18 Leonzia	3 50 8	16	+	11 56

☉ Pónđj
mjeś. 7. jun.
wecjor 6 h. ob.
12 m. pokazę
na deszczęjst.

☾ Pónđ.
bjerł. 15. jun.
rano 8 h. ob. 0
min. ma cjo-
płe a rjane
wedro.

☉ Młody
mjeś. 21. jun.
wecjor 10 h. ob.
53 min. je
deszczęjst.

☾ Prienti
bjerł. 29. jun.
rano 5 h. ob. 9
m. pśchineše
rjane a cjo-
płe
wedro.

Stołjetna
protyka.
Wjeśaz junij
ma pśchi sa-
pocjatk rja-
ne a cjo-
płe
dnj; wot. 21.
pał bruhdy
ħrimanje a
deszczęjst
pśchineše, a
na to Ćacj do
Łonza jane
prawje Ćħma-
ne Ćynowe
wedro nebu-
dę.

Burfte
prawidła a
pśchilłowa.
Ćħtjż sa wot
ħjen pśħima
nięjo w Ćħ-
cji nima.
—
Ćħjż je Ćłada,
tam je Ćħsto
ħwada.
—
ĆħbšĆo-
ħarej Ćacj Ćħ-
ħarej.

1857. Julij, praznik, ma 31 dnjów.

Miepaczkowe
pſchemjenenje.
Wedro. Hermanki a
ſtotne wiki.

Izdjenje a dny.	Poredžena protyka.		Stara julianſta. Junij	☉		Mjeseč imena.	☾ ſſh. khow. hodž. min.
	evangelſta.	katholſka.		ſſhadž. hod. m.	khow. hod. m.		
1 ſreda	Theodoricha	Theodoricha	19 Judascha	3 50	8 16		ſh. dop.
2 ſchtv.	Mosj. Komap.	Mosj. Komap.	20 Methodia	3 51	8 16		0 10
3 pjatk	Kornelja	Euloga	21 Juliana m.	3 52	8 16		0 27
4 ſobota	Hofdriča	Profopa	23 Eusebia	3 53	8 15		0 50

27. ty džen. Tert dop.: Luč. 6, 36—42. Jan. 6, 47—51.

5 nedž.	4. n. po. ſw. tr.	5. n. po. ſw.	23 4 n. p. ſw.	3 53	8 15		1 23
6 pónđj.	Eliaſa	Dominiki	24 Jana ſſch.	5 54	8 14		2 8
7 wutora	Wilibalda	Wilibalda	25 Febronije	3 55	8 14		ſſh. pop.
8 ſreda	Kiliana	Kiliana	26 Davida	3 56	8 13		9 38
9 ſchtv.	Cyrilla	Cyrilla	27 Kónž. Pj. p.	3 57	8 13		9 58
10 pjatk	Bohuſhwala	Felicjité	28 Cyrilla	3 58	8 12		10 14
11 ſobota	Pia	Marežiana	29 Pjetr Paw.	3 59	8 11		10 27

28. ty džen. Tert dop.: Luč. 5, 1—11. Pop.: Jan. 8, 31—36.

12 nedž.	5. n. po. ſw. tr.	6. n. po. ſw.	30 5 n. p. ſw.	4 0	8 10		10 40
13 pónđj.	Margarethy	Anakleta	1 Julija	4 1	8 9		10 51
14 wut.	Bonaventury	Bonaventuré	2 Esufnj. M.	4 2	8 8		11 4
15 ſreda	Japofcht.	Hendriča II.	3 Hyazintha	4 4	8 7		11 22
16 ſchtv.	Rafaela	Marije Karm.	4 Handrija	4 5	8 7		11 46
17 pjatk	Meria	Meria	5 Athanaſta	4 6	8 6		ſſh. dop.
18 ſobota	Eugenia	Kamilla	6 Sifraſa	4 7	8 5		0 19

28. ty džen. Tert dop.: Matth. 5, 1—12. Pop.: Jan. 6, 23—30.

19 nedž.	6. n. po. ſw. tr.	7. n. po. ſw.	7 6 po. ſw.	4 8	8 3		1 9
20 pónđj.	Eliaſa	Marthé	8 Profopa	4 9	8 2		2 19
21 wut.	Brareba	Bravada	9 Pantraja	4 11	8 0		ſh. pop.
22 ſreda	Mar. Madleny	Marij. Madl.	10 45 mart.	4 12	7 59		9 4
23 ſchtv.	Apollinara	Apollinara	11 Eufemije	4 13	7 58		9 12
24 pjatk	Khryſtyny	Khriſtine	12 Proſla	4 14	7 57		9 42
25 ſobota			13 Gabriela	4 16	7 55		9 39

30. ty džen. Tert dop.: Mark. 8, 1—9. Pop.: Matth. 16, 15—18.

26 nedž.	7. n. po. ſw. tr.	8. n. po. ſw.	14 7 n. po. ſw.	4 17	7 54		9 53
27 pónđj.	Marthy	Pantaleona	15 Kwirina	4 18	7 53		10 6
28 wutor	Pantaleo.	Nazaria	16 Athemogen.	4 20	7 51		10 10
29 ſreda	Beatricy	Beatriczé	17 Mar. Madl.	4 21	7 50		10 31
30 ſchtv.	Ruthy	Julitité	18 Hyazintha	4 23	7 48		10 52
31 pjatk	Florentiny	Ignacza Bolog.	19 Matrinj	4 24	7 47		10 19

Połny
mjeſ. 7. julij.
rano 7 hodž.
33 min. budže
cjopy a rjany

Poſl.
bjert. 14. julij.
popoſt. 1 hodž.
46 min. pſchi-
neſe cjopy
deſchcijſ.

Młody
mjeſ. 21. jul.
rano 7 hodž.
2 min. poſaže
na rjany a
cjopy čas.

Prjeni
bjert. 28. jul.
weč. 10 hodž.
3 min. wedro
ſ deſchcijſom
ſtaſy.

Stoljetna
protyka.

Wiſti ſapo-
cjaſtu neſta-
ne wedro; 4.
mroſ; popoſt.
hrimanje; na
to renje; 11.
deſchcijſ hacž
do 15.; 16. a
17. rjane we-
dro; 18. do
26. deſchcij;
28., 29., 30.
hrimanje, 31.
renje.

1 Meſwaczi-
dło.*
2 Suſka.*
2 Dubž.*
3 Kalawa.*
4 Lubin.*
6 Nowoſaſz.*
6 Bernaczi-
żv.*
6 Diježja.*
6 Stotwnjo.*
6 Třebulje.*
6 Kalawa.
7 Warichj.*
11 Ruſow.*
13 Schjer-
chow.*
14 Ruſow.
20 Lubij.*
20 Połcziſa.*
21 Połcziſa.
21 Grožich-
cjo.
27 Wóſoort.*
27 Nowy
Gersdorf.
30 Kameniz.*

Burſke
prawidła a
pſchiſkłowa.
Dljeſchi džen a
fróſa nóg!
Póſnemu ho-
pobarej ſo ſa
džeſacž het
junu radži.
Wupožci ſo
ſtere hacž ſaſo
dom bere.
W bróžni neſ-
ſu žane ſawti.

1857. August, žneňz, ma 31 dnjow.

Mjesacijowe
přichemjenenje.
W e b r o.

Hermanſki a
ſtotne wišk

Tydjenje a dny.	Poredjena protyka		Stara julianska.	Julij.		Mjesice hromada	M
	evangelſka.	katholſka.	střhabj. hod. m.	střhom. hod. m.			
1 sobota	Pietra w recj.	Pietra řecjaz.	21 Eliša pr.	4 26 7 45			11 59
31. tydže ii.	Dop.: Matth. 7, 15—23.		Pop.: Matth. 9, 9—13.				
2 nedj.	8. n. po řw. tr.	9. n. po řw.	8. n. p. řw.	4 27 7 44			řh. dop.
3 pøndj.	Augusta	Schcjepana	22 Mar. Mad.	4 29 7 42			0 55
4 wut.	Dominika	Dominika	23 Trofina	4 30 7 41			2 5
5 řreda	Dřwalda	Uřř	24 Křhřstiny	4 32 7 39			řth. pop.
6 řchw.	Ulřifi	Křhřsta pjeřr.	25 Hany	4 34 7 37			8 21
7 pjatř	Donata	Kajetana	26 Hermolana	4 35 7 35			8 34
8 sobota	Severa	Cyriaka	27 Bantaleona	4 36 7 33			8 47

Tydjenje a dny.	Poredjena protyka		Stara julianska.	Julij.		Mjesice hromada	M
	evangelſka.	katholſka.	střhabj. hod. m.	střhom. hod. m.			
32. tydže ii.	Dop.: Łuf. 15, 1—9.		Pop.: Łuf. 12, 42—48.				
9 nedj.	9. n. po řw. tr.	10. n. po řw.	28 9. n. p. řw.	4 38 7 31			8 58
10 pøndj.	Ławrenza	Wawrencza	29 Kallinika	4 39 7 30			9 11
11 wut.	Hermana	Susané	30 Sillařa	4 41 7 28			9 27
12 řreda	Klary	Kařtana	31 Eudozia	4 43 7 26			9 48
13 řchw.	Aurory	Hippolita,	1 Augusta	4 44 7 25			10 17
14 pjatř	Eusebia	Eusebia	2 Schcjepana	4 45 7 23			11 1
15 sobota	Mar. ř nebju řp.	Mar. řo n. řp.	3 Iřaaka	4 47 7 21			řth. řdop.

Tydjenje a dny.	Poredjena protyka		Stara julianska.	Julij.		Mjesice hromada	M
	evangelſka.	katholſka.	střhabj. hod. m.	střhom. hod. m.			
33. tydže ii.	Dop.: Łuf. 19, 41—48.		Pop.: Łuf. 13, 31—35.				
16 nedj.	10. n. po řw. tr.	11. n. po řw. tr.	4 10. n. p. řw.	4 48 7 19			0 1
17 pøndj.	Liberata	Liberata	5 Euffigna	4 50 7 17			1 18
18 wut.	Augustiny	Helené	6 Sira	4 51 7 15			2 44
19 řreda	Sebařda	Julia	7 Danřziana	4 53 7 13			řh. pop.
20 řchw.	Bernřarda	Bernřarda	8 Emiliona	4 54 7 12			7 38
21 pjatř	Anařtasia	Francřiřki	9 Matřiařa	4 55 7 10			7 50
22 sobota	Alfonřa	Symforiana	10 Ławrenza	4 57 7 8			7 59

Tydjenje a dny.	Poredjena protyka		Stara julianska.	Julij.		Mjesice hromada	M
	evangelſka.	katholſka.	střhabj. hod. m.	střhom. hod. m.			
34. tydže ii.	Dop.: Łuf. 19, 9—15.		Pop.: Łuf. 13, 23—25.				
23 nedj.	11. n. po řw. tr.	12. n. po řw. tr.	11 11. n. p. řw.	4 58 7 5			8 9
24 pøndj.	Bartroma	Bartrouřna	12 Eozia	5 0 7 3			8 20
25 wut.	Ludwika	Ludwika	13 Marima	5 2 7 1			8 35
26 řreda	Samuela	Jeřřina	14 Kónz. pořz.	5 4 6 59			8 54
27 řchw.	Geřbarda	Geřbarda	15 Mr. ř n. ř.	5 5 6 56			9 17
28 pjatř	Pelagja	Hawřtána	16 Bón. ruba	5 7 6 54			9 51
29 sobota	Jan. řmer.	Janowa řmery.	17 Flora, Ław.	5 9 6 52			10 40

Tydjenje a dny.	Poredjena protyka		Stara julianska.	Julij.		Mjesice hromada	M
	evangelſka.	katholſka.	střhabj. hod. m.	střhom. hod. m.			
35. tydže ii.	Dop.: Matth. 13, 24—30.		Pop.: Łuf. 15, 11—32.				
30 nedj.	12. n. po řw. tr.	Reřmunda	18 12. n. p. řw.	5 10 6 50			11 44
31 pøndj.	Jořuř		19 Ĥandr. m.	5 11 6 48			řh. dop.

 Botny
 mjeř. 5. aug.
 weřor 7 hod.
 18 min. ma
 wjeřřkojte a
 deřeřkojte
 dny.

 Pořř
 bjert. 12. aug.
 weřor 6 hod.
 31 n. min. řane
 řeřře we-
 dro doća-
 řacjne da.

 Młody
 mjeř. 19. aug.
 weřor 5 hod
 15 min. po-
 řaje na řu-
 řotu a wjeřr.

 Přieni
 bjert. 27. aug.
 popoř. 3 hodj
 54 min. na
 neřtajne we-
 dro pořaje.

Stoljetna
 protyka.

Wot 1. do 9.
 deřeřcij; 10.
 řjany djeň;
 11. do 15. řa-
 řo deřeřcij;
 16 do 26.
 řjany eřopyř
 eřař; na to
 řačj do řónz
 luty deřeřci-
 řořy eřař.

1 Budyřin*
 3 Kulow.*
 3 Eifenberg*
 5 Neřwaczi-
 dlo.*
 8 Lubin.*
 10 Eřtauk-
 now.
 10 Ĥubin.*
 10 Křnřbóřt*
 11 Bart.*
 11 Dobrořuř*
 11 Eřy Ko-
 morow.*
 17 Ĥoreřz.*
 17 Grabia.*
 17 Ĥahyn.*
 17 řahan.*
 17 Wjeřo-
 řow.
 18 Grabin.
 18 Přeřibřřg.
 19 Radeberg*
 24 Wóřpore.*
 24 Ĥařřa-
 řow.*
 24 Ĥoliřřyn.
 24 Luban.*
 24 Łufow.*
 24 Ĥróđl.*
 25 Ĥenřriřa-
 řy.
 28 Stara
 Ĥarbná.*
 31 Ĥame-
 nřow.*
 31 Lubnřow.*
 31 Brořy.*
 31 Eřebulře.

Burřke
 pramidla a
 přeřřřowa.
 Wjazy řřima-
 nřow a řłóđ-
 niře řřeto.
 Přeřřny mjeřeř
 neřřeřj.

1857. September, późniejszy, ma 30 dniów.

Miesiączkowe
pikemienienie.
23 e t r o.

Hermani a
słotne wisi.

Tydzień a dni.	Porządźona protyła		Stara julianska. Mieja.	☉		Miejsce. funkcyj.	☾ słh. hbow. hodj. min.
	ewangeliska.	katholiska.		słhadj. hor. m.	hbow. hod. m.		
1 wt.	Egidia	Egidia	20 Samuela	5 15	6 46		1 0
2 sředa	Abisaloma	Rabele	21 Thadea	5 15	6 44		2 23
3 sřtw.	Mansueta	Mansueta	22 Agathy	5 16	6 41		3 49
4 piat	Gen. łon.	Rosalije	23 Lupa	5 18	6 39		słh. hbow.
5 piat	Kathana	Lavr. Just.	24 Eusebia	5 20	6 37		7 6

36 tydzień: Dop.: Łut. 10, 25—37. Pop.: Łut. 9, 57—62.

6 wt.	13. n. p. św. tr.	14. n. p. św.	25 13. n. p. św.	5 21	6 34		7 18
7 pøndj.	Reginy	Reginy	26 Adriana	5 23	6 32		7 35
8 wt.	Mar. nar.	Marj. naretj.	27 Bojmena	5 25	6 30		7 54
9 sředa	Sidonije	Gorgonia	28 Mójšasa	5 26	6 28		8 19
10 sřtw.	Pulcherije	Mikławawš T	29 Jana św.	5 27	6 26		8 58
11 piat	Abrama	Proto	30 Alexandra	5 29	6 24		9 52
12 sobota	Bohumita	Juwencja	31 Marje pař.	5 30	6 21		11 4

37. tydzień: Dop.: Łut. 17, 11—19. Pop.: Matthy. 11, 17—19.

13 wt.	11. n. p. św. tr.	15. n. p. św.	1 11. n. p. św.	5 32	6 19		słh. hbow.
14 pøndj.	Row. sřija	Rija pomosř.	2 Mamerta	5 34	6 17		0 26
15 wt.	Fideriki	Rifodema	3 Anthima	5 35	6 14		1 49
16 sředa	Kwalembor	Eufe ord.	4 Babyla	5 37	6 12		3 10
17 sřtw.	Lamberta	Francziska	5 Zachariasa	5 38	6 9		4 29
18 piat	Tita	Josefa Kup.	6 Michala	5 40	6 7		słh. hbow.
19 sobota	Renata	Januaria	7 Sojona	5 42	6 5		6 18

38. tydzień: Dop.: Matthy. 5, 24—26. Matthy. 11, 25—30.

20 wt.	15. r. r. św. tr.	16. n. p. św.	8 15. r. r. św.	5 43	6 2		6 28
21 pøndj.	Mikulje sř.	Mawriczja t.	9 Joachima	5 45	6 0		6 41
22 wt.	Moriřa	Mawriczja t.	10 Mendory	5 47	5 58		6 57
23 sředa	Thelje	Polirené	11 Theodory	5 48	5 55		7 18
24 sřtw.	Jana pod.	Gerarda	12 Authonoma	5 50	5 53		7 48
25 piat	Kleofasa	Kleofasa	13 Kornelia	5 52	5 51		8 29
26 sobota	Cypriana	Cypriana	14 1. p. św.	5 53	5 48		9 26

39. tydzień: Dop.: Łut. 7, 11—17. Pop.: Jan. 9, 1—5.

27 wt.	10. n. p. św. tr.	17. n. p. św.	15 10. n. p. św.	5 55	5 46		10 36
28 pøndj.	Wiazřława	Wacřswawa	16 Eufemija	5 57	5 44		11 55
29 wt.	Michala	Michara	17 Sofije	5 58	5 41		słh. hbow.
30 sředa	Hieronyma	Hieronyma	18 Kwalembor	6 0	5 39		1 19

☉ Późny
miej. 4 seřt.
rano 5 hodj
ma rjane a
cjopte wedro.

☾ Późny
bjert. 10 seřt.
wecjor 11 hd.
40 m. pokaje
na beřcijf.

☉ Młody
miej. 18. seřt.
rano 6 hodj
23 min. s ne-
widomnym
sacjmicjom
stojca ma
beřcijfkoje
wedro.

☾ Prieni
bjertl. 26. seřt.
dop. 9 hodj.
49 min. pschi-
neře sařo
rjane wedro.

Stoljetna
protyła:
Wot spoczat-
ka hacj do 11.
rjane wedro;
17. do 25. s
welscheho
wymne a mo-
ře dni; wot
26. hacj do
kónza budje
sařo renje.
Egida ren-
je, budje
sřtyri ne-
bjelje sa sobu
rjane wedro.

1 Damna.
1 Warsřej.*
2 Neřwacjje
dfo.*
5 Rufow.*
5 Zitawa.*
7 Stolwnjo.*
7 Wóřtomj.*
7 Khocjebus.*
7 Wichibus.*
8 Wolbra-
mojz.*
8 Mujatow.*
11 Kalawa.*
11 Nowosalg.*
14 Kalawa.*
14 Zarow.*
16 Hadeburg.*
19 Drjónk.*
21 Kameřij.*
21 Warł.*
21 Ryřbach.*
21 Stanknow
21 Gubin.*
21 Lubin.
23 Polcójniza.*
28 Bistopizj.*
28 Woierejy.*
28 Trebulje.*
29 Welećim.*
29 Wóřplint.*
29 Worolj.
30 Grořijř-
cjo.
30 Ğuska.*
30 Krosřyn.

Burske
prawidła a
pschisłowa.
Nabliza, s fo-
trejř řo naj-
bóle wora, je
nashwjetliřke.

—
Ejepe je doćza,
kacj hacj po-
řhwatać.

1857. Oktober, winowz, ma 31 dnjow.

Mjesacjowe
pŝchemjenje.
Wedro.

Germani a
ŝtotne wifl.

Tydjenje a dnj.	Poredjena protyfa		Stat. julianska. September.	☉		Mjesce haucajfa.	☾ ŝth. ŝhow. hodj. min.
	evangelŝka.	katholŝka.		ŝhabj. hod. m.	ŝhow. hod. m.		
1 ŝchw.	Nemigja	Nemigja	19 Trofina	6 2 5 37		2 43	
2 pjatf.	Nahelje	Dje	20 Eufachja	6 3 5 34		4 7	
3 ŝobota	Marimil.	Kandida	21 Kobrata	6 5 5 32		ŝth. pop.	

40. tydjen. Text dop.: Luk. 14, 1—11. Pop.: 12, 54—57.

4 nedj.	17. n. p. ŝw. tr.	18. n. p. ŝw.	22 17 a. p. ŝw.	6 7 5 30		5 38
5 pøndj.	Plazida	Placida	23 Jan. podj.	6 8 5 27		5 57
6 wut.	Fidy	Bruna	24 Thekŝje	6 10 5 25		6 21
7 ŝreda	Eŝbery	Marka	25 Eufroŝiny	6 12 5 23		6 56
8 ŝchw.	Efraima	Brigitje	26 Jana Th.	6 14 5 21		7 46
9 pjatf.	Dionyŝta	Dionyŝta	27 Kalŝtrata	6 15 5 18		8 54
10 ŝobota	Athanaŝja	Francyŝka B.	28 Charitana	6 17 5 16		10 13

41. tydjen. Text dop.: Matth. 22, 34—40. Pop.: Matth. 10, 16—22.

11 nedj.	18 n. p. ŝw. tr.	19 n. p. ŝw. tr.	29 18 n. p. ŝw.	6 19 5 14		11 36
12 pøndj.	Marimiliana	Marimiliana	30 Rehor B.	6 21 5 12		ŝth. dop.
13 wut.	Kolomana	Eduarda	1 Oktobra	6 22 5 9		0 59
14 ŝreda	Burkharda	Kalŝira	2 Cypriana	6 24 5 7		2 16
15 ŝchw.	Hebwiff	Therelŝje	3 Dionyŝta	6 26 5 5		3 32
16 pjatf.	Hawla	Hawwa	4 Hierothea	6 27 5 3		4 45
17 ŝobota	Innozenza	Hebwiff	5 Charitiny	6 28 5 1		ŝth. pop

42. tydjen. Text dop.: Luk. 10, 38—42. Pop.: Mark. 9, 83—11.

18 nedj.	19 n. p. ŝw. tr.	20 n. p. ŝw. tr.	6 19 n. p. ŝw.	6 30 4 59		4 49
19 pøndj.	Ferdinanda	Petra Alf.	7 Sergja	6 32 4 57		5 9
20 wut.	Wendelŝina	Wendelŝina	8 Belagja	6 34 4 55		5 23
21 ŝreda	Wurŝŝje	Wurŝŝle	9 Jaŝ Alf.	6 35 4 54		5 49
22 ŝchw.	Kordulje	Kordule	10 Gulampia	6 37 4 52		6 26
23 pjatf.	Severina	Severina	11 Filippa	6 38 4 50		7 16
24 ŝobota	Salomy	Mafaela	12 Proba	6 40 4 48		8 20

43. tydjen. Dop.: Luk. 13, 6—9. Pop.: Matth. 19, 3—8.

25 nedj.	20 n. p. ŝw. tr.	21 n. p. ŝw. tr.	13 20 n. p. ŝw.	6 42 4 46		9 34
26 pøndj.	Gjoba	Evarifŝta	14 Nazarethja	6 43 4 44		11 54
27 wut.	Egibny	Egibne	15 Euthimia	6 45 4 42		ŝth. dop.
28 ŝreda	Ehim. Jud.	Ehim. Jud.	16 Longja	6 46 4 41		0 14
29 ŝchw.	Narziŝfa	Narziŝfa	17 Hoŝeafa pr.	6 48 4 39		1 36
30 pjatf.	Klaudia	Klaudia	18 Luk. Ew.	6 50 4 37		3 1
31 ŝobota	Ew. r. ŝemat.	Wolfganga	19 Joŝla pr.	6 52 4 34		4 29

☉ Potny
mjeŝ. 3. okt.
dopotnja 3 h.
58 min. moze
biŝheje rjane
dnj mječj.

☾ Poŝl
bjertl. 10. okt.
rano 6 hodj.
43 m. wjeŝje
rjane dnj
pŝhineŝe.

☽ Mtohy
mjeŝ. 17. okt.
wečjor 10 hd.
28 m. pokaže
na deŝhej a
wjett.

☽ Brienj
bjertl. 20. okt.
rano 2 hodj.
55 min. pŝchi-
neŝe jaŝne
nebjor ŝmer-
ŝnenjom w
nozach.

**Stoljetna
protyfa.**
1. a 2. renŝe;
3. hrimanje
ŝylnym
deŝhejkom;
wot 10. hačj
do 29. rjane
wedro; 30. a
31. ŝnjeh.

**Burŝke
prawidka a
pŝhiŝtowa.**
Po kwaŝu
maŝch jonu, po
ŝejiŝnach maŝch
dziejco, po ker-
muŝchi maŝch
maŝane ŝjieny
a nicjo daŝe.

1857. November, nasymnik, ma 30 dnjow.

Wjebarzowe
pichenjenje.
Wedro.

Hermanft a
fotne wift.

Tydjenje a dny.	Poredžena protyfa		Stara julianska. Oktober.	☉		Mesece Janetna.	☾ sth. fho. horj. min.
	evangelska.	katholska.		skhadj. hod. m.	fhom. hod. m.		
44. tydžeń.	Dop.: Matth. 25, 1—13.		Pop.: Matth. 12, 46—50.				
1 nedj.	21. n. po sw. tr.	22. n. po sw.	20 21 n. p. sw.	6 53	4 34		6 0
2 pøndj.	Wschek b.	Wschek duich	21 Hilaria	6 55	4 32		sth. pop.
3 wut.	Huberta	Huberta	22 Alberta	6 57	4 30		4 51
4 šreda	Korlje	Korl. Bor.	23 Jak. jay.	6 59	4 28		5 35
5 štw.	Blandiny	Zacharia	24 Arethaja	7 0	4 27		6 38
6 pjatk.	Leonharda	Leonharda	25 Marziana	7 2	4 25		7 57
7 šobota	Ermana	Engelberta	26 Demetria	7 4	4 23		9 23
45. tydžeń.	Dop.: Matth. 18, 21—35.		Pop.: Matth. 21, 28—31.				
8 nedj.	22. n. p. š.	23. n. p. š.	27 22 n. p. sw.	7 6	4 21		10 47
9 pøndj.	Bozidara	Urfina	28 Terenza	7 7	4 20		sth. dop.
10 wut.	Marczina Luth.	Tiberia	29 Anastasia	7 9	4 18		0 6
11 šreda	Marcz. bift.	Marcz. bift.	31 Zenobia	7 11	4 17		1 21
12 štw.	Modesta	Evagria	30 Stachisa	7 13	4 16		2 35
13 pjatk.	Arfadia	Stanisławawa	1 Novembra	7 15	4 14		3 47
14 šobota	Levina	Klementina	2 Njindina	7 17	4 13		4 59
46. tydžeń.	Dop.: Matth. 22, 15—22.		Pop.: Mart. 12, 41—44.				
15 nedj.	23. n. po sw. tr.	24. n. p. š.	3 23 n. p. sw.	7 19	4 11		6 10
16 pøndj.	Edmunda	Rehora	4 Jana jay.	7 20	4 10		fh. pop.
17 wut.	Huga	Dhymara	5 Galazeta	7 22	4 8		3 53
18 šreda	Heshchia	Heshchia	6 Pawota	7 23	4 7		4 26
19 štw.	Hiljbety	Hiljbety	7 Hieronyma	7 25	4 6		5 12
20 pjatk.	Boluwiny pjatk.	Benigna	8 Spyt. Mich.	7 27	4 5		6 11
21 šobota	Mar. wop.	Mar. woprur.	9 Dnesifa	7 28	4 4		7 21
47. tydžeń.	Dop.: Matth. 25, 31—46.		Pop.: Matth. 20, 20—23.				
22 nedj.	24. n. p. sw. tr.	25. n. po sw.	10 24 n. p. sw.	7 30	4 3		8 37
23 pøndj.	Klemenza	Klemenza	11 Biktora	7 32	4 2		9 57
24 wut.	Khryfog.	Khryfogena	12 Jana jatm.	7 33	4 1		11 14
25 šreda	Katrziny	Katrziné	13 Jana Chr.	7 35	3 59		fh. dop.
26 štw.	Konrada	Konrada	14 Filipa	7 37	3 59		0 35
27 pjatk.	Huncjerja	Basilea	15 Sap. pozj.	7 38	3 58		1 58
28 šobota	Rufa	Sosthena	16 Matth. Ev.	7 39	3 57		3 23
48. tydžeń.	Dop.: Romff. 13, 11—14.		Jan. 15, 1—15.				
29 nedj.	1. nedj. adventa	1. n. adventa	17 23 n. p. sw.	7 41	3 57		4 55
30 pøndj.	Handrija	Handrija	18 Platona m.	7 42	3 58		6 29

☾
Botny
rano 1 hodj.
47 min. ma
rijane a jasne
wedro.

☾
Postl.
bjert. 8 nov.
wecjor 5 hod.
4 min. na
deschcijit a
snjeh potaje.

☾
Młody
mjes. 16 nov.
wecjor 6 hodj.
44 min. pscht-
ne snjeh a
wjetr.

☾
Prjeti
bjert. 24. nov.
wecjor 6 hodj.
22 min. ma
te same ne-
stajne desch-
cijojite a
snjehojite wa-
dro.

Stoljetna
protyfa.

wot 1. do. 6
wjetr a po-
mroczene ne-
bjo; 7. renje;
9. do 17. sym-
ne deschcijoj-
te wedro;
wot 18. pane
snjeh, tiz hacj
do hod lezi a
wulku symu
pchineše.

Burste
prawidła v
pshislowa.
Schód necha
wo:zi roszoje-
racj, tón dy: bi
móschnju wot-
ginecz
—
Schto mi
romha wulfi
bród, hójz'e
nutšach luty
šód.

Tydjenje a dny.	Poredžena protyka		St. Nowy Amber.	fshabj. hod. in		fhow. hod. m.	Mebete flameta.	D fsh. fhow. hodj. min.
	evangelska.	katholska.						
1 wut.	Pengina	Eligia	19 Abediaša	7 43	3 55			fsh. pop.
2 sreba	Aurelije	Pauline	20 Reh. D.	7 45	3 55			4 16
3 shtw.	Franza Kav.	Franca Kav.	21 Mar. wop.	7 46	3 54			5 31
4 pjatk	Borbory	Borbore	22 Filemona	7 47	3 53			6 59
5 sobota	Amoša	Sabbasa	23 Amfilocha	7 49	3 53			8 27

49 tydžeń. Dop.: Sap. ff. 3, 22—25. Pop. Matth. 5, 17—19.

6 wut.	Markwerba	Ambrosia	24 Klemenca	7 50	3 52			9 50
7 pónđj.	Mar. podj.	Leofablje	25 Jurija	7 51	3 52			11 9
8 wut.	Agrippiny	Melchjada	26 Jakuba m.	7 52	3 52			fsh. dop.
9 sreba	Zubithy	Damaša	27 Schecjey. m.	7 54	3 52			0 24
10 shtw.	Damaša	Dionysia	28 Parana m.	7 55	3 51			1 36
11 pjatk	Epimacha		29 Handr. jap.	7 56	3 51			2 48
12 sobota			30	7 57	3 51			4 1

50 tydžeń. Dop.: Koloss. 1, 12—15. Pop.: Matth. 11, 2—10.

	3. nedj. adventa	3. n. adventa	1	7 58	3 51		5 13
13 wut.	Istbora	Mikasta	2 Gabakula	7 59	3 51		6 27
14 pónđj.	Ignaza	Kristine	3 Sofrona	8 0	3 51		7 38
15 wut.	Ignaza	Eube dne.	4 Borbory	8 1	3 51		fsh. pop.
16 sreba	Izaaka	Lazara	5 Sawy	8 1	3 51		4 5
17 shtw.	Bunibaska	Theotima	6 Miklawšča	8 2	3 51		5 12
18 pjatk	Reinharda	Zosima	7 Ambrosia	8 3	3 51		6 28
19 sobota							

51 tydžeń. Dop.: 1 Jan. 1, 1—4. Pop.: Jan. 1, 19—27.

20 nedj.	4. nedj. adventa	4. n. adventa	8	8 4	3 52		7 45
21 pónđj.	Domasča	Domasča f	9 Mar. podj.	8 4	3 52		9 3
22 wut.	Beathy	Flora	10 Menasza	8 5	3 53		10 20
23 sreba	Dagoberta	Wistorije	11 Daniela	8 5	3 53		11 39
24 shtw.	Hedownišk	Hedownišk	12 Spiridja	8 6	3 54		fsh. dop.
25 pjatk	Schecjepana	Schecjepana	13 Custraza	8 6	3 54		1 1
26 sobota			14 Thyosa	8 6	3 55		2 25

52 tydžeń. Dop.: Jak. 4, 13—15. Pop.: Matth. 25, 14—30.

27 nedj.	Nedj. po hctj.	ned. po hctj.	15	8 6	3 58		3 54
28 pónđj.	Rewin. dšecji.	Rew. dšj.	16 Aggaja	8 6	3 57		5 28
29 wut.	Jonathana	Domasča bift.	17 Star. wójz.	8 6	3 58		6 57
30 sreba	David	Honorja	18	8 7	3 59		fsh. pop.
31 shtw.	Sylwestra	Sylwestra	19 Bonifaja	8 7	4 0		4 22

Bošny
 1. dezb. pšchipoln. 11 47 minutow rjane dny pšchineše.
 6. Bošl. bjeřil. 8. dezb. rano 7 hodj. 27 min. jasne neho a mersnenje ma.
 7. Mitody mjeř. 16. dezb. pšchipoln. 11 hodj. 51 min. pokazena fšche mersuenje pšchi jasnym neho.
 8. Brjeni bjeřil. 24. dezb. rano 7 hodj. 26 min. na to šamo jasne wedro pokazje.
 9. Bošny mjeř. 30. dezb. wecjoř 10 hb. 23 min. ma šnje hawjetr.
Stoljetna protyka.
 1. a 2. sýma, na totruj šnje pšchineše; 9. do 15. wulle sýma; 16. šašo no wy šnje hawjetr, ne, liž nowu sýmu pšchineše; 23. dje deščej a mersuenje šastane hacj do konca neho.
Stare pšchiflowa.
 Dwanacjen je pščlow, jidnacjen je hwešdom, dščasj božich kaspow dje wecjoř je porjandjelow, wóškom Božich milošjow, šydom Božich barow, šlesj bje karanow tym kwapšnym domi w šana w Galilejštim; pecj je mndryš fnejnaw; šchjři ewangelisty; tšj šu patriarchošo, dwaj šaš fšeho raja Božho hanenaj; šedyn je tón wjerny Boh na wyšokim neho.

Bulicbowaenje danje.

3 Procent.				4 Procent.				4½ Procent.				5 Procent.			
lietnje.		mieščacšnje.		lietnje.		mieščacšnje.		lietnje.		mieščacšnje.		lietnje.		mieščacšnje.	
tol.	10.	10.	du.	tol.	10.	10.	du.	tol.	10.	10.	du.	tol.	10.	10.	du.
1	10.	—	9	—	7/10	—	1	—	13 5/10	—	1	—	1	—	1 1/10
5	—	4	5	—	3 7/10	—	5	—	6 7 5/10	—	5	—	7	—	5 9/10
10	—	9	—	—	7 5/10	—	1	—	13 5	—	1	—	15	—	11 1/10
15	—	13	5	—	1 1/10	—	4	—	20 2 5/10	—	4	—	22	—	16 9/10
20	—	18	—	—	15	—	3	—	27	—	3	—	25	—	23 5/10
25	—	22	5	—	1 18 7/10	—	2	—	37 5/10	—	2	—	31 3/10	—	28 1/10
30	—	27	—	—	2 2 5/10	—	3	—	110 5	—	3	—	115	—	33 9/10
35	—	31	5	—	2 6 1/10	—	3	—	117 2 5/10	—	3	—	122	—	39 4/10
40	—	35	—	—	3 9/10	—	4	—	124	—	4	—	124	—	45
45	—	39	5	—	3 3 5/10	—	4	—	2 7 5/10	—	5	—	2 7 5	—	5 9/10
50	—	43	—	—	3 7 5/10	—	5	—	2 7 5	—	5	—	2 15	—	6 3 1/10
60	—	47	—	—	4 5	—	6	—	2 21	—	6	—	3	—	7 5
70	—	51	—	—	5 2 5/10	—	7	—	3 4 5	—	7	—	3 15	—	8 7 5/10
80	—	55	—	—	6	—	8	—	3 18	—	8	—	4	—	10
90	—	59	—	—	6 7 5/10	—	9	—	4 1 5	—	9	—	4 1 5	—	11 2 5/10
100	—	63	—	—	7 5	—	10	—	4 1 5	—	10	—	5	—	12 5
200	—	67	—	—	1 5	—	20	—	9	—	20	—	10	—	25
300	—	71	—	—	2 2 5	—	30	—	13 15	—	30	—	15	—	37 5/10
400	—	75	—	—	2 6 2 1/10	—	40	—	18	—	40	—	20	—	50
500	—	79	—	—	1 5	—	50	—	22 15	—	50	—	25	—	62 5/10
1000	—	83	—	—	1 13 7 5/10	—	100	—	45	—	100	—	50	—	75
5000	—	87	—	—	2 2 7 5	—	200	—	18 2 5	—	200	—	100	—	100
					14 1 7 5				225				250		18 2 2 5

Bulicbowaenje, kaš wyškoto 1 punt pšchindje, hboj ženitat 1, 2, 3 hač 100 tol. puacij.
Žentnar ma 110 vuntow; 1 tol. 30 ngl.; 1 ngl. 10 np.

ženita.		punt.		ženita.		punt.		ženita.		punt.		ženita.		punt.	
tol.	ngl. np.	tol.	ngl. np.	tol.	ngl. np.	tol.	ngl. np.	tol.	ngl. np.	tol.	ngl. np.	tol.	ngl. np.	tol.	ngl. np.
1	—	3	11	—	3	—	21	—	5	7	—	31	—	8	5
2	—	5	12	—	3	—	22	—	6	—	32	—	8	—	41
3	—	8	13	—	3	—	23	—	6	—	33	—	9	—	42
4	—	1	14	—	3	—	24	—	6	—	34	—	9	—	43
5	—	1	4	—	4	—	25	—	6	—	35	—	9	—	44
6	—	1	6	—	4	—	26	—	7	—	36	—	9	—	45
7	—	1	9	—	4	—	27	—	7	—	37	—	10	—	46
8	—	2	2	—	4	—	28	—	7	—	38	—	10	—	47
9	—	2	5	—	4	—	29	—	7	—	39	—	10	—	48
10	—	2	7	—	5	—	30	—	8	—	40	—	10	—	49

Njekotre europiske werchi.

Za n, kral sakski, rođj. 12. dez. 1801; ženeny Amaliju Augustu, bayerskeje pryņzefynnu, rođj. 13. nov. 1801. Dječji: 1) Marja Augusta, rođj. 22. januara 1827; 2) Bedrič August Albert, rođj. 23. hav. 1828; ženeny spryņzefynnu Karola s Wafa, rođj. 5. augusta 1833; 3) Marja Hilžbeta, rođj. 4. februara 1830, wudowa nebo genuesiskeho wójwody Ferdinanda; 4) Bedrič August Jurij, rođj. 8. aug. 1832; 5) Marja Sidonia, rođj. 16. aug. 1834; 6) Hana Marja, rođj. 4. jan. 1836; ženena s toskanskim herbistim welwójwodu Ferdinandom; 7) Margareta, rođj. 24. meje 1840, ženena s rakuffim aržywójwodu Korlu Ludwigom; 8) Sofia, rođj. 15. mjerza 1845. Bedrič Wylem IV., kral pruski, rođj. 15. okt. 1795. Franz Josef, kšjezor rakuski, rođj. 18. aug. 1830. Alexander II., kšjezor ruski, rođj. 29. haperl. 1818.

Napoleon III., kšjezor franzowfski, rođj. 20. hav. 1808. Abdul Medžib, kšjezor turkowfski, rođj. 23. hav. 1823. Maximilian II., kral bayerski, rođj. 28. nov. 1811. Leopold, kral belgiski, rođj. 16. dez. 1790. Bedrič VII., kral danski, rođj. 6. okt. 1808. Ota I., kral grichiski, rođj. 1. jun. 1815. Jurij V., kral hanoverski, rođj. 27. meje 1819. Viktorija, kralowa jendželsta, rođj. 24. meje 1819. Wylem III., kral niederlandfski, rođj. 19. febr. 1817. Don Pedro V., kral portugalski a algarbiski, rođj. 16. septembra 1837. Pius IX., bamž rómiski, rođj. 13. meje 1792. Viktor Emanuel, kral sardiniski, rođj. 14. mjerza 1820. Isabella, kralowa španijska, rođj. 1. oktobra 1830. Oskar, kral šwedfski, rođj. 4. jul. 1799. Ferdinand II., kral škilski, rođj. 12. jan. 1810. Wylem, kral württembergfski, rođj. 27. sept. 1782.

1.

Bombaj Bóh Wam!

Khwat teho Knesa, moja duscha,
Za chzu teho Knesa khwalicj, tak dolho, hač žiwj hym,
U mojemu Bohu spjemacj, dokelž tu hym.
Nejspuščejše ho na sferštow, ani na cjlowske dječji,
Woni wschał pomhač nemóža!
Zich duch wundje a woni ho sašo wróca do semje,
Zehdom su šhubene wschitke jich myšlje!
Derje temu, kotrehož pomóz tón Boh Jakubowy je,
Kotrehož nadžija steji na tym Knesu, jeho Boju.
Kij nebjo a semju, morjo a wschitko, sčtož we nich
je, scžinit je,
Kij mjeru djeri wječnje,
Kij pravo wopofasuje tym, kij kšchidwu czerpia,
Kij hlódnym khljeb dawa.
Tón Knes wotewri woči slepym. Tón Knes posbje-
huje poraženych.
Tón Knes lubuje prawych.
Tón Knes sakhowa zsumnikow, šyrotam a wudowam
wón pomha.
Tón Knes wobroci pucj besbóžnych.
Tón Knes je s kralom wječanje, twój Boh, Zion,
Wot naroda do naroda.
Hallelujah!

E utymi słowami 146. psalma praji pschedenat swojim lubym Eserbam na to nowe lieto 1857: pomhaj Boh. E weselšchim duchom dylji lonti ho tute postrowenje stawa a štwiči, pschetož runje to sańdžene lieto, kotrehož bjež je dokonjany, je móžnje prjedowato, so Bóh pomha!

Sčto chzyl te kšlyš licicj, kotrež ho pschi sawo-
čatku a we prjenej položaj sańdženeho lieta su psche-
liwate? sčto rachnowacj te sdychnenje khudych ludzi,
kij we jich štwšnych wutrobach su ho hibale? sčto mu-
mjericj tu nusu a starož, s kotrež su ho wschjedneje
žiwnošje a potrebnosžje dla wschitzy, najbóle khudji, bje-
džili? W tych prjenich kšjesčich mjehazach bje to wschjed-
nje najšča štwšnož a starož: s wětal wošmemy khljeb?
Nusa a trada kšjesčteje wschudjom. Njekotry by rady
kust khljeba sšjedt, hdyž jón mjel a hdyž jón mše-
jesche a šebi s nusu bje tak wele warbowal, so šebi
pokruta bje kupit, dha wón ho neswazi, hluboko s nožom
do neje kracj, dokelž ho hnydom minesche kaž šien.
Drohe bje wscho, a kóždu šobetu ho wschitzy pra-
schachu, sčto je w mježi žito placžito, a hdyž bje kust
delje bito, weselichu ho wschitzy, hdyž pak bje horje
sčto, štorjesche kóždy. Čeziti a šrudny čas bje pschi
sawočatku sańdženeho lieta, a wutrobnišcho sdychowasche
ho ta přstwa: najš wschjedny khljeb daj nam dženša!

Tola pak mamy ho pschi tym tež na to dopomnicj,
tak hnadwie je Bóh we tej nusy swoju pomoz šewit.
K prienemu: pschedženo, to warba khudeho luda we
šerbštim kraju, hdyž slyma ho bliži, placjesche wjazy,
dylji wele liet predy. Nebje to wulka pomoz? K dru-
hemu: Bóh tón knes prajesche k tym šterštam, kij tu
žatósne krawnu wójnu we ranšchim kraju wóžichu:
wono je dož teje žatósžje, so woni mjer činjachu. Nebje
to tež wulka pomoz, so ho ta newještož a čjemnož
teho časa rošhwjetli? K šcženemu: we naljeržu
wuhotowa tón knes, kij je nebjo a semju, morjo
a wschitko, sčtož we nich je, scžinit, pola a sahony se

šwosim žohnowanjom. Šwyt so na najreńšcho se-
lenjach a roszjach a lubjach bohate žnje. Nlebe to
wulka pomoz, hdyž jedyn wonka wšcho widžišche na
najreńšche stejeci a so radžic, sčtož cłowśka ruka bje
wušywata na nadžiju, so so wutroba smjeješche a
nowe dowjerenje czerpasche s teho widomneho Božeho
prjedowenja, kotrej pšchipowedašche: cjalaj šhwilku
na Boha, ton czi s nusu wupomha! K šchwěrtemu:
te rjane bohate žnje, kiž su so do brožnjow dom šhowate,
kotej Boh pšches swoju hnadu bje wobarnowol pšchede
wščitkejšchod, kotej cijnjach, so so ja jedyn tydžen
postruta khljeba wo pokojza wetscha a tunišcha možešche
pšchedawacj, pomhachu je wšcheje nusu! Neje, hdyž
my to wopomnimy, kak su so te druge schjesz mješazy
jandženeho lieta we spokojsnozi a wešetozi minyle,
hedne a nufne, so my saspjwamy: Boh pomh.a.
Nedyrbeli my wumženi s nusu, wofscheweni pšches
Božu debrotu, wobarnowani pšched wetschim nesbožom,
s wešetym duchom a s weseloziu, džaž polnej šwiedziej:
derje temu, kotrehož pomoz Boh je, kotrehož nadžija
steji na tym kneju, jeho Božu, kiž wjeru djerzi, kiž
hłednym khljeb dawa, posbjehuje porajzenych, šyrotam
a wudowam pomha. Nedyrbeli tež my Šerboju dža-
konnje sawyščacj: tén kneš je s kralom wječnje,
woj Boh, Zion, wot naroda do naroda. Hallelujah!

Pomhaj je Boh; s takim wešotym šwiedženjom
teje wjeru stejmy wšchity na prosi noweho lieta,
wchladojo na to šandžene a na jeho nusu, kotraž je
pšchjetrata a na jeho štysnošje, kotrej su pšchewinene.
K temu my so s nowa we dowjerenju a we nadžiji
pošlynni so postrowjamy s tym dobrim pšchecjom:
Pomhaj Boh. My s takim štowom šebi beš šobu
wutrobnje pšchewimy; so by Boh, tón wótž našeho
kneša Jezem Khrysta na to lube nowe lieta, kotrej
wón nam spojezi, chyt bycz našcha nadžija, našch
trošcht, našcha radoš, našcha pomoz, našche šbožje, našch
šyerlusch. My wuprajamy s takim postrowenjom,
„Pomhaj Boh“ pšchi šapocjatk u teho noweho lieta,
so by won tón hnadny a šmilny kneš nam wšchitkim
šrowozi czieta a mjer duške dał a pšchede wšchitkim
nešbožom na czieta a na kubli a na dušchi wotžowšzy
našch wšchitlich wobarnowal. Pomhaj Boh wam, rešne
pšchedženak k buram a fublerjam, so byšcheje we pokoju
a mjeri te bohacje šficejne dary Bože wuziwali, a
k czešt teho dobrocziweho dawarja naložili a šmilni a
dobrocziwi byli pšcheciwo nusnym, potrebnym, kładym
a šhorym. Pomhaj Boh wam, ryeci wón k tym, kiž
s kładobu a s nusu so bježja, hacž runje šperschi cjaš
je pšchichot, so bychu wopomnili: wulki dobytk je,
ščtož bohobojašny je a ma doš na tym, ščtož jemu
Boh da. Pomhaj Boh wam, pšcheje wón tym, kiž
we šhoroszi a brašnoszi to nowe lieta šapocjinaja abo
we bjehu teho šameho na šhore ložo pšchindu, so bychu

we šcerpliwoszi a we pobbacju do Božeje wolše šwój
kšchiz nopyli a wopomnili: wyschnož pšchineše šcerpliwosž,
šcerpliwosž šhonenje, šonenje, pak nadžiju, nadžija pak
nešahanibi! Pomhaj Boh! wola pšchedženak do wšchich
kšcheczijskich domow šerššeho kraja, so by so we
nich ton kneš czešt pšches pobožne a bohobojašne
žiwjenje, so bychu so dječci we nich wotczahnyte we
wšchjem napominanju k temu knešaj, so byšchje
dobrota a šwierenož so we nich šefatej, prawdož
a mjer so wofschatej, so by šwierenož na šemi rošta
a prawdož s nebja hladata. Pomhaj Boh wam,
praji wón tež wšchitkim, koiž to lieta budžat s cjašneho
hubenštwu wotwotani, so bychu šbožnu hodžinu šmerczi
mjeli a dostali wječnu šbožnož pšches našeho kneša
Jezem Khrysta.

To spojezi Boh!

2.

Knihi ša domjazu knihownju.

Chyt-li ščto cžitacj nabožne abo modlerške knihi,
dha so jemu poruczeja, hdyž je ewangeliškeho wjeru-
wufnacja, šzichowaje pišmu:

Mišioniski pošot, pišany wot k. d. Rychtarja w Kluffchu,
kiž mješčacnje wukhadja a kotrehož jenotliwe czišto
jenož 5 np. włacji;

Jana Arndta paradisfahrodka, šafožena a wudata
wot Blochmanna we Tražđžanach, pšchetožena wot
J. Barika w Šhwacizjach;

Cłowecza wutroba, tempel Boži abo šyšto teho šteho
we dječacjih šnamenjach priodštajena (w Lubiju).
Powedanczišo a ronciza ša dječci a
Nedželu dopolnja a popolnju, dwoje knižki pšchetožene
wot k. Kruščwizy, duch. w Borschezi;

Epochi trajaza bibliska protyfa ša wšchitke dny na žyte
lieta wot Gutmana, pšchetožena wot J. Barika w
Šhwacizjach.

Šli a jeho šynaj abo Bože šudy na štych šarschich a
dječcok, přjedowanje wot nebo Šafuba, duch. w
Budyščini.

Přjedowanje na nedželu Misericordias Domini, djer-
žane we porschifim Božim domi wot k. d. Krü-
garja w Borschizach.

Ša katholicich hodži so k pietnemu cžitanju:
Dobre šemo na pwodnu šemu wot J. Kucjanika a
Wofobné dar za Kšcheczijanow, młožlich ha wotroščja-
něch wot kanonikuša Bufa.

Kniž drugeho wopšchiječja, kotrej su wužitne a
hedne k cžitanju, su:

Bohumit aby Bože rukowanje na šyrotach, powedanczišo
s 30letneje wojny wot Kulmana;

Wustojny pejołar, wot Kulmana. Tuta knižka še wošebje wschitkim herbstim pejołarjam k čitanju poručja, dofelj we nej we rjanej herbstej ryčzi je rofestajene, kak maja šo pejoły s wužitkom plahowacj a kublacj.

Slucyje k hudanczkam.

Pšchedženaf wje, lubi Eserbjo a Eserbowki, šo njekostki wot waš su šebi próžu dawali, wuhudaci, šcho šo w tych schuczkach thowa, kotrej maja we pschidanku k protyžy na l. 1856 to napišmo: hudanczko, a šo su beš wami mudre hlomy, kiz šu kórzy a na mjezi te prawe slucyje namakali, s kotrymž šu potajnu myšl tych słowow wotanfalt. Ale wón šo boji, šo šo to wschitkim na jenafše wafschnje neje poradžilo a šo je tón abo tamny newjesty, šcho je bylo mjenene. Teho dla wón ša nufne djerzi, prebny hacj nowe hudanczka horje dawaj, te stare wuložicj.

To šchož po prjenim hudanczku wscho žere a spopada a jenož psches wodu šo haciejz móže, je: wohen!

We druhim hudanczku je mjenena: radkiza.

Renje wonjaza, jako thorosj jara bolaza wjez we tšeczim hudanczku je: roža.

Schtwórtje hudanczko potaje na pluh; prjedku stól, sadku rólnik, šredja drowo, seleso, a pódla wróny lecaj, wacizj s brásdow šberajo.

Wjate hudanczko je: kufchczj; tyschek, kiz jón džjeta netreba jón, nošcherjo pschi pschewodženjach s wetichaj istrowi a šylni mužojo, nerodžja wo njón; a morowy newje, šo we nim leži.

Čajli pak wuhudat, luby čitarjo, šchož šo we słowach ščesteho hudanczka thowa, dha šy mudra hloma. Za mersaza wjez, kotraž jeneho hrebe, hdyž ju ma, kotruj žadyn pak rody neshubi, a kotraž, hdyž je dožyta, je tež šhubena, je škóržba, abo prožeš.

4.

Schtwórtja kasn.

Pšched nimalje štšecjimi lietami pschidžje starj mužik do mjesta. Wón mješesche šnjeh djeju hlowlj, seperasche šo na dubowy kiz a widžicj bje na num, šo thodjenje jemu jara čejko pada.

Jako wón s wrota mi do mjesta džjesche, wuhlaba jeho wrótnik, kiz mješesche tam akžij dla wobfedžbowanse a wolasche na teho schjedžiweho mužika: swotkel dha, džjedo: — Š hatow wotmolwi tón schjedžiwj. — Hdžeha čžecje? praschesche šo wrótnik dale: — Wo mjesta! šychowasche tón mužik! A šcho dha w mješt čžecje? — Ja čhajt šwojeho najštaršeho šyna

wobštoržicj! — Čšto? šwojeho šyna? Čžoh dla? — Ja šym šo ršched njekotrymi lietami na wument šynyl a šym šwojim ščesjžjom šynam šwoje burške šubto dat. Tón najštaršči beresche šebi pola a šuku a da šwojim bratram šožemu 300 tl. a šlubi šo čžje me hacj do šmerezje s nufnej potrebnosju wobštaracj! Wón pak to necha dleje čžinicj, šwari a šlije na mne, šo neššym dawno wumrel a ja dyrbju w šwojich starých lietach hlódnj byčj a lutu nufu čžerpčj.

Moji drušy šynojo mi tež nečadja pomhacj a teho dla čžju ja njek do mjesta, šo bych šo pola wyschnosje wobčejowat a wo dobru radu praschal! Pšchi tym ronjachu šo jemu šylsy s woczow a wón štonasche štšynje še šrudobu. — To je šlje a jara nedžafomnje, prajesche tón wrótnik — ale prajče mi tola, kak starj wy šje? — Mój Wojo! wotmolwi tón mužik, ja šym njek 83 liet starj! — Jeli temu tak, praji tón wrótnik, dha móžu ja wam dobru radu dacj, a šo netrebacje k wyschnosji hčj. Wy tola wješje, šo we šwjatym pišmi šteji: nasche žiwenje traše šydom dšecjčj liet, a hdyž wyšoko pschidžje, wššom dšecjčj liet Neje wjerne? Njek pak šje wy 83 liet starj, dha šje wy šti ližta psches tu mjeru žiwj a nebudžicje tu dołho čžafacj mjecz, šo Bóh waš wupšchene. — Noštóžany psches tajše słowo, pohladny tón schjedžiwj na teho wrótnika a prajesche: wy macje prawje; wono budje nalljepe, šo šašo dom du; moj Bóh budje me berij k šebi bradž; šcho čžju šo hšchčjzen jara wo to čžafne žiwenje staracj a mojih šynow do haniby pschinesj a wobštoržicj pola wyschnosje. — Nesch Bóh jim woda! —

Na to šynu šo na kameň pschi wrotach, šo by šhwilku wopoczowat a dšjesche šašo dom. Dotho netrajesche, šo Bóh jeho k šebi wša.

Njek pak šedži na tym šamyn kamenju jeho najštaršči šyn wo dnjo a prošy tych, kiz nimo džjeja, wo šmilny dar, pschetoj won je prošek.

Čžesj nana a macžej, šo šo tebi derje pódžje a ty dołho žiwj budžesch na semi. —

5.

Hudanczko 1.

Šawjetke wakt, tošče aby čžesče,

Šawjetke waki, wetsche aby mejšche

Džejaj wijo po semi

Pucjiz jich je škuboki.

Neša mužik, čžinja wele ščłobj,

Wakte rostu s deschčjowesje wody,

Dorja jene šworenja,

Druče w bruschi šejwja.

Š hory blježo kóžda haru čžni,
Niema wleče šo ro runini;
Žana nihcy nišomu
Š puca naitže s bojožju.

6.

Jan a pšchedženaf šo wo protyžy rošryczujetaj.

Pšchedž. Dobry weczor! Tu šym ja sašo, wujo! Ja tebi tudy tu nowowudatu protyžu na ljetu 1857 pšchinešu. Wužiwaj ju strowy a duž bože mje!

Jan. Masch dha tak jara mišne, so sašo precž šhwatašč? Nechafš šo šynycž, so bychmoj trochu šhromadžje bledžiloj?

Pšchedž. Dołho šo nemóžu sadžeržecž! Ja mam baloko dom a mješčacž šo bórny šhowa.

Jan. Wščaf móžesh wicheš nóz pola naš wo-
šacž. Moja žona tebi rjane mješčke tožo we hornej
šwiti šhonuje a š weczeri dobru kotbašu na blido staji,
šo žanu nišu czerpicyš nebudžesh.

Pšchedž. Moje dla! Šdyž mi tajke prubta te-
czesh, dha šo rady dam popanycž. Šdyž me chzetaj
rady šospodowacž, dha chžu tu wescacž. Ja widžu,
šo ty nješčto na wutrobi masch a šo mam waimol-
wienie dacž na woje praščjenja. Tež nejšym tajki ne-
bolaf, šo bych dobru kotbašu sazpit a šchllencžku cži-
šeho pódla!

Jan. Ja bych wščaf rady nješčto wo protyžy
wedžit. Šlaj! ja šym ju nješč dwje ljećzi šwjeru
czitat, a tola mi to a tamne we nej czjemne wostane,
ša czimž nemóžu pšhincž.

Pšchedž. Ty pak tola pšchezo nješčto masch!
Neje dha došč, šo tebi tu protyžu we naščej lubej
šeróšfej rycži špíšam? šo do neje wšchitke snate her-
manli a wili stajam, šo mješčacžkowe a wedro pšche-
mjenenje, mješčacžka a štónža ššhadženje a šhowanje
a wšchelake druhe nišne wježy s wulkej próžu we nej
wošjewjam? A tola ty ženje s nej špokošom nejšy!

Jan. Rehnjewaj šo, luby wujo! Ja wščaf
myššie nimam, na tebe a na tvojju protyžu šwaricž,
ale ja chžych šo tebe jenož to a tamne praščecž, šchtož
nemóžu wuššledžicž a šrošemicž!

Pšchedž. Šchto dha to je?

Jan. Šlaj! we tvojšej protyžy na přjenej šroni:
pšchi šapoczatku šteji to napíšmo: žyrkwinske ljetne
šnamenja a pod nim: škota licžba, wobwóð štónža,
epakty, rómske danške czíšto, pišmit nedželški a. t. d., a
kóžde lube ljetu je hinášcha licžba pšchistajena. Ja šym
šebi hižom wele króž myššlit, šchto to na šebi ma a
nejšym to ženje wuhudacž móht! Praj mi tola, š czjomu
to we kóždej protyžy šteji?

Pšchedž. Tvoja kotbaša je wopravdžje dobra!
Tvoja žona wje tučžne šwinje formicž! jenož šo — —

Jan. Wujo, ja necham wedžicž, kak tebi kotbaša
štodži, ale ša tym šym ja šo praščaf, šchto je: škota
licžba, wobwóð štónža, epakty a t. d.

Pšchedž. To chžesh wedžicž? Šdyž byrbju wot
tajlich wježow powedacž, dha runuj š blida kotbašu
a šhromadž wšchitke tvojše myššlicžki a natož dobru
šedžbliwóž!

Jan. Je dha to tak czježke šrošemicž?

Pšchedž. To šo wje! Wly chžemy najpřjódyžy
wot epaktow rycžecž! Wješč ty, šchto to je?

Jan. Ne! Wščaf to neje žane šeróške ani
njemške šłowo; wješčje je grichiške abo šaczjanške abo
šhebrejške!

Pšchedž. Móže bycz! Pošłuchaj dha! Ty tola
wješč, šo šo mješčacž wotolo naščejje šemje wercži!
K temu treba mješčacž 29 dnjow, 12 hodžinow, 44
minutow 2³/₄ šekundow. Tutón czajš, kiž šo licžbuje
wot jeneho mtodeho mješčacžka š druhemu, menuje šo:
šynodiški mješčaz. Nješč mamy my 12 tajlich mješčazow a
po tajšim by ljetu mješto: 354 dnjow, 8 hodžinow,
48 minutow, 33 šekundow. Došelj pak julianške ljetó,
šotrež šo po štónžu woblicžbuje, 365 dnjow, 6 ho-
džinow wopšchima, dha by ljetu, po mješčazu woblicž-
bowane, wo 10 dnjow 21 hodž. 11 min. 27 šek.
króšje byto, džišli to, šotrež šo po štónžu woblicžbuje.
Šdy by šo to nješč tak trechilo, šo by šo julianške
ljetu runje s mtodym mješčacžkom šapoczato, dha bychu
šo pšchi špoczatku drugeho ljeta hižom 10 dnjow, 21
hodž. 11 min. 27 šek. minyše, pšchi šapoczatku ščezjeho:
21 dnjow 18 hodž. 22 min. 54 šek., pšchi šapo-
czatku šchtwórtého: 32 dnjow 15 hodž. 34 min. 21 šek.
Tutón czajš, kiž je šo na tajke waščnje minyš, me-
nuje šo: šlaroba mješčacžka abo astronomiška epaktá.
Došelj pak tajke licžbowanje ša astronomow a proty-

farjow jara wobczężne bje, dha postajichu wot czaś, we kotrymž so mjeřacžk wofoto semje werczi na polne 30 dnj a epaktu na 11 dnj a pomenowachu ju: žyrkwinsku epaktu. Na tajse waschnje je žyrkwinska epakta prijeneho ljeta: 11 dnjow, drugeho ljeta: 22 dnjow, třećejeho ljeta: 33 dnjow, aby dolež jedyn jow synodiski mjeřaz wot 30 dnjow wonka wostajicž može, 3 dnj, štwórtého ljeta: 14 dnjow, piatého ljeta: 25 dnjow, šestého ljeta 36, abo mene 30 dnjow a t. d. Hdyž jedyn tak dale ličbuje a kóžde ljet 11 dnjow přichitaji, dha sa 19 liet epakta sašo je 29 dnjow a sa dwazjete ljet sašo 10 dnjow dołha, na kotrychž mjeřto jedyn 11 dnjow staji. Po tajsim pokazuje so, so hdyž so 19 liet su minyle, sašo ta šama epakta přichidže, kotraž je předy była. Tutón 19 liet wopřichitazy czaś menuje so: wobwóđ mjeřacžka, a stota ličba je nielk ta ličba, kotraž wobšnamení, kotre ljet 19 mjeřacžkowym wobwóđji to njetžišče je.

Jan. To su jara wučene wjezy, wujo, kotrež ty tudy přijeduješ! To skoro sa bura ničjo neje!

Přschedž. Nejšym tebi předy prajit, so to schwa- była ma s tymi protyřkowymi naležnosćemi? Ty pak čžeš do wšcheho wšacž; teho dla nešwar nielk!

Jan. Nie, Bože dla niž! Ale nielk praj mi, šhto dha to rječa, so přehi šapocžatku protyřki steji: w l. 1857 je stota ličba: XV?

Přschedž. To rječa? to 1857te ljet je to piat- nate ljet 19 liet wopřichitazym wobwóđji mjeřacžka!

Jan. Šhto dha to nielk prajicž čže, so su tu stajil! we Rehorjowej poredženej protyřy je epakta: IV, we starej julianskej pak: XV?

Přschedž. To rječa: we julianskej protyřy je mlody mjeřacžk 15 dnjow, we Rehorjowej 4 dnjow starý. Tuta wšchelafosž s teho nastane, so, kaž šym tebi w l. 1855 powedał, we nowej Rehorjowej pro- tyřy w l. 1582 su so 10 dnjow wonka wostajite, a so teho dla we bježu tych stow liet wot 1700 do 1800 we Rehorjowej protyřy epakta wo 11 dnjow kóřsa byčž dyrbesče, dylžli we starej julianskej. Stota ličba we wobimaj protyřkoma, we starej kaž we po- redženej, jena a tašama wostane, epakty pak so přschemjenja.

Jan. A čžomu to jedyn wedžicž treba?

Přschedž. Tebi to ničjo nepomha! Ty jenož trebaš do protyřki pohladaj, hdy mlody a wotny mjeřacžk pane, dha su ty hotowy! Ale my, kiž pro- tyřku sa waš wudžielamy, my dyrbimy sa tym šljedžici, hdy budže mlody mjeřacžk, so byčmy móhli wulicž- bowacž, na kotry džen mjeřacžkowe přschemjenje pane, a k temu je nusne stotu ličbu a epakty šnacž. To pak hiščežen wele waznišče je teho dla, so byčmy postajicž móhli, na kotry džen jutry panu. A to wedžicž je s noweho wazne a nusne, dolež po tym, jašo jutry panu, so we protyřy te wšchelake šwjate a nedželste dnj wot šapocžatka hačž do kónža ljeta postajaja.

Jan. Pomalku, wujo! Trochu so mi šda, so to je čžežka wjež byčž, protyřku piřacž. Praj mi pak, šhto te druge žyrkwinske šnamenja na šebi maja kaž: piřmit nedželsti, wobwóđ šlónža, romšte danšte čžiřto?

Přschedž. We starých czařach knežesče to waschnje, so te šydom dnj wyđenja so wobšnamenjachu s tymi piřmitami: A. B. C. D. E. F. G., tak so 1. januara piřmit A., 2. jan. piřmit B., a. t. d.; 7. jan. piřmit G., 8. jan. sašo A., 9. sašo B. a. t. d. mjeřesče. Ton piřmit pak, kiž přschedž žyte ljet 19 na kóždu nedželu třečesče, meštwasče so: piřmit nedželsti. My wjemy, so kóžde ljet, kotrež ma 365 dajow, s tym šamym dnjom so šloni, škotrymž so je šapocžato, so teho dla 1. januara a 31. de- zembra na jedyn a tón šamon džen panytej abo na nedželu, abo pónđželu aby wutoru a. t. d. Po tajsim ma džen 31. dezembra tón šamy piřmit kotryž 1. džen januara. Hdyž nielk jene ljet so s nedželu šapocžne, to rječa hdyž přieni januara na nedželu třeči, dha šmjeje tu tón piřmit A a runse tak tež budže pošteni dezembra nedžela a šmjeje sašo A. Na to so to druge ljet s pónđželu ša- pocžne a wobšantne a to ma piřmit A., nedželsti piřmit pak budže: G. třeče ljet so s wutoru šapocžne a wobšantne a to ma piřmit A., duž ma pónđžela piřmit G a nedžela piřmit F. a. t. d. Šteho ty wulnesč, so piřmit nedželsti kóžde ljet wo jene mjeřto do šady dže, a so, hdyž je přiene ljet piřmit nedželsti A., dha je wón druge G., to třeče F., to štwórté E. a. t. d. Šeli so pak jene ljet přschestupne ljet je a 366 dnjow wopřichita

dha ta wjez so hinaf ma. Tehdy staj menuizy dwaj pišmitaj nedželstaj; jedyn wot 1. januara hač do 24. februara, drugi wot 25. februara hač do 31. dezembra ptacij. S teho pschindze, so to ljetu, kotrej na pschestupne sziehuję, pišmit nedželsti wo dwoje mjesto do sady stupa. K temu mam pschispomnici, so poredjena Rehorjowa protyka hinajšhi pišmit nedželsti mjecz dyrbi, dylji stara julianska dofelz, kaž hym to w protyzy na ljetu 1855 wuložit, wobej protyzy psches jene neistei.

Jan. Ljetša je pišmit nedželsti we Rehorjowej protyzy: D., a we julianskej: F.

Pschedj. Lonsche ljetu, dofelz bje pschestupne, mjejesche Rehorjowa protyka pišmitow nedželstaju dweje menuizy: F. a E.; a julianska: A. a G. Teje winy dla ljetša we Rehorjowej pišmit nedželsti je D. a we julianskej: F. K temu mam tebi prajicj, so, hdyž su so 28 ljet minyle, we 29. tym pišmit nedželsti tón šamy je, kajšiz wón je priene ljetu byl. Na tajke waschne wunamaka so sašo rjadomnja wót 28 ljet, a kotre ljetu tajseje 28 ljet trajajeje rjadomnje to ljetuše je, to wupraji wobwóđ stónza, kiž we wobimaj protykamaj, Rehorjowej kaž Julianskej, jenajši je.

Jan. Ljetša steji tu we twojej protyzy wo žurkwinštimi snamenemi, so je wobwóđ stónza XVIII. Šcho to rjekacj dyrbi?

Pschedj. To rjeka: ljetu 1857 je wošomnate teje 28 ljet trajajeje rjadomnje, kotraž so po pišmitu nedželstkim wulicžbuje.

Jan. Praj mi pať wujo, k čjomu je dha to treba?

Pschedj. Hdyž jedyn pišmit nedželsti a wobwóđ stónza wje, dha móže jedyn wulicžbowacj, kajši tydjenški džen je byl, na kotrymž je so to aba tamne podato. My wjemy, so je 12. oktobra 1492 Kolumbuš Ameriku wunamakat; psches stotu licžbu a wobwóđ stónza hodži so njeť wulicžbowacj, so je to pjatť bylo. Enate je, so je Jurij III., kral jendželsti 29. januara 1820 wumret, psches stotu licžbu a wobwóđ stónza mójšesch wulicžbowacj, so je tehdy šobeta byla. Hdyž ty mi prajicj čhesch, kotry džen sy so narodžit dha čhu ja tebi hnydom prajicj; hač to je nedželu, abo pónđželu

abo drugi džen so stalo. Teho brunja hodži so tež wulicžbowacj, na kajši tydjenški džen budža wješte pschichodne dny, kaž 12. dezembra 1870 aby 1927 a. t. d. panyčj. Čhesch ty wedžicj, kať jedyn to čžini a wulicžbuje?

Jan. Wože dla! Ja čje prošču, woštri me na wokoje se šwojeim licžbowanjom. Ja kym šebi wjecnjne wot naščeho stareho kneša schrybarja wufi krynul, hdyž we schuli tak menowanu „Rechenstundu“ mjejachmy. Ja we mojich mlodych ljetach s licžbowanjom ničžo nejšym dokonjat a njeť, hdyž mam poť sta ljet sa škribetom, je moja hlowa hiščežen twerdsia, so ljedom „Čjn mal Čjns“ móju.

Pschedj. Šewat, hdyž čhesch, čhu tebi rady to wošitko na drobne rošpowedacj!

Jan. Nie, nje, praj mi wele bóle, šcho ma tym na šebi, šchož so romike danste čžišto menuje!

Pschedj. We čžasu hčezora Konstantina bu wješty čžas, pjatnacje liet, trajazy, postajeny, najštere tehodla, so byču wješte termije k wotedawanju dawšow mjeli. Tuton čžas mjejesche šwoj šapoczatť tšli lieta do Khrystušoweho naroda a menuje so romski wobwóđ indikžionski. Rómšte danste čžišto wupraji, kotre ljetu to niejšišche we tamnym rómštim wobwóđži je.

Jan. Hdyž tehodla we ljetušejej protyzy stei, rómšte danste čžišto je XV., dha dyrbi to rjekacj: ljetu 1857 je to pjatnate we rómštim wobwóđži? Me, ja so tebe praščam, kčjomu je to treba wedžicj, dofelz mi to tola ničžo nepomha, hdyž jene ljetu je pjatnate aby džekate aby priene k wotedawanju dawšow. Rómštemu k hčezorei my šerbšzy burja toľo, Bohu budi džak, žane dawanie wotedacj netrebany! Ja newšem hač rómšti hčezor hiščžžen je abo niz, ale tať wele ja wjem, so ja šóđžicžste ljetu naščemu kralej na ščtyri rasy te postajene dawški šawlacžicj mam a so wot teho mi žadyn čžloweť, tež twoja protyka niz, pomhačž nemóže. K čjomu tola tajke nenusne wjezy do protyki šajetš, wujo?

Jan. Wjerno mašč, pscheczello! Šlotu licžbu a rómšte danste čžišto šnacj, to žadyn wužit nepšichuše! We predawšich čžasach bje to nuim prawšnikow a rycžnikow dla, so dyrbesche rómšte danste čžišto we protyzy so pomenowacj. Hdyž menuizy čži pošlenju wolu aby testament wot nješčo

ejnič; a nastajecj mjejaču, dha byrbjachu woni kózy ras rómſke danſte czíſto pſchíſtalicj. Hdyž woni to necjnjachu, dha tajſi teſtament žanu pſtačímnu nemjejeſche. Njeſt je to pſches ſafony horjeſtſkhnene, a tehdla neby to niczo wadžito, hdy by to rómſke danſte czíſto ſ protyſi wupanyto, ale wſchítka njamſka je kóždoljetnje pomenuje.

Zan. Za bych reſt, ſo bychu ſo wſchítke žyrſwínſke ljeime ſnamenja přecž woſtajecj móhte, pſchetož burej wone niczo nemóža pomhačž!

Wſchedž. Tebi drje to wele pomhačž nemóže, ale, kaž to tebi předy ſým dopoſaſat, dha ſu wone ſ džeſem ſa naſ přotykarjew žara nuſne, ſo móhli my wulicžbowacž, hdy žury vanu!

Zan. Ze dha to tak cježje? Wy jenož trebacje cžimčž, kaž ja a do jutrowneje tabellje pohladacž, kotraž na přjenej ſtroni je ſobu wotcžíſchczjana, dha byſčje wy lubi protykarjo, hnydom wedžili, na cžimž ſje!

Wſchedž. Čhó dha paſ jutrownu tabellu woſtaji? Tu my protykarjo tela předy wulicžbujemy? Zy wjeſch, ſo žury ſo abo w mjeržu abo w haperleji ſwecja, ale ty wjeſzje newjeſch, tak to wſchindže?

Zan. Nje, to ja newjem, hdyž ty mi to neprajíš!

Wſchedž. Duž woſtachaž! W lječji 325, w cžaſu kžejzora Konſtantina, kž bje přjeni rómſti kžejzor, k nyz ſo wot póhanſteje pſchwjery k wjeri do Jeſom Khrýſta wobrocž, džežjeſche ſo we Nize'i wulka žyrſwínſka ſhromadžíſna. Na tu ſamu bječu wſchízžy wſchízi a woſebni duchomni a biſkopjo kſcheſžjjanſtwa we naranſchím kraju powołani, ſo bychu? arianiſtu ſwadu, kotraž bje ſo we kſcheſžjjanſkej žyrſwi ſbježnyta, wuſubžili.

Zan. Kažja je to ſwada byla, ta arianiſka?

Wſchedž. Wiſky Arius, preſbyter abo ſtarichí kſcheſžjjanſkeje gmejny we Alexandrii, egyptoſkeho kraja, wucjenſche, ſo Jeſuſ Khrýſtuſ, ſyn boží jenajſkeho bycja ſ wóžom neje. Na jeho ſtroni bječu biſkopjo a duchomni we žyſej Aſíleji. Na druhej ſtroni paſ Alexander biſkop we Alexandrii a waiſchí džel wſchítſch druhich kſcheſžjjanſchich duchomnych a biſkopow ſtežichu, kž wucžachu, ſo je Khrýſtuſ ſyn ſ Bohem wóžom jeneſkeho bycja. Wſches to naſta wulki

roſtorſk a wulka neſednota po žyſym kſcheſžjjanſtwi tamneho cžaſa. Nizeniſta žyrſwínſka ſhromadžíſna mjejeſche wuprajici, ſchó prawje ma!

Zan. Sa toho dha ta ſama ſo wupraſi.

Wſchedž. Wona arianiſtu wucžbu ſacžíſkaſche a ſ waiſchínu kſchów ſa Alexandra kſchowawſche. Na tutej přjenej ōkumeniſkej abo powſchítſkomnej žyrſwínſkej ſhromadžíſni ſo paſ tež ſobu jednaſche wo cžaſ, wo kotrymž ſo žury ſwecžicž maja. Wſchetož we tym ſo we žyſym kſcheſžjjanſtwi wulka neſednota a nerunota poſawawſche, ſo ženje na jenum a tym ſamym dnju žury neſwecžachu, paſ poſdžíſche paſ ſažo je džežjachu. Wo delhim wuradženjju bu wot tych ſhromadženyh kſcheſžjjanſchich duchomnych wobſanſnene: žury maja ſo kóždoljetnje přjenju nedželu po přjením poſnym mjeſacžu kž we naſjecžu pane, ſwecžicž; jeli ſo paſ tutón poſny mjeſacž na nedželu pane, dha dyrba ſo žury nedželu poſdžíſcho džežecž. K temu bu hiſčezjen wucžinene a poſtajene: jaſo přjeni poſny mjeſacž we naſjecžu ma tón pſtačicž, kž abo na 21. džen mjerža, kž bje ſapocžak žyrſwínſkeho naſjecža, abo po tym dnju pane, a ſo ſo tutón mjeſacž pſches Epatty wulicžbowacž ma. Žow tehdla ſlyſchíſch, ſo ſu Epatty žara nuſne, doſelž pſches te ſame jutrownicžka ſo kóžde ljezo woſtaji. S teho paſ tež wutnech, ſo jutrownicžka předy hačž 22. mjerža a ženje woſdžíſche hačž na 25. haperleje panyčž nemóže. Tak wele móžu tebi pſchí tym prajicž, ſo ſa ſto ljet jenož jedyn krocž jutrownicžka na 25. haperleje trechi, ſchóž ſo w lječji 1886 ſtane, kaž je ſo tež we tutym ljeſſſtorektu jenički krocž, menužžy 1818, 22. mjerža ſwecžita!

Zan. Epodžiwacž ſo tola dyrbju, kaſ to protyſa wſchítſko do přeſneho porjada ſtaži!

Wſchedž. Jutrownicžka, hdyž pane, dyrbimy najpřjódžy wedžicž! Hdyž tu wjemy, dha po nej ſo hodži wulicžbowacž, kaſ wele nedželow po tšjoch kralach budže, na kotru nedželu ſwjaſki trechja a kaſ wele nedžel po ſwjaſtej trejžy ſu. Hlaž! Wonsche ljezo 1856 bje jutrownicžka ſabže, menužžy 23. mjerža, a teho dla mjejačmy jenož jenu nedželu po tšjoch kralach a 27 nedželow po ſwjaſtej trejžy. Wierſa 1857 je jutrownicžka 12. haperleje a teho dla ſwjejemy

4. nedjelje vo lšjoch kralaſh, a jenož 23 po ſwjatej trojicy.

Jan. Ja ſym ſebi predy huſto myſliſ, cjo-
hobla dha kožde ljetu nowa protyſta wuſhadſja; to
tola nuſne neby bylo, hdy bychu jutry pſchego na
jedyn a tonſamom džen trechile, kaž hody.

Pſchedſj. Hdyž nebychu žane pſcheſtupne ljeta
byle, dha bychmy jenož ſydom protyſkow trebali.
Dokelſ je paſ kožde ſchwōrie ljetu pſcheſtupne, dha
dyrbja ſchyrnaczen protyſkow bycz, a dokelſ ſa tyſh
ſchyrnaczen ljet jutrowniczſta na wſchelake nedjelje
panycj mōje, dha dyrbi ſo ſydom džeſacj protyſkow
wudželacj, predy hacj žena ſtej predawſchej jenajſte
dny a nedjelje ma!

Huſto ſo paſ trechi, ſo je protyſta ta ſama,
kotraj je židnaczen ljet predy byla. Želi ſo živi
ſmy a Bōh ſechze, budžemy wſchal widzicj, hacj
najſha ſerbiſta protyſta na 1865 taſama budže, taſtaž
je 1855 byla, hdyž je prjeni krōcz wuſchta.

Jan. Haj! jeli ſo živi ſmy a Bōh ſechzel
Njeſt paſ chžemy do toja hieč. Pſchi naſchim po-
wedanju je ſo weczor minyſ a cžajnuſ pokafue na
džeſacj. Dobru nōž.

Pſchedſj. Dobru nōž. Epjewajmy paſ predy
hiſcheczen: 371, 2:

Ze hajeſch ſwjecja rene ſo,
So teſ ta nōž je luſna,
Ach hiſcheczen wele reniſco
Eſwjecji ta ſwjecja kraſna,
Kiž niſdy nehaſne
A wjecjnje weſtane,
Mōj P-ſuſ, moſel duſchle troſcht,
Mōj pomoznik a ſwjaty loſcht. —

7.

Kaſ jedyn ludžom wuſchi trjeje.

We žyrkwi duchomny na kletzy widziche, ſo jedyn
wot jeho poſluſchariſow po druhih ſo na woczi ſlechny
a ſoſche. Gnjerny na to chžyſche wōn ſich ſbudzicj
a ſawola dwōžy je ſylnym bſokom: wohen! wohen!
Wſchiczy wotuczicu a jedyn praſchecche ſo naſtrōžany: hdy
dha? — We hell, wemolowi duchomny, a to ſa tyſh,
kiž we žyrkwech pſchi prjedowanju ſpja! —

8.

Gudanczko 2.

Ach! lubi lubjio najlubſchi,
Kaſ dže ſo mi tu na ſwjecji!
Me koždy cžezi, potreba,
A tola taſ me wſchegjebal

Nahpredy ſ domežka wubite
Eſym teptane a metane;
Me dale potom roſmetu,
Haj do wody me cžikaju.

Me na to toſku, waleſa,
A wſchnej hjezy woadſja,
A ſchtoha dyrbicich myſlicj ſej?
So hiſcheczen konz tej cžiwile neſ!

Njeſt wōtſju wōtre želeſo
A krajo na mne daſja ſo.
Daž wſchindu na mlyn kožjauy,
Kiž roſdžjeta me neſmilny.

A ſa tu cžiwlu jakoſnu
Ja cžinjū wuſku do wotu.
Glōd blſedy cžeſne do kraja,
Hdyž cžiwlowacj me nimaja!

9.

Pſched ſto ljetami.

Hiſcheczen ſto ljet, kaſ mi dženſ je, a hiſcheczen ljeve
— ſpjewaiſche nedawno mloda towarſchka, ſo ludžiku
ſedžo a židžane nitki weſelje pſchedjo. — Pſekne ži-
danje to, hdyž je jedyn mlody a weſelje ſwojje wofelo
jeneho ſejje! Dowlencij paſ ſo wone nemōže. Wſchetož
ſwjate piſmo prai: naſbe žiwenje kraje ſydom dže-
ſacj ljet a hdyž wōſoko pichindže wōſom džeſacj ljet,
a hdyž je kraſne bylo, dha je luta ſchinda a prōia
byla. — Druhdy drje ſo piſche, ſo we Ruſkowicej,
we Ameriy a w druhih krajach ſu pſches ſto let ſtari
cjlwefoſo wumreli, ale to ſo kaſ dživ B-ži poweda
a ſtane ſo rjedko, žara porjedko. Tež we Eſerbach
je tajli piſche ſto ljet ſtary ſchidnyž, kotrehož ſym
w Wluſnikſeza b widzil, hdyž tam wſchindžich pichedjeno
ſupomacj, ſtary Rowōt ſ menom, kiž paſ je njeſt w
Hubertuſbnrgu w mjeri a poſoju živy a na ſt re
dny pſches kralowſku hnadu dobry wumeſt wužiſa.
— Me ſto ljet — to ſu hijem ljeta — a ſmetiſta
duchomne daty a mozy trech cjlwefow, kiž taſ w-
ſtarnu, a woflabnu, ſo ſo na nicio, ſchtož je ſo
we ſich mlodoſki ſtalo, pramyje dopomnicj nemōži. Ea
ſto ljet ſo we ſwjecji teſ wuſke pſchemjenenja ſtanu
a wužitne je pſchego, wopomnicj, ſchto a taſ je pſche

sto lietami bylo, doleží s teho nastane pošylnenje wjery do tcho sameho, wot totrehož stjezi pisane w psalmi 102: ty sy predy semju sazožik a nebesa su djele twojeju rukom, wone budja sabynicy, ale ty wostanesh; wone budja so wshje festaricy, jako drafta; wone burža so pichewobrocicy, jako plat, hdyž ty se pschewobrocicy budjesh; ty pak sy tón samy, kiz sy, twore lieta n hry nychestanu!

Wot teho, schož je so psched so lietami stalo, chcu ja wam, lubi cjtario, njest powedacj. Wo pschamy njest, hdyž pichidjenal to psche, 1856 a protwisa so wurjeka na 1857. Hdyž so pak je 1756 a 1757 pisalo, je so sydomljietna wójna sapoczalo a wedla a je jara studny cžas byl, w kotnyž nasch saksionst kraj je wele cžerpik a tež nasch berstst lud jara domapntany byl. W ljezi 1758 budje runje sto ljet, so je so nadpad wela Bulez mjet a wot teho budu wam, jeli so žiri smy a Wóh sedze, k lietu powedacj. Ljetša butu jenz wot sapoczatka a wozjenja sydomlj-tneje wójny w ljetach 1756 a 1757 to najwaznišče šobudžjelicy. — Mam pak stareho wuja se snjehtelješ blomu. Teho nebo njed je we sydomlj-tnej wójnt sa wojaka slujit a wosebje w bitwi wela Bulez šobu pebyl a po wójni dolhe lieta sa schybarja njehdje we holi byl. Ten je we swojich starych ljetach wstalo šwjeru napisal, schož je wo tej wójni šbonik a wiedzil. Tute pišmo šym šebi wot šrošeho wuja wuprešot a s neho dželu šobu, schož šo šda wazne bučj, so buchmy najhoniti, kak je psched so lietami w šwjezi wenbladalo. — —

Wiči sapecajtku lieta 1756 wšchudžom po šwjezi, po došholjeinej wójni, kiz bje predy tyka, stowy mjer knežesche. Khumšchy a wjeromnošje kejejachu, kypowanje a wifowanje derje džešche, bur šwoje wola s wešelej nadžiju weraške a weschywasche, a wšchite ludy šo takšeho žeknowanja, kotrež mjer pschineše a pschisporja, wutrobne šwešelachu. Ničto ničto wo tym newedžisče, so bes tym mozi semje na nowu wójnu myšla. W brambotst kraj bje tehdy s kratom Bedrich II., s pschimenom nulli. Wón bje mudry a možny wetch, kiz bje krotko predy dwajatu wójnu wetch a we nej dobyl, kiz pak tež wyšole a krašne duchonne dary mi ješche, so šwoje knežerstwo wulžyčnje šhwalobnje we cžasu mjera k šbožu swojich peddanow wedjesh. Na to bječu druge wetchi we njemstich a we šušodnych krajach jata šte. W Rastušach knežesche Marija Theresia, kotraž šo na Bedricha jara hnjewasche, so bje jej we predawšerj wójni šklejnist kraj wototyl. To ju cžim bole mersasche, cžim tó.e wona wiedzesh, so tuton Bedrich wšchu woznu próžu na to w.žesche, so by s mudrym waschnjem tuton rjany šklejnist kraj pedperal a k šwojemu wuzitkej natež wal. Šilžbeta, rušowška šhje-

žorka, bje tež ška na Bedricha, dokelž bje jej k wšchitomaj pschitško, so bje wón jeje nepočajiwého žiwjenja dla, kotrež wona wedjeshche, šmjesčne šlowa na nju rucial. We Saksionst pak knežesche šhuršeršcha August III., kiz tež s kratom bje w Bóšst. Tón Bedrichaj dobry nebie, dokelž bje wón hijom predy jedyn ras wot neho s Draždjan wuhnaty a dokelž ty wón šwój kraj rad psches njefotre kruči brambotsteho kraja wewetšhil. Š žyła bječu wšchite europistke wčiti sawisne na Bedricha, dokelž bje wón we wšchitich predawšich wójnach dobyl, a šwoj predy móžik a newožny kraj s mozu a s mutrošju powetšhil a wustjehnyl. — Bes tym, so wšchuržom cžichi mjer ludy a kraje weschywasche, wute šti predy pomenowane wetchi, menujy Marija Theresia, rakuska šhjejorka, Šilžbeta, rušowška šhjejorka a August, šhuršeršcha saksionst štradžu radu škladowachu a bes šobu šlub cžinjachu, so šžebja nowu wójnu pschecžiwu Bedrichaj sapoczecj. Tón wot teho ničto nešhoni, pschetož wón mjeješche wobje ruzn welkej džeške, so by te rany, kotrež bječu jeho kraje psches predawšchu wójnu nabite, šahelit a so ty we šwojim kralestwi dobry porjad k šbožu šwojeho luda sawedl. Wón tež wot takšeho nepšchecželisehošfufkowanja šwošich dobych šušodowničto nebudžisče šhonik, hdyž nebudžisče jemu to pscheradžere bylo. Menujy we Draždjanach šteješche we šuršeršchcžinškej šlužbi sa kanzlistu abo sekretara wješty Menzel. Jemu bječu te pišma, kiz šo dla šluba wch tšioch wetchow pschecžiwu brambotstemu kraju Bedrichaj wedžiču, dowjereue. Tón pak šlubi, hdyž by wješe penesh d.štal, so čže Bedrichewemu pošlanžj w Draždjanach wšcho pscheradžecj a šhewicj, schož bje jemu dwjereue. Bedrich šo tež nekondžesche, tutemu Menzelaj požadane penesh wuplacijaj a tak šhoni wón hnydom, šhto te druge wetchi pschecžiwu nemu šhariaja. Wón teho dla šhwarasche, so ty na wobaranje a wobronenje myšlit, šhromadži we krotkim cžasu wulle wójško a nadpany s nim šakst kraj. W mješazu augustu 1756 šupi wón je 60,000 wojakami psches šakste meš a bje s nimi predy, hač bje šo ščio došladak, w Wittenbergu, Tergawi a w Lipsu. Wón šam žaneho wetcha nemjeješche, kiz ty jemu pomšak abo šo jemu pschisantsyl, šhiba jenož jentželiseho kraja Turja, kiz tehdy hanewerist kraj wobš.žesche, šonyž pak tyču jemu Francow ošo najradšho wšak. Me predy hač móžesh tón Jentželcan jemu k pomozn štejecj, miny šo cžas a teho dla djerješche Bedrich ša nailjšesche, se šwojim wójškom šwojim nepšchecžekam napschecžiwu cžahnyčj, so rebychu cži jeho we jeho kraju wepanyli. Bedrich dije šakstemu šhuršeršchcži Augustej prašicj da, so čže jenz psches jeho kraj do Šješleie cžahnyčj, ale wón mjeješche wješje mješčo myšlie, radšho we zšym kraju, džiš: w šwojim wójnu

węsz a nasz luby saski kraj se pschexo to sbozje abo wele bóle nesbozje mjeł, so we wschickich wojnach so nepscheczelste wójka do neho walachu a jon wupuszcjach. Móžno teź, so czysche Bedrich Augusta, saskhego ksurjerschtu psches to nutowacj, so by wot sluba s tymaj kšejzorfomaj wostupik a neutralny wostak. Tak wele je wj-ske, so w Sakskej wulka brosa nasti, jako so ta poweiz roschdjeresche, so je Bedrich se swojim wójstom mesty pschecroczik. W Draždjanach bje tehdy s ministrom hrabia s Brühl, muž, kiz jane dobre meno po sebi neje sawostajik, dofelz wón krajne penesy na nerozomne waschn jepscheczinesche a kurtjerschtu sje wobradowasche. Tutón minister bje sam bohaty dozj; wón pak na sbozje kraja nemyslesche, ale na to, so by we krasnoszi žyw byl. Wón nowe a krasne brody w Draždjanach twaresche a te same porno žanemu kralej s wobebnej psychu wuhotowasche. We tutyach swojich brodach wón kralowske hožiny swojim pscheczelam hotowasche a kóžde ranje wón najbóle na to swoju starosz stojowasche, kasje kufnje by so swobletak a piched swjetom so hórđizil. Wón mjejesche we swojim wulkim domi wulke stwy a komory k temu postajene, so by we krasnych khamorach a kschiniach swoje sjeborne a flote wjewy, swoje židžane kufnje kholowy a cziije hromadžowak a tych wón wjazy mjejesche, džiłi ksurjerschtu wojakow. Žuńik s Franowsteje, kotremuž bjedchu so tute bohastwa hdy pokazowale, praji: pokazje mi te dobre pecizinki wascheho ministra, niz pak jeje kholowy a stupnje. Tutón minister, hrabia abo grofa s Brühl, hidžesche Bedricha, krala bramborškeho, hižom teho dla, dofelz tón krajne penesy mudrje lutowasche a na kralowstu psychu swojeho doma mako wajejsche. Wón bje teho dla swojeho ksurjerschtu k temu wabik, so bje do sienoczejstwa s Rakusami pschecziwo Bedrichaj stupik, nebie pak se žanej myslizju na to spomnik, so by wójstko hromadžik abo na wójnu so pschihotowak. Dako njek slyšesche, so bje Bedrich se swojimi wojakami so do Lipska walik, bje wón pschikafak, so by so 17,000 wojakow nahromadžiko, a so bychu czt blisko Pirny ljehwu wobczahnyli. Sa wojakow a sa jich woboru, sa kanony a brónje, pallisady a drewo bje wón drie so starak, ale sa žanu žyrobu sa tejo lubzi niz. Bedrich bje strachny a surowy nepscheczel, ale surowiški a strachniški nepscheczel wójstka je hłód a tón sakske wójstko pola Pirny móžnje cjiwilowasche. Džen 10. septembra 1756 cžehnesche Bedrich s Lipska do Draždjan a žabyn wojak jemu to newobarasche. Schiōž wojerske brónje ušesche, sjejesche pola Pirny. Bedrich, hačj runje so mudawasche, so s nepscheczelstej myslu do Sakskeje nepschindže a kiz bje swojim wojakam sakafak, so nesmjedja ani rubicj ani wupuszcizj, wobarasche tola, so so s Draždjan a s wololnoze sakske wójstku žana žyroba neby pschihopškalo a woblehny s 30,000 mužemi sakske ljehwu pola Pirny, jako ksur-

ferschtu na jeho žadanje do teho swolicz nečasche, so by so to wójstko rospuschiziko. Ksurjerschtu August to teho dla cjinicj nečasche, dofelz bje jemu se stromy kšejzorki Marje Theresije slubene, so budje so jemu 70,000 mužy slyne wójstko do Cžech k pomozy pōstlacj. W Rakusach pak tajle slubenje nemōžachu djerzecz. Kšejzorky nebjachu menujzy, jako Bedrich nahlje se swojim wójstkom do Sakskeje cžehnišche, dočžatali, so so wójna tak rucije sapoczne. Woni nemjejachu ani wojakow, ani konjow sa nich, ani penes, so bychu so wobronicz mōhli, a hdyž bje wójstko hromadžje, nemōžachu so woni we tym sienoczičej, sčto by to samo nawedowak. Naposlebk jako bje so wschitko do porjada stajiko, bje poszje. Bedrich sam pschecroczj se swojim wójstkom cžjesle mesty a jeho general Schwerin so tam se Schlegelnisje s 32,000 mužemi poda. Kšejzorky, kiz bjedchu so blisko Lowosiz shromadžili, buchu tam wot Bedricha nadpaneni a tón doby tam 1. oktobra 1756 prjenu krawnu bitwu, so kšejzorky zofačj durbjachu. Psches to sakske wójstko do wetscheho stracha pschindže, džiłi predy. Saksy nebjedchu shonili, a bjedchu kšejzorky wot Bedricha pola Lowosiz sčiczi, a čywu teho dla jenu nōž psches Łobjo hicz a do Cžeskeje cžjekacj, so bychu so tam s kšejzorskimi sienoczičik. Ale bramborške wójstko jich sašo do horow sahna sašo a jich kanony pscheczjehachu.

Hłód, kiz we saksim ljehwu kžesjesche, bje žalofnje wulki, so wofazy sa tsi dny nicjo k jhezi nemjejachu; k temu dječchu slyne deschizili, so bjedchu wschitke rjeł w dolinach napjate, wschitke sčezjezi a pucjeje na horach smakle a pelste. Tak bje wscho sakske wójstko do horow a stakow sanknene, kiz so wot Pirny hačj k cžjeslin mesam pschjesjeraja; a nihdžen so žane wumōženje a žana pomoz nepokasowasche. Ksurjerschtu bje na twerđizinu Königstein cžjenyl a luta nusa, hłód, deschizik, tšjenje bramboršicki kanonom, khorosz a tšynnosz sakske wójstko woddawasche. Tehdy 14. oktobra poda so žyle, 14,000 mužow slyne wójstko Bedrichaj na hnadu a nehnadu. Tutón džen 14. oktobra 1756 je srudny džen byl sa saksicki wojakow, kiz tehdy slyzachu, dofelz bjedchu tak wupuschizeni, so bes pscheczela krepti trwje do ruki nepscheczela padjedchu. Ale, kaj mōj wuj we swojim sawostajenym pišmi wot teho dnja pische, dža je to to najsrudnišche bylo, kak Saksy Bramborštim su napschec žiwoschik a tšelby a mecjeje a wschitku brōt wot so cžiskali a Bože dla jenož wo jenicžtu srijōbku khljeba prošyli. Bramboršy so tež nad nimi smilichu a jich naspycizchu, a s nimi se wschej pscheczelnitwožuju wobkhadžachu.

August, kral pōlski a ksurjerschtu saski, bu pschecrajki podawł hłuboko ponizeny. Wón shubi, sčtož so hichčjen žanemu werchej nebie pobako, swoje žyle wójstko a poda so 18. oktobra do Pōlskeje. Bedrich pak rospuschizowasche wyschich jateho wójstka

Jako bjechu jemu s pschibahu slubili, so nebudja wojay pschecziwo nemu sluzicj. Wojałow pak wia won do swyje sluzby. Woni dyrbiachu so jemu pschibahacz a na to bu jim sakionka wojerska sijnje wusleczena a bramberska woblecjena. Też to bje hluboke poniżenie, kotrej saksy wojay s tym saplacičbu, so pschprienej ljeviskej skladnosju s bramberskeho wójska cziejachu abo do franzowiskej abo do cziejiske sluzby stupachu.

S tym bje wojna sa ljezo 1756 stónčjena. Bedrich pak wosta zylo symu we Drajdzjanach a sadzeržeske so jow, kaž by s kralom byl. Wón sarjadowaske kraine poskabnizy, jako bychu jeho byka, ale tola se wschej mudrosju a sijniwosju, tak so wón kralowskim sluzomnikom a radzijelam, ki husto psches mjeru wysofu su dostachu, mjesto 12,000 a 15,000. tl., kotrej husto jedyn mjeseske, jenož 2000 tl. dawaske, ale też khursjerichtowej, ki hebi mjesacznje 174,000 tl. šama sa so jadafke, jenož 7800 tl. pschiswali. Zo wschaf by so wschitko slwicdecj dačo, hdyž nebudžiske też druhe wustajenja postajil, kotrej bjechu kraiej k schodji a hdyž nebudžiske so nad ministrom Brühlom s tym wecjil, so jeho krašne hrody wupuszicj a sahubicj a jeho samozenje nutčejahnyčj daske.

Wulke a wošebne bjechu te pschitotowanja, kotrej w symi wot 1756 do 1757 Bedrichowi nepscheczelio cjinjachu, so bychu we naljecju wojnu pschecziwo nemu s nowej mozu wedli. Rakuska khjezorka Marija Theresia šhromadžowaske tsi wójska a wobroni je šynlje. Wona stuyt s franzowskim kralom do šjenocženstwa a nawabi teho, so slubi, 100,000 wojakow pschecziwo Bedrichaj pschicj. Šwediski kral da so naryčecj, so chyz s wulkim wójskom do Pomorskeje šapanyczj. Rušowka khjezorka bje 100,000 muži šynne wójsko pschitotowala a jemu pschikafala, so dyrbi so do Bramborskeje walicj. We šamym njemskim kraju so wschitke werchi pschecziwo Bedrichaj wuprajichu a w januara 1757 wupraj njemski krajny šejm w Regensburgu, so dyrbi so Bedrich II. wet neho wufanknyczj a wójsko so šhromadžicj, kotrej by pschecziwo nemu wojowalo. Š jenyum šłowom: wschitke werchi we wschjch krajach Šuropijske so na to hotowachu, Bedricha a jeho kraj s wojnu wobczahnyčj a jeho šanicicj. Njemzy a Franzowsoje, Šwedojo a Włohy, Wuharjo a Šhrowatojo, Rušoj, Kofalojo a Kalmutojo bjechu so šjenocžili a wórijachu šmeje mečje, so tychu so na teho jenicžkeho dramborskeho krala doli. We wschjch krajach so šhabjowachu a šhromadžowachu ludy a narody, kiž pak mene na to myšlachu, so bychu wojnu wedli a w bitwach so bili, hacj wele bóle na to, so bychu rubili, mowowali a wupuszili.

Šes tym, so so wschón šwjet w Šuropi pschecziwo Bedrichaj šbješaske, nemošta tón próny. Wón ležeske psches symu se šwojim wójskom w Šakskej a pschibowaske so tam na to, so by šwojim nepscheczelam,

kiž jemu se škazenjom hrožachu, móžnje napschecziwo stelecj mohł. Pschi tym mjeseske won tež s potajnym nepscheczelemi, kiž jemu sa žiwensjom štejachu, cjinicj. We jeho sluzbi štejeske jedyn komornik s imenom Šlasau, šotremuž wón wulke domjerjenje wopokafowaske, a kiž s nim w jenej a tej šamej komory špaske. Temu bjechu wele penes slubili, hdy by wón to na šo wšak, so by šwojeho krala škónžował a wón bje šo k jemu šwólniwy wopokafak. Šisččen we prawym cžaku bje Bedrich sa tym pschitkoš, so ma jeho komornik njekajse šle wotpohladanje a šle šwjsedomnje. Šebyn wečor, jako wón s tutym šwojim škuzomnikom šamlutli we šparnej komory špaske, prajeske kral jemu to do woczow: ty chzesch me mericj; ja wschitko wjem, ale šo tebe neboju. Na to parje Šlasau kraiej k nobomaj a wušna šo wscheho, pschebeske wo šwoje žiwenje a wo hnadu. Kral pak sawoła wojałow, kiž we blisostj na waschi štejachu a woba jim teho nešwjetneho škuzomnika, kiž bu do Škypandawa weženy a tam we jaswi šrudny šónj wša. Š teho podawka je widicj, so bje kral Bedrich wot lutyh nepscheczelow koto wokoło wobdaty a so cji na ničšo nemyšlachu hacj na to, so bychu jeho njekal s pučja wuramowali. Wón dyrbeske šo teho dla na šedju bracy.

Wón šhromadži tsi wójska a to s lóhkej próju, Penely, kotrej jeho nepscheczelam, wošebje Rakuschanam, pobrachowachu, mjeseske wón, a šchtož wón nemjeseske, to wón w Šakskej, hdyž wón šnežeske, kaž by s kralom byl, bereske. Wón wuyšowaske tež tudy rekrutjerowanie a wele šaksheho luda stuyt k nemu do wójsniške sluzby. Duž nebye žabyn džiw, so bje Bedrich wokoło jutrow 1757 berje pschitotowany a wobroneny na nowu wojnu, bes tym, so we wschjch drubich krajach halke pschitot cjinjachu a penezneje irady dla jenož pomaku we tym potražowaske. Wón tež teho dla to sa najšpješke šwina, so by šam tu wojnu šapoczal a nečakal, hacj tychu so wschitzy jeho mójni nepscheczelio šjenocžili a šo na wschjed štronach na neho dali. Pschi šonju hapereske 1757 cžehniške Bedrich se šwojim wójskom se Šakskej na cziejke mesy a bje pschikafak, so by hrabja Šwerin s druhim wójskom se Šlesšynškeje tam pschicjahnyl. Njekotre meiške rakuske wójska, kotrej šo jimai na mesach napschecziwo štajichu, buchu hnydom šbite a šachu hacj do Prahi, hdyž bje šo zyke wulke šhjezorske wójsko pod generalomaj Brownom a Lothringenom šhromadžiko. Bedrich a jeho general Šwerin šo tam tež podashtaj a 6. meše 1757 pola Prahi wul'u krawnu bitwu šapoczeshtaj, we kotrej wobej wójsy, bramberske 64,000 muži, rakuske 76,000 muži šynne, mušy wojowashtej. Šhjezorsy štejachu na horach, kiž wokoło Prahi leža, Bramborsy pak tam pschitah nemjajachu, šhiba so psches mókre luti, šuzje, jšerory a haty, kiž bjechu s blótom napelnene a se šatnu wobroszene, na wušlich haczenjach

a pelstich schcejkach jenotliwi djeczu. Khjezorszy, kiz sebi nebjechu myslili, so Bramborszy wot teho bota na nich pschindu, sebi runie swaczinu wariachu, jako buch u na jene dobo pscheklapneni. Krawna bje bitwa, kotraj so na to sapoczinasche. Bramborske regimenty, kotrej hubenych pucjow dla jenoj jednotliwe so pschiblicij a bicj mójach u, buch u wot khjezorskich kanonow sahubene, a pschego nowe na jich mjesto stupachu a s nowej mozu wojowachu. General Schwerin supi naposlebt sam do priedka, lawichimny kherhoj a wofasche: jow, moje djeczi, pójeje sa mnu! a bu hnydom wot schyrjoch kulow trecheny a raneny. Bramborszy dowjerenje nesubichu, ale kaj lawy so do Khjezorskich walichu, hacj czi naposlebtu zofachu a do twerdeho mjesta Prabi cziejachu. Krawna bje ta bitwa, pschetoj Khjezorszy shubichu na 19,000 wojakow a jich general Brown bje na smercj raneny, a wot Bramborskich bje na 16,500 panyto, a bes nimi slawny general Schwerin. Debhta pak bje wot krala Bedricha ta bitwa. Khjezorszy buch u wot neho w Prasy wobtehneni a czerpjachu wulki hlób a žalofnu nufu a tež tuto mjesto budjische so podbacj dyrbjalo, hbyj so nebudjische njescho podalo, pschi czimj kral Bedrich wulki smólk wobenoje. S Morawiskeje menujzy pschiblicjowasche so drube khjezorske wójsto pod nawedowanjem generala Dauna, so by Khjezorskim wokoło Prabi k pomozy pschischo. Bedrich, kiz to shoni, postka temu morawskemu wójstu meniči djiel swojeho wójsta napschecziwo, ale sa njekotri dny so sam se swojim zylym wójstom, s kotrymž Prahu wobljehasche, sbjeze, so by teho noweho nepchizjela, generala Dauna, sbik. Pola Kolina we Czejskej a we blisfotzi morawskich mesow, hbyej bje sebi Daun twerde ljechwo safozik, pschindje Bedrich s nim 18. junija 1757 do twerdeje bitwy. Esydom krócj schtormowachu Bramborszy to ljechwo a sydom krócj buch u wotbiczi. Na wobimaj stronomaj bu s mozu a s wulkej wobstajnosjju wojowane, ale stoncznje dyrbjachu Bramborszy cziejacj. Bitwa bje sa nich shubena. Khjezorszy bjechu dobyli. Prjeni krócj mjejsche kral Bedrich nesboje a ta schfoda, kotraj psches to sa neho nastja, bje wopravdije wulka. S wulkim thwatom dyrbesche wón se swojim wójstom, kotrej bje so psches tu dwojaku bitwu pola Prabi a pola Kolina, jara pomerischito, s Czech zofacj a so saso do Sakskej wrocjicj. To wójsto pak, kotrej bje hrabia Schwerin nawedowal, swój pucj s Czech psches naschu herbsku Lujizu beresche a bu moznje psches generala Dauna pscheljehane. Pola cziejseho Zabtonza (Gabel) bu bramborški general Putkammer, kiz so se schyrjomj batalionami pschecziwo 20,000 Khjezorskim st dny wobarasche, sbity a na to so Daun na Zitawu wobrocjil a tascj: na tute mjesto, kotrej so newobarasche, s lancnami tselecj, so žalofny wohen we nim wudyril, pschi kotrymž na 300 mjeschjanow srudny

šonj wsa a wjazy hacj sa 10 millionow toleř mjejom a tworow so sobu spalil. Jako Bedrich to shyschesche, so Khjezorszy wokoło Zitawy tak šurowjachu a wšchuwupuzjachu a spalachu, shwatasche won s pomozy a šjenocji so pola Budyschina se šwytnym schlesynskim wójstom, nemóješche pak nepscheczelow sahnacj ani s nimi do bitwy pschicij, doselj bje slaby a woni so tež s nim do bitwy nedachu. Najšortschi cjas njel nastja sa wšchitke herbske wšy wokoło Lubija a Budyschina. General Laudon menujzy s 2000 Khrowatow na rubenje a wupuzjenje s horow do runiny czechnische. Czi nišoho, tež niz Šerbow, nepschepuschicjichu. Woni rubjachu, hbyej njeschto namatachu a safozichu wohen, hbyej mójach u. Woni su tehdy hacj do Barta, Šucjiny a Kluficha w nozj delje pschischi a wele wofsa, roziť a stotu sobu brali, žony a djeczi sabili a žylu Lujizu do wulkeho stracha pschinesili.

Kolinska bitwa, kotruj bje kral Bedrich shubil, bje sa neho wulke nesboje. Wón bje s Czech zofacj dyrbjal a nepscheczeljo bjechu nowe dowjerenje do sebe a newu mój dostali. K temu na wšchjed stronach wulki strach hrozjesche. Franzosjo so wot wečjora s wulkim wójstom k sakskim mesam pschiblicjowachu a wšchudjom dobywachu. Šosjo bjechu wot ranja bramborške mesy pschetrocizili a generala Lewalda, kiz jim to wobarasčj chysche, sbili. Šwedojo bjechu psches morjo pschischi a Pomorsku wobšadizili. Kóto wokoło Bedricha a jeho kraja mózni nepscheczeljo so pokasowachu. Kódy sebi mysljesche, so je wón shubeny a so sa neho neje žana pomoz a žane wumóženje. Wón pak neshubi hlowu ani dowjerenje ani nadjiju. Wón bje pschi sebi wobšantnyť, so so s dobrým nepodba, ale so chje dobnej abo wumrečj. To jene pak won špóna, so so nesnje kombdije. Pschetoj Franzosjo a jene wójsto, kotrej bje niemšti sejm w Regensburgu wobronil, stejachu hžjom w Thuringsej wokoło Merseburga a Erfurta. Najlje wopuschjeji wón teho bla Saksku se swojimi 20,000 wojakami, kotrychž hšchecjen mjejsche a djiesche Franzoskam napschecziwo, kiz 60,000 muži šylni wokoło Merseburga stejachu. Tej wójzy pschindjeschkej 5. novembra 1757 pola Róšbacha do bitwy a Bedrich bje we nej s dobywarjom. Jeho wozazy tak musjy wojowachu, so wške franzoske wójsto roščjeka, kaž by wjet do plumow duk. — Bes tym bje khjezorski general Habbit hacj do Barlina cjahnyť a wobydlerjow hłowneho bramborškeho mjesta do hrosy šajil a generalaj Daun a Rothringen bjeschaj žylu Šlesynstu wobšadiziloj, twerdjiju Šwidnizu a Wrotšlaw dobytoj a bramborškeho generala Beverna, kiz chysche so jimaš napschecziwo šajicj, sajakoj a jeho wójsto rošchnakoj. Jako njel kral Bedrich widjische, so je jemu schlesynski kraj saso wotdobny, sebra wón swoje wójsto, kotrej bje jemu pola Róšbacha hšchecjen wysche wostalo a sa

domnych horach, hłżej ma kłudy mało warby, je kłosej jentka zyroba łubzi. Rano ł snjedanju maja tam kłosej, pschypotnuj ł wobedu kłosej, wećor ł wećerit kłosej. Hdzyj teź ta juščka, kaź so wot kłudych łubzi wart, žanu moź nedawa, dha wona tola žiwenje djerzi. Teho dla dyrbitny so Behu sa kłosej porjakowacj a tym, psches kotrychj je ł nam pschischoł.

Ale ł wotkal dha je kłosej ł nam pschischoł? praščesche so cjeta a nalinu febi piatu sčalku.

To cžu ja tebi wupowebacj!

Castarifu cžechnicu arabizy pastyrjo psches puzginu Al. Džestru se swojimi stadłami, so byču je na selenych horach a łufach pašli, kiź so hredja we pjestu, kaź kupy we morju, maja. Jedyn wećor suječu so woni pod rjany wulki sčtom, kiź na tej selenej lupi teje puzginy steješe, a łapalichu febi wohen, so byču febi wećor warist a džiwe swerjajata wottraščili, pschetoz te so wohnja boja. Žako wont tak šedjichu a to a tamne febi powebachu, padowachu ł teho sčtoma frake pľoby abo buny do wohnja. Po kłwili so te spećeču a rjane wonenje wot so dachu, kiź pastyrjam do noša stupi. Jedyn wot nič šrabny te pećene pľody, tyfny je do huby a sije je roščušnysčiči, a hłaj, te hrošnje nešłodjichu. Wón to tym druhim prajł a wsčitzy łapocjachu te pećene pľody šbjeracj a jješ. Wóry po tym wont łacjachu, so so jim, hać runje bječu kłjetro spróžni, nečasche spacj a so bječu wosščeweni, jako nebyču ženje wustali. Winu teho wont hnydom pytniču a ju tym bunam pschipščachu.

Nasajtra tschabechu wont ion sčtom, kiź mjeješche wele rjanyč a frałych pľodow, kotrež wont sobu wsachu. Wećor wont je kaź predy do wohnja suwachu a pećichu a ta wjez jim sašo nanajreničo šłodjische. Žako wont sa njekotry cjaš se swojimi stadłami dom pschindječu, dha wont swojimi šobufrajanam wot tyč pľodow powebachu. Dofelz pał po žyłym arabistim kraju tajfe sčtomy so namafachu, na kotrychj tajfe pľody roščechu, dha łubžio je tschabechu a pećene jjedjichu. Dolho netrajeshche, dha njekto (ja wetuju, so je to žona była) febi wumysli, te pećene buny ł łamenemi toł a cjopty wodu na ne lecj abo je waricj. Ta juščka, kotraž ł teho nafta, hiščenzen liepe šłodjeshche, dylłi te hote buny, kotrež so fe subami roščupacj dyrbjachu. Na tajfe waschnje bje ta bruna juščka, ta luboź wsčittich łubzi, tyč kralow, knežich, profščerjow wunamłana, kotrež we njetzščim cjašu kłosej rjetamy. Tón nowy kłumsčt, roščolczene buny we wodj waricj, so bory po žyłym kraju roščjerešche. Ščušod sušodej, žena ženi, muž mušej powebasche, kat renje to šłodji. Młóto pał abo šmetanu wont žanu ł kłosej neberechu a hiščenzen dženšničiči džen we ranischich krašach wont so bes žofora a cžorny pije a łubžio ion runje tak raby a łubje, kuz my tuskaja.

Wofoto łeta 622 po Kłrystusu wustupi w Arabistej

Mohamed, kiź so sa weščeho pro fetu wudawasche, dylłi je Kłrystus a turlowsku abo tak menowanu muhamedanskfu wjeru šoloji. We kora ni abo biblij, šotruj bje wón sapisak a we łotrež bje wučby swojeje noweje wjeru, abo to, sčtož maja cji, kiź ł nenu djerža, wjericj a cjinicj, roščastajł, bje bes druhim łakasane, so nešnje ničto žaneho wina picj. To cžinische, so be wsčittimi naranščimi łubami, kiź do Wohamedata wjerjachu, kłosej wjažy a wjažy łubowarjow doby. Wščetoz njeshčo cže cžlowek, neč je arabistki abo grichistki, picj a dofelz bje wino twerdjie łakasane a ta palenzowa juščka so hiščenzen newaresche, dha doška kłosej wsčudjom kneštwow. Wón swój dobywasčt bješ ł Arabistje do Persijeje a ł Persijeje do Turlowskeje djeržeshche. We piatnatym łjetotetku pał we Konstantinopli, kotrež mjesto bje hłowne we turlowskim kraju, forćimny wobšejachu, do kotrychj łubžio na sčalku kłoseja dječu, kaź njett na sčlengu ptwa abo wina abo na palenz. W łiczi 1554 kłosej we Konstantinopli ščwarnu wjezku nacžini. We tutym cjašu menujy turlowszy mužojo žylčički džen wot ranja hać do wećora we forćimach lejachu, kłosej piachu a jenu trubnu po drušej kurjachu. Wšči tym wont žylje cjaš modlitwy we mosčejach (tak menuja so turlowske žyrweje) šłombjichu a druhdy so sta, so so teź žana dušča ł modlitwi a ł Božej šlužbi nutšnenamata. Na to so duchomni pola sultana abo turlowskeho kłježor afrucije, wobforčowachu, so so psches tu cžorny juščku muhamedanskfu wjera žylje ščasy. Sultan to djerje ščpna, so maja duchomni prawje a šłubi, so cže tajkemu nešmanštru wotpomhać. Ščto wont pał sežini? Wón napožoži tym kłosejowym forćimam cješt a wyšoft dawł. Psches to pomhasche wón febi šamemu; pschetoz te kłosejowe dawł rjany penes sa łeto wotcžinichu, kotryž wón wešfele do šafa tyfny; ale kłosej picje žadyn kónž nemješeshche. Łubžio so wele bóle do forćimow walachu a hórje pijachu, dylłi hdy predy. Wono je to wot łapocjatka šwjeta hać do dženšnišcheho dnja we wsčjed cjašach a krašach tak byko, so to, sčtož je łakasane, wele łjere šłodji, dylłi sčto druhe. Špomn pschi tym na Žewu, kiź wot łakasaneho sčtoma jjedjische a — — na šameho so!

Š Konstantinepla so kłosej a kłosejowa juščka do jendželškeho, franzowskeho a njemškeho kraja reščjerešche. Kłeščjienjo so nešanibowachu, njeshčo wot Turlow na so wsacj. Wofoto łeta 1591 bje w italskim mješt Benedigu snaty. Wšči prjedku wont so tam jenož jako łekarisa pomozna wjez naložowasche a łubžio te pećene buny newarjachu ale wješt kłosejowu thej wot ližjow kłosejoweho sčtoma. Dolho pał netrajeshche, so so teź ta bruna juščka waresche a łubjom krašnje šłodjeshche. Wofoto łeta 1690 we wofolnoszi Ržeina kłosej domowinu namata. Španišy ion, hdyž pod džitwym Spinolu pašłički kraj wupusjachu, ł Nleber-

dwanaście dniów w kwaterach w Schlesyńskiej. Knieźstwo było wtedy nemyślaczu, so budze Bedrich tak kłóć, a se swojimi 30,000 wojakami so s nimi, niż na 90,000 mužow byłne wojsko mjejachu, do bitwy daci. Woni mjejachu teho dla swoje żorty a na žane waschnje so na wobaranje nehotowachu. Ale Bedrich dżerjełke swojim wojakam krutu rycę a sabori jich k horliwemu weśelemu prjodkwaćaju, so dżedza abo Knieźstich se Schlesyńske woźnacj abo wšchitzy wumrecj. Jako njeł webej wóhny, bramborke a kješorke, 5. dezbembra 1757 pola Leuthena hromadu treschistaj, wojowachu Bramboršy tak mušy a horliwi, so bjechu predy hać so skoncęko khowaške, Knieźoršy na wšchjeh stronach sbicj. Wšes tute nowe dobyćje, kotrež Bedrich tudy scjini, doby wón sašo Schlesyńsku, kotruž Knieźoršy wopušćicj a do Čech cjękaj nušowani bjechu. A temu Rušoj bramborški kraj wopušćicju a so do Pólskeje scjahnjchu. Schwedojo pak buchu wot generala Lewalda s Pomorskeje hać k morju wuhnacj. Tak pschi kónzu ljeta 1757 wšchitko sašo derje stejeske sa trala Bedrika! Wšchitich swojich nepšćezelow, kotřj jemu na wšchjeh bokach se kłajenjom brojachu, bje wón pšewinył. Kolinska škoda bje pšes rošbadske a leuthenske dobyćja sašo sarunana. Dokelž so syma pšchibližowaske, bje sa tute ljetu s wojnu kónz. Wot mjerćinjenje pak žana rycę nebj, ale smičt čas bu bole k temu natoženy, so bychu so nowe pšchitowanja k nowej wojni sa pšchodne ljetu cjinili!

Tak je pšed po ljetami we swjecj wonhladao! Žakosnje trudny cja sie był, hdyž je so 1757 pišako. Wójnska žakoz je sa žyła ljetu naschich wótzow tyšchita a luda nula nalič kassji a herbški kraj domapytala. Spjewajmy dža kjerklusč 409 we naschich spjewaršich a dżakujmy so temu nebestemu wótzej, so je nam sežeržat mjerny dožak; homy pak tež sa tym mjerom, niż wyschj je dżyli wšchitkón cjlowski rošom.

10.

Štož so cžehne, to so sije.

Bobatež Janč bje we Husymžach pola lubeho muža na kermušchi był. Žako wón domoj pšchindje, mjeseske wón se swojim nanom sžehowaje rošryćowanje:

Jančo, sy ty? Kaha dža bjeske na kermušchi?
Kenje!

Što dža sje wobedowali?

Šewinjazu pecžen!

To bje nješto sa tebe, dža sy wjeszje prawje sjebt!

Nje!

Čžoho dla pak niž, wšchak ty šwinjazu pecžen rady jješč?

Wona bje jara tućjna; my nemožachmy ju jješ!

Što dža sje s nej cjinili?
My smy ju tola sjebtli!

11.

Šudancžko 3.

Naschadžane na hrjadkach
Duschnje frostu w šabrodkach;
Roštu w semi kulosta,
Wyske neje selenaj;
Šdyž sym sešrawila ja,
Zehdy pšchindje kucharka,
Were jemu po drubeč,
Do sjezle ju rjesa sež;
Teje wóćko pšljuje,
Šdyž nu wona kónzje.

12.

Khofej.

Nedawno pšchindžek do Tuchorja, hdyž mam lubu cjetu, niż je me w moich dżezajnych ljetach pšestonika. Tak hušo hać tam pšchindu, fastwupiu ja k nej, so bych jej „Pomhaj Boh“ prajit, a so praschak, fak so jej khodži a hać je strowa. Strowu ja ju tež tón kroč namatak a mój sebi wšchelko powedachmwi. Na jene dobo sapocja wona wulžychnje jara kfosejowy spjew kwalkij, niż je so we kónskej protřy wotćišćezat. Po matej khwili šhrabny wona swoj kfosejowy mlwu a meleške pilnje a nawari pšejny horneč. Kfofej nebj bjeđe ani cjenkuschki, jako bje nawareny, ale swieđeske se swojim pšlynym wonenjom, so je moja luba cjeta we wšchjeh hospodarskich wedženstwach derje snata. Žako bje hotowy, sawola wona swojeho muža s brožnje, hdyž s cželadnikami pšchěžu mlóćeske, so by džel mjet na tež dobroći cžopteho kfoseja, pšchetož syma bje wonka a lodowe rózje so bjelachu na wofnack. Tak so my tšo sžychmy k blidu, na kotřymž so bruma kšana a bjele šchalki swjecjachu a podla horneč smetany a možne dulce zožora a šchlicžta dobroho tykanza, niż bje wot kermušchie hšchćen wyske wofak!

Krašna dobrota je tola kfofej, šchchowaschaj cjeta a jeiny muž, jako bjechmy prjenju šchalku wupili. Haj! wjeszje wjerno, pšchistajich ja, a niž jenož sa naž je wón tajka dobrota, ale wošebje sa křudy lud. Što by křudy sapocjeć ch, ył, hdyž neby we drohim cžaku, kaž sandžene ljetu bje, kfofej mjet. Křieb bje drohi, bierny bjechu žadne, a druge warena nemožeske sebi ničto křowac. S cžim so křudy cžyl sežiwicj, hdyž neby tu brumu jušchu, žchorijowu šotru, mjet. We naschich herbških burških wšach so hšchćen sere cžini, ale we křalkich wšach horneje Łužicy a na ru-

landsteje tam hōbu pschineschu. Italskij kupcy, kiz tehdy se swojimi lōdzemi po wschjech morjach ijesdzachu a se wischjemi snatymi ludami semje wikowachu, khofejowe plobdy f raniskeho kraja wschubjom pschwojowachu, hōdej ho lubjom po nich chysche. Tej we Zendjelskej 1620 bohaczi ludzjo khofej pjachu a 1600 bu w Lipsku prjenja khofejowa koczma pod menom „khofejowy sctom“ satożena, kiz tam hiščyjen njetko wobsteji. Hdy je ho khofej bes Eserbami sasydlik, to ho neda wuschjedzij. Starti ludzjo bes Eserbami wedja ho na to derje dopomnicz, se, jako mlōdži bjechu, we jich startischjim domi wot žaneho khofeja niščto niczjo nepomni. Kaj Eserbjo wot Niemzow wschelake dobre a nedobre, duschne a neduschne waschnja nawuknychu, tak su też schalku khofeja picz wot swojich niemstich sušodow nawukli. Wuczinene a wjeste paj je, so je, każ psches prjenju jonu hrijech do swjeta, tak też khofejowe piczje psches žony do domow pschisćlo. Mužoj wo tu mjehku jusćku nerodjachu, ale pivo, wino a palenz sebi shwalachu. Też narešče ho wichi sapocjatu luby khofej jenož we kuchinach bohateho luda a pschindze we knejich hrobach na blibo. Khudy muž sebi žaneho pol bjerlitika kupicz nemōžesche, pschetož wōn bje psches mjeru drohi. Hiščyjen we postlenej wōjni, jako Napoleon f Zendjelicjanami nepscheczestwo mjesešče a Niemzam sakasowasche, f nimi wikowanje mjecz, placješče punt khofeja 1 tolet a 10 nsl. Tehdy rjefasche: wsmit tsi buny a nawar dobry khofej. Tehdy bohaczi ludzjo jenož pschi wošebnych sskadnožjach: na lischjijnach a pichi kwasach a na smjatych a nedjelskich dnjach shanfu nawarichu. A wone neje f shysćenju bylo, so je sctō teho dla kōnz wsać. Wjesh ty pak, luda cjeta, kak wele khofeja njetk pschetreba? Wulicibowane je, so je ho w lječji 1817 w Europiskej 60 millionow puntow, w lječji 1827 njehdje 185 millionow puntow, 1835 na 210 millionow puntow a 1850 psches 300 millionow puntow lubeho khofeja jeniczaj w Europti trebaćo. Wot tesko puntow je ho njekotra krasne schalka nawarila a wupila. Pomyšli sebi jedyn pak, kak wele puntow zychorija, morchwje, rožki, jecjmenja a druhich wjezow ho do neho smješča! Hdy ty sctō wschitkōn khofej, kiz ho jenož sa jedyn jeniczki džen po žylm snatym swjeczji nawari, na semju wulać, dha ty nowe arabiske morjo nastako, we kotrymž byćmy ho wschitzy tepicz mōhli. Oh! kajta by to stōdta smercz byla, ho we khofejowym morju tepicz! — — Tepicz ja ho nebych chyła, praji na to moja cjeta, ale kacžka bych ja tehdy rad byla, so bych tak žyliczki džen we khofejowej juschy pluwacz a ho jeho prawje napicz mōhla.

Schoda je, so khofejowy sctom pola naš nerofze. Mjeste šadonnych sctomow bychu ludzjo lute khofejowe šadzeli a plahwali. W Arabiskej wōn dziwje rosze. We wschjech cjeplnych krajach, wosebje w polonschjej

Amerizy wōn ho njetk mōznje plahuje a ho rjany p-nes f nim warbuje. Pishje je kulojte a hōdej to šamo pschi wobnohach pschiwisuje, tam ho šnehbiete lejenje namaka, f kotrehož plobdy nastanu. Bruny khofej pschindze f Afisikeje, seleny f Ameriki. S ntm pak kupcy wschelake schibalstwo cjerja. Wōnt jōn barbja a psches to wōn strowošt schodzi. Teho dla ma ho wōn, predy hacž ho pali, w cjoptej wodzi wumycz.

Pola arabiskeho luda ho: plobdy abo buny, kahwah, pola Persiskich: kahwe, pola Turkow kahwah menuje, f cjohož je to šlowo khofej pola naš nastako. Sctō me meno stara, prajisch ty, hdy jenož mam, sctōž wone praji. Duž plj jōn, hdy jōn mašč; ljepšči a strowišči wōn je, dyžl palenzowa jusćka, kotruž je satan wunamkać, so by duschje skaht a do fatamanswa ponuril. Wjerna je ta schuczka:

Woprawdže, na nim nešju pili
 Šso lubzjo lchzy bankerōt,
 Šso nešju pschi nim pjeni bili
 A waleli ho, kaž jōn stōt.
 Na wiri, wini, palenzu
 Pak niščtožkuliz f hanibu
 Šso khory pić, haj f proschostwu!

13.

Šslowo neje žana hēja.

W wjezji bje hermanć, f temu bjechu też žitne a sctōne wisi. Durjo bjechu wele sctōu dowebli a smny deschēz se šnehom dzjesche. so kōzdy swōj stōt do suchese hōdžje stajicz pytašče. Holanski bur budžičke swōjeju wōlow, kotrež bje na wisi pschivedl, rady pod suchje pschinešt a nemōžesche nihdžen žane mjestascho trechicz, dofelj bjechu wschitte hōdžje polne. Duž pschindze wēn tež f wošebnemu hoženžaref a proschesche jeho, hacž neby jemu wotpuschēzil, so by swōjeju wōlow do jeho hōdžje stajicz mōhł. Tōn pak jeho hnjeurnje wotpokaje, prajizy: do mošeho dwora ženje žadyn wōt nepschindze! Na to holanski burif rošmersanby retny: jedyn kōczj je ho to tola šako, menuzy tehdy, hdyž šje ho wy do neho sejahnyli!

14.

Šudanczko. 4.

W kecztu steji mužajko,
 Š cjoznej cžapku tryje šo,
 W cjerwenym je manteli,
 W pumpelku ma kamuschki!

Bazeń wot wedra.

W llecji njehdje posdra ſto
 (Wo lijeny to bjeſche)
 Wj-z djiwna je ſo podaka.
 So Bóh po ſwiecej djiſeche
 A zylej ſtworbi polubi,
 So ljetńa wedro dowoli,
 Kaž kóždy luſki ſežye.

Duž hory deſchjeit proſchachu,
 Wo ſlóneczko tón cjaš doty;
 Šhtom ſadowy chje cjiſchinu,
 Lješ mieni: wjetr je ſtrowy;
 A ludžo haſle — to bje ſlie —
 Kaſ wele hłowow — próſtrow bie
 Wo wedro wobrocenje.

Bóh wſchjem, kaž móžno, cžiniſche,
 A to haſle bu hara,
 Emjeſch, ſbiež, kaž wólna poſtaže,
 Šhtož nečepi, tón ſchta,
 A ſ knesom bje najſwolnički
 Dóž druhi jeho nepobi —
 Wjcho prijeſi podlu djiſeche.

Duž Bóh ſam ſašo wobſanſny,
 Wo ſwojei woli wodžicj
 Wjetr, mrocjelje a ſlóneczne dny,
 So móhko ſemja pľodžicj.
 A ludžom wiſacj dowoli,
 Kaž chjeđja, jenož protyki
 A dale ničjo wjažy.

To wóhbaſche a jednota
 Saš' knejeſche na ſemi,
 So dobre kóždy wuwóſna,
 So Bóh wſchjedch wolu ſlemi;
 A taſ je to tež woſtao,
 So Bóh ſo ſtara ſa wedro,
 A hoſpodaſtrow wedže.

To je ſłowo, kaž worech.

Wobata, woſebna kneni praſchjeſche njehdy duchomneho
 a djeſche k nenu: wy ſže muž Boži a wjeſže, kaſ je pola
 Woha; prajeje dha mi, hač ſu we nebeſach ſa bohach
 a cžeſnych ludži, kaž ja hym, weſebne ſam'i? Duchomny
 wotmolwi: ha! ſa hym muž Boži a ſnaju Bože ſłowo
 a wjem ſ neho, ſo ſu tam taſke mjesta ſa taſkich ludži,
 ale wone ſu jara ſaturene a ſapróſchene, kaž wy cžitacj
 móžecje w 1. liži na Korin biſkich we 1. ſlawi a 26.
 ſchwacžy a ſašo we ſzenju Mattheja 19, 24.

Kóždy ſwoje lubuje.

Wekarež kmoſtr a ſchewžy wuj ſo nedawno ſwadžiſchtaſ,
 ſo kóždy ſwojeju rukow djielo jaſo najnuſniſche a naj-
 cžeſniſche ſhwaleſche. Nebudž tola taſ hſupy, ſawoła
 nawoſhledk Wekarež kmoſtr: Kóždy tola wje, ſo je Wekar
 woſebnički, džiſli ſchewž, doſelž ſo khljeb a zaſta na
 blido ſajitaſ, ſchłórnie a ſtupnje pak pod blido.

Gudaucžko 5.

Wóš na ſchtyrjoch kolebach
 Dwie a poſ ſta žonow na nim,
 Šnajomne ſu wſchitlich wſach.
 Ze wón nimo, dha ſo ſa nim
 Newohladu. Wón ſo wrócži,
 Wſchindže wjeſje ſašo k nam,
 Tžiažy newoſtane w blócži;
 Ze tež wuſtr ta a tam.
 Šduž ty jenu tutych žonow
 Widiſch, dha wſchjedch ſwonow
 Luboſny hłóš wola cje:
 Wuhoſuj wſchaf, cžłowecje,
 Twoju duſchu jara ſwjeru
 Š ponižnoſžiu, ſ prawej wjeru.

Lipa beš džaka wonja.

Šolankež Jan bje k woſakam wſchitſchob a ledny wo-
 jerſſi wyſchi bie jeho ſebi ſa ſlužomnika wſchitajit. We
 tutej ſtuži mjeteſche Jan wjcho cžintej, a tež rano ſwo-
 jemu knefej khoſej waricj. Mjekotre dny ſa ſobu neſto-
 džiſche temu knefej ranički khoſej; wón bje ſamucženy.
 Wón ſawoła teho dla Jana a praſchjeſche ſo jeho, cžoho
 dla khoſej taſ hroimje a hubenje ſłobži a ſchto wſchi wa-
 renju cžini, ſo ljeſchi neje. Jan wotmolwi: na tym je
 wjeſje khoſejowy mjeteſk wina. Kaſ to! praſcha ſo dale
 jeho kneš. Na to Jan ſašo djeſche: ja wjem, ſo ſže
 khuby a lutowacj macje; ſtary mjeteſk bje roſtorhany.
 dha hym ja ſchtrumpu wſaf a khoſej wſches nižn laſ!
 Wjſchi doſaže ſebi liž a wereſche Jana wjeſchne. Š on
 pak ſo ſamolwi a ſawoła: luby kneže, ja wſchaf neſwym
 žanu wafchu noru ſchtrumpu wſaf, ale jenu moju ſtaru!

Kuficžanſki podawſ.

Wjeſta žona w Kufecach bje ſ tym neſbožom ſbita, ſo
 mjeteſche wopiteho muža. Wona wobſanſny, ſo jeho wjažy
 do kžeje nutš puſchcžicj necha, hjež pak ſašo w nožy

posłójże psany domoj pschindze. Sifom nasaktra wo
katym wobfanknenju pschwlecze so ton muž motajo posłójze
dom a bjesche so nuts. Wón verifche, wón swarefche,
wón fakrowafche — ale to wscho niczo nepombafche,
żona wotmolwi fady fanknenych durşow: ja hym ci to
predy prajika, so cje wjazy nu s nepuschežu. „Ach, luba,
nastubŝcha żona, poča muž njekto xroşcyz, ŝmjel so na
mni a wocjiń! Scto? rjetny żona, ja so na tebi ŝmjelicj?
Ty by hódny był! „Zu, ju, moja stota żona, ŝmjel so
jeno ŝmjel, djesche muž, neŝy ty hafle ŝaidzemu nedzelu
w kemschach ŝlyŝaka, kat popoz knes renje prjedowafche:
Prawy ŝmjeli so na ŝwojim skoczi —! Duż
wocjiń. a ŝmjel so, moja macze. Wot tafteje wjernosze
hnuta puschezi żona jeho napoşledt nuts. —

23.

ŝhuda ŝyrotka.

(ŝodownal powjeŝ.)

Boża nóz so pschiblija,
Djecji polne weŝela
ŝkebja a so ŝrabuju,
Bożoh' djecja czaŝaju.

Starschi so tež próżuja,
Djelawŝchi so staraja,
ŝhzedja wschitlich ŝweŝelicz,
ŝ darami ŝich wobbaricz.

Na ŝem pschi ŝŝeŝjanach,
W mieŝtach a tež wschitlich wŝach
Boże djecjo ŝwecjene
Budje a tež ŝhwalene. —

Alle wboha ŝyrotka,
Kiz ty ŝedjiŝ ŝrudjena;
Nan a macz tu wjazy nej,
Kiz so lubje ŝarafŝtej.

ŝctu b'dje tebe ŝweŝelicz,
ŝ darami cje wobbaricz?
Ach, tu niczo neje mi,
Kiz by njekto darit cji!

Kaf, so wuja wutroba
Djenŝa njekto wobradja,
ŝdyj ty tola pschi nim ŝy? —
Nie, ach nje! — ton neŝmilny! —

Moşk drje, wón je bohaty,
Alle pschi tym jara ŝly!
So by wjazy ŝhromadzak,
Niewje, kaf by lutowak.

Też ta wboha ŝyrotka,
Kiz je pschi nim ŝawrena,
Dyrbi tolej ŝaptuzicz,
ŝ czińj ju dyrbi ŝeżiwicz.

Wona nima nedjeŝe,
Pŝežo budje djelane,
A hdyj rano ŝaŝwita,
Budje t djelju wotana.

Dyrbi do rók nozy wŝaficz;
ŝewak pschindze cjeŝta wiaŝ,
Kiz tu hroŝnje poŝotka,
ŝdyj doŝej neje napschadta.

Taf tež djenŝa ŝedjiwŝchi
Pŝchi ŝwecjazy a ptaŝawŝchi,
Werczi ŝwoje koleŝto
Tuto wbohe ŝurjatto.

Pŝchi tym wona myŝli ŝej,
Kaf je derje byko jej,
ŝdyj je byta we domi
Pŝchi nani a maczeri.

A hdyj na ta ŝpomina,
Roŝŝwjetli so komorka,
Sandzel knej tu pschitupi,
A ju taflej poŝtrowi:

Jeŝuŝ ton me pōŝele,
Mjecz njet dyrbiŝ weŝelje,
Wón je ŝylŝy rachnowak,
Na wschitko je ledzbowak.

Prebny hač b'dje ŝaŝwitacz,
Budje wón cje powitacz,
Kónz tež ŝmjeje ŝrudoba,
Kiz je tu cje jimata.

21.

ŝmjeŝch.

Wó wŝy bje kulenje. A każ to taf je, dya pŝežo
wjazy kulow nimo kehelow bjeżeŝche hač do nich, pschi
tutym kulenju paŝ nemōżeŝche niczo žaneho powalicz
Zako njek ŝant domoj pschindze, powedafche wón maczeri,
kaf ŝu wontach kehelje kuleli a djeŝche: wŝchitzy nimo a
naŝch nan pschi ŝamym! —

22.

ŝubenje je hólzow mjecz.

ŝdyj mozeja trochu ryczej, da pschindu pod wuczerla
kneŝtwo; hdyj je wuczeł puschezi. pschindu pod wojerŝe
kneŝtwo; hdyj ŝu s wojskow dom, wojenja so a dyrbja
żenu poŝluchacz! Taflej ŝtorzeŝche nedawno Wiŝarocz wui
ŝuplerez wujej.

A ty budzeŝch ŝ datami,
ŝ rjanymi a kraŝnymi
Wobdarena bohacze,
Kiz cji niczo newoŝme.

Taflej djeŝche jandzel t nej
A so ŝhubi potom jej.
Wona ŝedzi ŝrożena,
Niewje kaf a ŝcto so ŝta.

Tola jeje wutroba
Wŝchitke ŝtowa wobŝhoma,
Kiz ji poŝok prajeŝche,
A tež jemu wjereŝche.

ŝzaŝajo na djecjatto,
ŝtykny rucjzy, lehny so
Na lawku tam pschi bliđzi;
Zu tam niczo meczjiŝchji.

Ranje poča ŝaŝwitacz,
Wuj ju djeŝche ŝawoŝacz. —
Wona niczo neŝlyŝchi,
Wuja ŝwar ju neŝbudji.

Taf, każ bje so lehnyla,
Taf tež bjeŝche wuŝnyla
ŝ wjecinem' ŝbōżnem' žiwēnju,
ŝ nebeŝtemu weŝelu.

A taf bjeŝche doŝtala
Kraŝne dary djecjatta
Tam pschi Jeŝom ŝchryŝtaŝu,
ŝdzej te wjecjne hody ŝu.